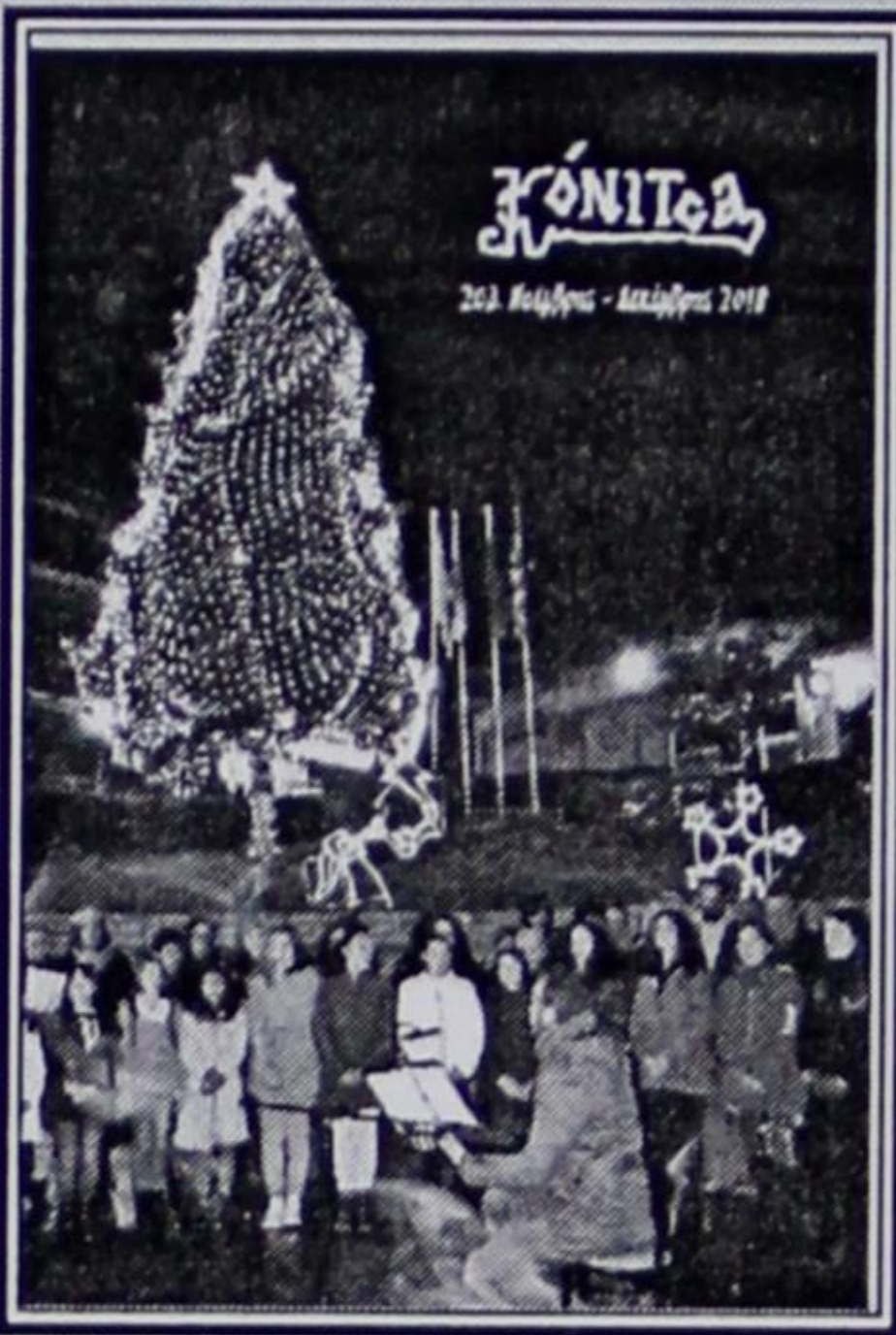

ΚΟΝΙΤΣΑ

203. Νοέμβριος - Δεκέμβριος 2018

203. Νοέμβριος - Δεκέμβριος 2018

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ

«Σύλλογος Φίλων Περιοδικού
ΚΟΝΙΤΣΑ»

ΕΚΔΟΤΗΣ - ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

και Υπεύθυνος κατά Νόμο:

Σωτήρης Τουφίδης

Κόνιτσα 44.100

Τηλ. - fax. 26550 22212

Κιν. 6979138737

periodiko-konitsa@hotmail.com

Συντάσσεται από Επιτροπή:

Ανδρέου Ηλίας

Τουφίδης Σωτήρης

Τσιάγκης Ίκαρος

Ετήσια συνδρομή:

Εσωτερικού 15 Ευρώ,

Εξωτερικού 30 Ευρώ ή 40 Δολ.

Αλληλογραφία - Συνδρομές

στον υπεύθυνο **Σ. Τουφίδη**

ή

Τρ. Πειραιώς: 6302-010076-607

ΚΟΝΙΤΣΑ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΟΡΓΑΝΟ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΟΛΗΣ
ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

Περίοδος Τρίτη • Τεύχος 203 Νοέμβρης - Δεκέμβρης 2018 • Euro 3

Π ε ρ ι ε χ ό μ ε ν α

Σελ.

361	Χριστουγεννιάτικη αγορά, Τ. Κανάση
363	Πώς και ποιοί έχτισαν την Αθήνα, Θ. Ζιώγα
369	Αναμνήσεις Αγ. Παϊσίου, Χ. Γκούτου
374	Εν όψει εορτών, Χρ. Ζάνη
375	Ιστορίες από την Κατοχή, Σ. Τουφίδη
379	Χειμωνιάτικο δωμάτιο, Η. Ανδρέου
381	Στον πατέρα μου (ποίημα), Β. Τσάγκα
382	Τρόπαια - Μνημεία, Σωκ. Οικονόμου
383	Νεότητα ή Νιότη, Γ. Μαυρογιάννη
387	Στη θέση του φωτός το σκοτάδι, Δ. Δημητριάδη
389	Πανηγυρικός 28ης Οκτωβρίου, Στ. Βίνου
393	Οι Μολυβδοσκεπαστινοί, Ι. Δάφνη
394	Η γιορτή του Αγ. Δημητρίου, Ι. Παπαδημητρίου
396	Επιστολή, Σπυρ. Κιτσάτη
397	Εύθυμα και .... σοβαρά, Μ. Σπηλιόπουλου
399	Το Πεκλάρι ζει, Κων. Κίτσιου
401	Λαγκάδα, Π. Μανώλη
403	Βιβλιοπαρουσίαση, Χ. Γκούτος
404	Βιβλιοπαρουσίαση, Δημ. Στάμου
405	Λαογραφικά, Δημ. Στάμου
406	Ένα νοσταλγικό βιβλίο, Σ.Τ.
408	Δήμος Κόνιτσας
412	Σχόλια - Ειδήσεις - Κοινωνικά
424	Τριάκοντα ημερών αιχμαλωσία

ΓΡΑΦΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ - ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Θ Ε Ο Δ Ω Ρ Ι Δ Η

Γαριβάλδη 10,

45221 Ιωάννινα

τηλ. 26510 77358

e_theodo@otenet.gr

Χριστουγεννιάτικη αγορά (Πόσο αγοράζεται η χαρά;)

Χριστουγεννιάτικες μέρες στην αγορά της ποδύβουνης πόλης. Βαδίζεις τώρα στις οδόφωτες δειψόρους, μέσα στην ανωνυμία του πεδύδου, κάτω από φωτεινές ρεκλάμες, μπροστά από μανδηστικές προθήκες γεμάτες εμπορεύματα. Γύρω στολισμένα δέντρα, χοιτέδια με ποδύχρωμες γιρδάντες στην πρόσουγή τους, οδόφωτες τραπεζαρίες πανδαισίας ευωχούμενων συνδαιτημόνων, βαδίζεις μες στην ποδύχρωμία των καταστημάτων, απέναντι από ακόρεστα βδέμματα που επιθυμούν να γεντούν τη χαρά της κατανάλωσης, απέναντι απο δυπημένα βδέμματα που δεν μπορούν να γεντούν τη χαρά της κατανάλωσης και παντού συναντάς Αι Βασίδηδες ντυμένους με κόκκινες γούνινες στοδές και γεύτικες δειυκές γενειάδες, τρέχοντας στους δρόμους, χτυπώντας κουδουνάκια και μοιράζοντας χαμόγεδα, παντού μια διάχυτη μουσική και χιδιαδες δαμπιόνια, ένα άπδετο ποδύξοδεμένο φως... Θορυβώδεις συγκεντρώσεις, γιορτές του εξωτερικού διάκοσμου, της αισθησιακής χαράς, αποπνευματισμένες· ένα τεχνητό σκηνικό παραμυθιού που δεν μπορεί ωστόσο να υπερβεί μια πραγματικότητα που βρυχιέται άγρια, πίσω απ' τα φύτα των μεγάλων δρόμων, εκεί, στο ημίφως και στο σκοτάδι του κόσμου, όπου το μικρό προσφυγόπουδο δεν μπορεί να κάνει όνειρα κάτω απ' το πανί της σκηνής που στάζει, εκατομμύρια μικρά προσφυγόπουδα σ' όδο τον κόσμο δεν μπορούν να κοιτάξουν τ' αστέρια, γιατί δεν έχουν ένα παράθυρο ανοιχτό στον ουρανό· και πιο πέρα, που ο άνεργος βαδίζει στα σκοτεινά μονοπάτια της σκέυης του, χαμένος μες στο αφοδράριστο παδίό του, με τα κρύα του χέρια στις άδειες τσέπες του, κι ακόμα πιο πέρα που οι άστεγοι και οι ασθενούντες δεν έχουν μια ζεστή γωνιά απάγγιου και γιατρειάς, και πιο σιμά, πίσω απ' των κδεισιτών παραθυρόφυδων τα κρεμμένα δράματα και που κανένας Αι Βασίδης δε θα χτυπήσει τη θύρα τους....

Βαδίζεις μες στη φωτοχυσία της ματαιοδοξίας (τόσα φύτα, τόσα στοχίδια, τόση χιδή), μα εσύ προσπαθείς να αντιθήσεις τη χαρά απ' το ανάβδυσμα της γυχής σου, απ' το ανάβδυσμα της μνήμης, απ' τις παιδικές σου γιορτές στον μικρού σου χωριού τη ζεστή αγκαλιά, τα κάδαντα με τα γειτονόπουδα, τη μικρή εκκδησία που φώτιζαν τα διγυστά κεριά, τους δεόμενους στα ζύδινα στασίδια ζωμάχους, τότε

Χρόνια

που φορώντας το πανωφόρι της ανεμεδιάς σου και τρέχοντας με τις οδόμαντρες γαδύτσες σου στα χιονισμένα σοκάκια, άνοιγες δρόμους στο χιόνι, που έπεφτε απαδά πάνω στις στέγες των σπιτιών και στους φράχτες, αυτό το χιόνι που σαν να σκέπασε μια άδελφη εποχή, που σιγά σιγά κλείνει τη θύρα της στο χρόνο, αφήνοντας μόνο μικρές χαραμάδες στη μνήμη...

Χριστουγεννιάτικες μέρες στην αγορά της ποδιάβουνης πόλης. Ένα εμπόρευμα η χαρά που αγοράζεται κι οι εδπίδες.... η προσφορά του καινούργιου χρόνου....

Γάσος Κανάτσος

Πώς και ποιοί έχτισαν την Αθήνα τον 19ο αιώνα

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΤΟΥ ΘΩΜΑ Β. ΖΙΩΓΑ

Εισαγωγή επιμελητή

Σε όλη τη διάρκεια της μακρόχρονης τουρκοκρατίας, η Αθήνα ήταν μια μικρή κώμη της οποίας ο πληθυσμός ποτέ δεν ξεπέρασε τις 15.000 ψυχές. Κατά τους χρόνους του απελευθερωτικού αγώνα (1821-1829) υπέστη πάμπολλα δεινά. Το 1824, σε μια μικρή ειρηνική ανάπαυλα του αγώνα, οι κάτοικοί της ανέρχονταν σε 9.040 νοματαίους. Το 1826/27 ο πληθυσμός της αποδεκατίστηκε και όσοι επέζησαν κατέφυγαν σε άλλα μέρη, για να γλυτώσουν από την οργή και τη σπάθη του Κιουταχί. Το 1831, εξ αιτίας αυτών των γεγονότων, κατοικούσαν σ' αυτήν περί τα 4.000 άτομα. Οι Τούρκοι απεχώρησαν οριστικά από την Αθήνα το 1833.

Στις 18-09-1834 δημοσιεύτηκε το Δ/γμα μεταφοράς της πρωτεύουσας από το Ναύπλιο στην Αθήνα, το οποίο εφαρμόστηκε τάχιστα από τις αρχές του 1835. Η προτίμηση της Αθήνας έγινε για καθαρά ιστορικούς λόγους, αλλά και επειδή ο τόπος της, το Αττικό πεδίο, ήταν πολεοδομικά καταλληλότερος για να οικοδομηθεί μια νέα πόλη. Από τότε, ως πρωτεύουσα του νεοελληνικού Κράτους πλέον, άρχισε να οικοδομεί τα ερείπια που της άφησε ο πόλεμος και να επεκτείνεται ραγδαία. Ο πληθυσμός της, μόλις μέσα σε δυο χρόνια, ήτοι το 1837, αυξάνεται σε 16.500 άτομα, ενώ το **1890** κατοικούν σ' αυτήν 115.000 άνθρωποι.

Σ' αυτήν την τελευταία δεκαετία του 1890 αναφέρεται και το άρθρο που επιμελούμαι εδώ, [αντιγραφή από την αθηναϊκή εφημερίδα ΤΟ ΑΣΤΥ, φύλλο 1162/18-2-**1894**, σελ. 1-2],

και καταγράφει τους φρενήρεις ρυθμούς ανοικοδόμησης της τότε Αθήνας και ποιοί ήσαν οι κτίστες που εργάζονταν εκεί. Για τους μαστοροχωρίτες από την επαρχία Κόνιτσας το άρθρο έχει μέγιστο ιστορικό ενδιαφέρον, γιατί η «*μεγαλύτερα χορεία των κτιστών*» που έχτιζε την πρωτεύουσα ήσαν «*οι καθ' εαυτό Γιαννιώτες τσούσηδες*» και οι Μακεδόνες, όπως γράφει. Αυτοί έβγαλαν τον μεγαλύτερο όγκο της οικοδομικής ανόρθωσης. Βέβαιο είναι ότι οι Γιαννιώτες προέρχονταν από τα μαστοροχώρια της Κόνιτσας και δευτερευόντως ίσως από τα μαστοροχώρια των Τζουμέρκων, που είναι και οι μοναδικές πολυπληθείς εστίες κτιστών στα Γιάννενα (Ήπειρο). Η Βούρμπιανη ήταν την εποχή εκείνη το πολυπληθέστερο και μεγαλύτερο μαστοροχώρι στην επαρχία Κόνιτσας. Οι Βουρμπιανίτες κτίστες, που αποκαλούνταν και **Τσόκηδες** (= τυκιστές, τσιουκαναραίοι), εξ αρχής πρώτοι οσφραίνονται ότι θα υπάρξει άφθονη εργασία στην νεοαναγειρόμενη πρωτεύουσα και ομάδον ταξιδεύουν εκεί, όπου πολλοί εγκαταστάθηκαν μόνιμα. Αυτός ήταν ένας από τους κύριους λόγους που ακολούθως αυτή πρώτη ξέπεσε πληθυσμιακά. Τόσοι πολλοί συγκεντρώθηκαν στην Αθήνα, ώστε και πάλι πρώτοι ίδρυσαν το 1883 την Φιλεκπαιδευτική Αδελφότητα Βούρμπιανης, που είχε λαμπρή δράση στην Αθήνα και πολλά προσέφερε στην εκπαίδευση, τόσο στην Βούρμπιανη όσο και στα λοιπά Μαστοροχώρια. Εντός ολίγου και παραδειγματιζόμενοι απ' αυτούς, κατεβαίνουν στην Αθήνα και κτίστες από τα άλλα μαστοροχώρια, π.χ. Καστάνιανη,

Μόλιστα, Κάντσικο, κ.λπ.. Όλοι αυτοί μαζί αποτέλεσαν «τη μελυτέρα χορεία των κτιστών» που αναφέρει το άρθρο. Όσο για τους Μακεδόνες κτίστες, αυτοί θα προέρχονταν από τις όμορες με τα μαστοροχώρια της Κόνιτσας επαρχίες των Γρεβενών και κυρίως του Βόιου (παλιά Ανασελίτσα) με το μεγάλο μαστοροχώρι Ζουπάνι (τώρα Πεντάλοφο), που επίσης είναι πολυάνθρωπες κοιτίδες κτιστών.

Το άρθρο του **1894**, μεταγραμμένο από μένα μονοτονικά πλέον, έχει επί λέξει ως εξής:

ΑΙ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΑΙ ΑΘΗΝΑΙ ΟΙ ΚΤΙΣΤΑΙ ΚΑΙ Η ΤΟΙΧΟΠΟΙΪΑ

Εργολάβοι, κτίσται και **τσούσηδες**. – Πόσοι είνε στην Αθήνα. – Πόσα σπίτια κτίζουν κατ' έτος. – Τι κερδίζουν, πως ζουν, που κάθονται, τι τρώγουν και πως εργάζονται. – Πως έγεινε μεγάλη η Αθήνα. – Πως κτίζεται και αυξάνει σήμερα η πόλις. – Η εφετεινή οικοδομανία. – Τ' Αναφιώτικα και η ιστορία των. – Τι θ' απογείνουν τ' Αναφιώτικα. – Τα δυστυχήματα των κτιστών. – Θύματα απροστάτευτα.

Κτίσται και τοιχοποιΐα. Το ευρύτατον εργατικόν στοιχείον ανά την πόλιν. Εξ χιλιάδες κτίσται υπαγόμενοι εις τριακοσίους εργολαβικούς κύκλους, αποτελούν το εργατικόν αυτό στοιχείον των Αθηνών. Οι πλείστοι των κτιστών είνε Ανδριώται, Τήνιοι, Αναφιώται, και οι επίλοιποι, **η και μεγαλητέρα χορεία** των κτιστών, Μακεδόνες και Γιαννιώτες, οι γνωστότατοι ανά την Ελλάδα υπό την εύφωνον ονομασίαν **Τσούσηδες**. Από τα εξακισχίλια αυτά ζευγάρια χεριών οικοδομούνται εις τας Αθήνας 1000-1500 σπίτια κατ' έτος. Μέγα το έργον και μεγάλη η ευλογία του Θεού επί των αγαθών τούτων ανθρώπων, οίτινες εξακολουθούν ως αι ηλεκτρικαί

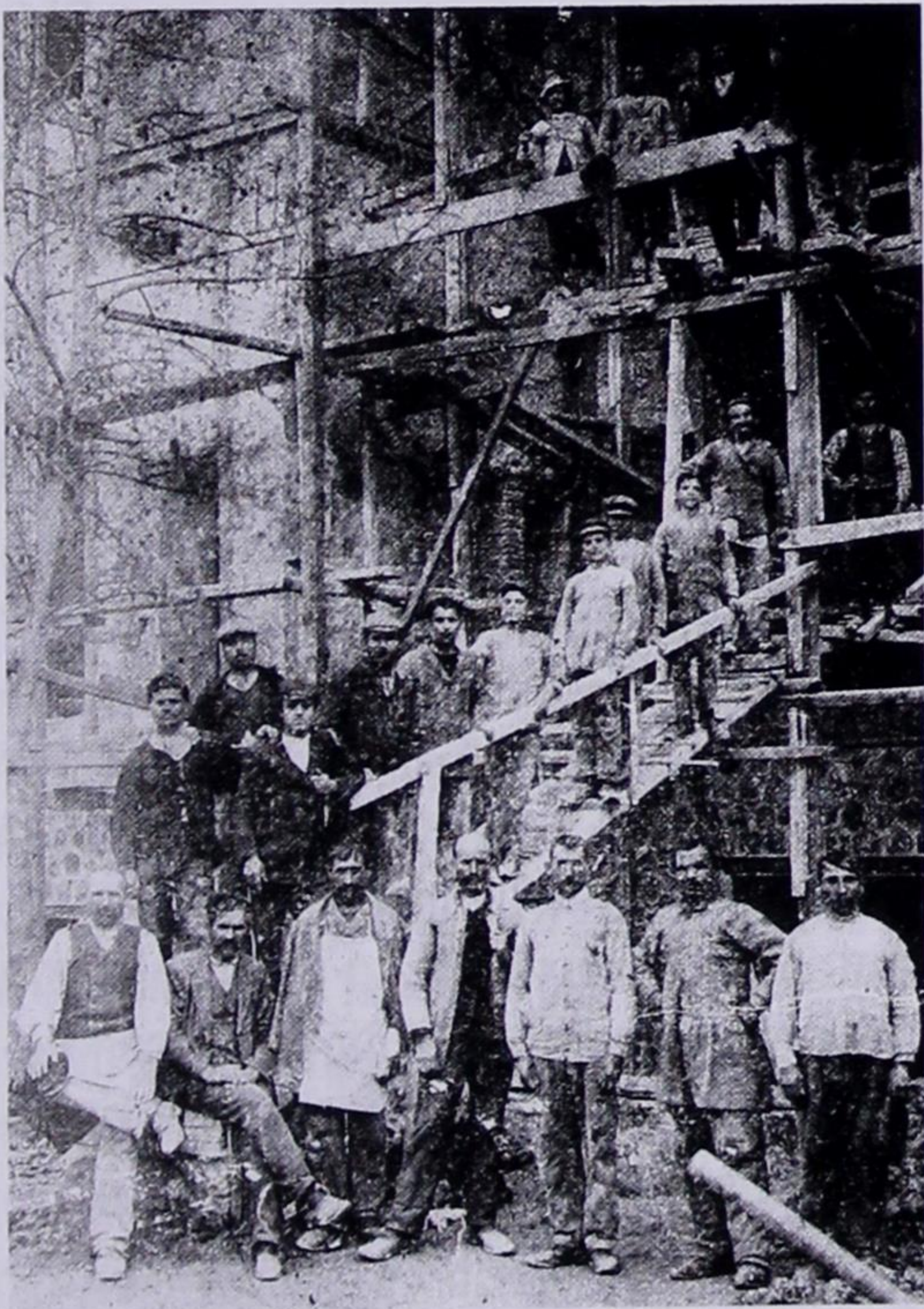
μηχαναί να πετούν, να πετούν σπίτια, σπίτια ανά την πόλιν, χωρίς εν τούτοις τα ενοίκια να ελαττωθούν, ή τουλάχιστον χωρίς ολόκληρος ο πληθυσμός της πόλεως ν' αποκτήση μίαν ιδιόκτητον ασφαλή στέγην.

Η μεγάλη αυτή παραγωγικότης των Αθηνών μόλις χρονολογείται προ εικοσιπενταετίας. Εικοσιπέντε έτη ήρκεσαν εις την Αθήνα μας δια να μεταβληθή εις μεγάλην πόλιν. Προς τούτο μην ερωτάτε γερόντους, αλλά νέους. Θα σας είπουν όλοι, ότι ενθυμούνται ότι προ τριακονταετίας έπαιζαν τις αμάδες ή τους κλέφτες εις τους αγρούς των ..... Χαυτείων. Των Χαυτείων μάλιστα! Πως επήλθε αυτή η αιφνιδία η καταπληκτική μεταβολή, αυτό οφείλεται εις τους καλούς μας **τσούσηδες**. Όλα τα ιδιωτικά και τα δημόσια κτίρια εις αυτούς οφείλονται. Ανδριώται και Τήνιοι έκτισαν το Πολυτεχνείον, το Πανεπιστήμιον, την Ακαδημίαν, το Αρσάκειον, την Μητρόπολιν, και το Κεντρικόν Μουσείον εσχάτως Αναφιώται.

Πως κτίζονται τώρα τα νέα σπίτια εις την Αθήνα, ακούσατε. Εις εργολάβος με καμμιά δεκαριά κτίστας τεχνίτας και δυο τρεις εργάτας, αναλαμβάνουν την τοιχοποιΐαν πάσης νέας οικοδομής. Και εργάζονται ένα, δυο μήνας ολημερίς, παρουσιάζοντες εν διαστήματι μιας ημέρας κατάπληξιν αληθή εις τον διαβάτην με την γοργότητα, την σπουδήν των εργασιών των. Δύνασθε να είσθε βέβαιοι, ότι οι Έλληνες δύνανται εν διαστήματι ενός μηνός να ανοικοδομήσουν μίαν νέαν πόλιν δυο ώρας μακράν των Αθηνών χωρίς να το πάρετε χαμπάρι. Έχουν σπουδήν καταπληκτικήν και εξιδιασμένην εις την εργασίαν των. Αυτοί προώδευσαν απ' όλας τα εργατικάς τάξεις. Τεμπέληδες δεν λέγονται ποτέ οι εκπατριζόμενοι αυτοί **τσούσηδες**. Δουλεύουν και δουλεύουν

γερά, αλλά ψεύτικα και πολύ ψεύτικα. Όλοι αι μικραί οικοδομαί των Αθηνών, όλα τα εις μιν πνοήν δημιουργούμενα σπιτάκια των απόκεντρων συνοικιών, τα ευφήμως ονομαζόμενα οικίαι, και οικίαι ενοικιαζόμεναι, είνε έτοιμα να σωριασθούν εις την πρώτην δόνησιν του εδάφους των Αθηνών, αν ποτέ λάβη την τιμήν τούτη να φιλοξενήση καμμίαν σεισμογόνον εστίαν. Είνε πολύ περίεργος ο τρόπος της οικοδομής των μικροαστικών εκείνων οικημάτων με την καθαράν και λευκήν, και υπόχλωμον και ερυθράν μαρμαροκονίαν των, με την μίαν θύραν των και τα δυο τρία παραθυράκια των. Δί' έκαστον εξ αυτών δεν ειργάσθη παρά μίαν εβδομάδα εις φιλεργός όμιλος **τσούση-**

[1912, Κουδαραίοι/Κούσηδες/Τσούσηδες από τα μαστοροχώρια της Κόνιτσας (στην πρώτη σειρά αναγνωρίζονται Δροσοπηγιώτες μαστόροι) χτίζουν την πτέρυγα "Ανδρέας Συγγρός" στο νοσοκομείο "Ευαγγελισμός" της Αθήνας]

δων. Έλθεν έπειτα ο μαραγκός, έβαλε δυο κλάπες, και ένα δυο κλείθρα ο σιδηρουργός και έτοιμος η οικία και το εις την πόρταν λευκόν εκείνο τεμάχιον χάρτου με την στερεότυπον ανορθόγραφον αναγραφήν του **ΕΝΟΙΚΙΑΖΕΤΑΙ**, χαραχθείσαν υπό της χειρός του πρώτου μαθηταρίου της γειτονιάς ή της πρώτης αποφοίτου του Αρσακείου.

Οι κτίσται των Αθηνών διαιρούνται εις πολυαρίθμους φυλάς μη εμπνεομένας ποτέ από την θεάν της αρμονίας. Οι κτίσται Έλληνες είνε, εν μεγαλογραφία και εν περιέργω εξελίξει, αληθινοί, γνησιότατοι ρωμιοί. Όλοι οι εργάται, όλοι οι επαγγελματίαι, εν Αθήναις τουλάχιστον, έχουν την συγκρότησιν της συντεχνίας των, της προθύμου πάντοτε εις ψηφίσματα και εις .... στεφάνους, είτε δια τας εκάστοτε κηδείας, είτε δια τας εκάστοτε εκλογάς. Σύμπνοιαν φρονήματος, αγάπης, συνεργασίας, μη ζητήσετε από τους κτίστας. Σκηνίται αληθείς της εργασίας και της ζωής κατ' επιφάνειαν και κατά βάθος. Δεν εξεύρομεν εις πόσας φυλάς διαιρούνται δια να σας πληροφορήσωμεν, εν τούτοις ιδιαιτέραν φυλήν, ίδιον σωματείον αποτελεί ο Ανδριώτης, ο Αναφιώτης, ο Μωραΐτης, ο Τήνιος, ο Μυκωνιος, ο Μακεδών, και ο **καθ' εαυτό τσούσης Γιαννιώτης**. Δεν θα συγκαταριθμήσωμεν και τους πεντακοσίους ή χιλίους εκείνους κτίστας Βουλγάρους, οίτινες κατερχόμενοι εις πυκνούς ομίλους εις την Ελλάδα, εργάζονται επί μίαν διετίαν ή τριετίαν, μαζεύουν χαρτιά, χαρτιά, τα μεταβάλλουν εις λίρας και φεύγουν δια τον τόπον των. Βλέπετε, τώρα ότι η Βουλγαρία εις τας Αθήνας δεν στέλνει μόνον αρκουδιάρηδες, αλλά και κτίστας. Ευτυχώς, εσχάτως με την διαφοράν του νομίσματος αι Αθήναι δεν προσεκλύουν ουδέ ένα Βούλγαρο,

είτε αρκουδιάρην, είτε κτίστην. Η υπερτίμησις του χρυσού έσχε και εν ευτύχημα δια τους Έλληνας κτίστας. Τους Βουλγάρους τους προσελκύει ήδη η Θεσσαλονίκη και εν γένει η Ανατολή προς μεγάλην χαράν των Ελλήνων κτιστών, οίτινες κατήντησαν να έχουν μονοπώλιον την τοιχοποιίαν. Διαιρούνται λοιπόν οι κτίσται εις φυλάς. Ουδέποτε εργολάβος Γιαννιώτης προσέλαβεν εις τας εργασίας του κτίστην νησιώτην, αν και ούτος πολλάκις εν ανάγκη εζήτησεν την συνεργασίαν του πρώτου.

Οι κτίσται ούτοι μόλις που εργάζονται το ήμισυ του έτους. Εξ αυτών έκαστος κερδίζει 3-4½ δρ. την ημέραν είτε με τον πήχυν εργάζεται, είτε με ημερομίσθιον, δηλ, περίπου 1000 δρ. κατ' έτος. Αν είνε νησιώτης ούτε το ψωμί του δεν κερδίζει, αν είνε Γιαννιώτης ή Μακεδών κερδίζει όχι ολίγα. Και η διαφορά αυτή έγκειται εις τον χαρακτήρα και εις την ζωήν των διαφόρων εργατικών τούτων στοιχείων. Ο νησιώτης ή ο Μωραΐτης κτίστης είνε ως επί το πλείστον πανδρευμένος, κοσμικώτερος, πολυεξοδότερος· ο **τσούσης Γιαννιώτης** είνε, και όταν είνε πανδρευμένος εις την πατρίδα του και εις την Ελλάδα συγχρόνως, είτε όταν διαμένη μετά 5-10 συναδέλφων του εις μιαν τρώγλην απόκεντρον, τρώγει μόνον ψωμί και κρεμμύδι, σκόρδο και κρεμμύδι, και θησαυρίζει πάντοτε. Και ούτως οι κτίσται Γιαννιώται κατήντησαν να έχουν ιδιοκτησίαν τα λαμπροτέρας οικοδομάς της Νεαπόλεως.

Εφέτος η τοιχοποιία εις τας Αθήνας ευρίσκειται, παρ' όλην την χρηματιστικήν κρίσιν², εις το ζενίθ. Οι κτίσται τουλάχιστον δεν ενθυμούνται τόσην σωρείαν εργασιών άλλοτε όσην σήμερα, ειμή μόνον κατά το 1882-1883, οπότε ετριπλασιάσθησαν³ αι Αθήναι.

Και όμως η ζωή των δεν μετεβλήθη εφέτος, ούτε θα μεταβληθή ποτέ. Εξακολουθούν να ζουν εις τα υπόγεια της Νεαπόλεως και του Κολωνακίου οι Ανδριώτες, εις τας τρώγλας του Ψυρρή και του Λέκκα οι **τσούσηδες Γιαννιώται** και Μακεδόνες, και εις τ' Αναφιώτικα οι Αναφιώται. Αι πληρωμαί των γίνονται όπως πάντοτε κατά δεκαπενθήμερον και εξακολουθούν να χρεώνονται εις τον μπακάλην της γειτονιάς των, τον επέχοντα θέσιν ξενοδόχου δι' αυτούς, εις τον φούρναρην, εις τον παντοπώλην ή εις τον μάγειρον της Πλάκας, της Νεαπόλεως και του Ψυρρή. Μετά την δύσιν του ηλίου οι κτίσται πλημμυρούν τα καφενεία των συνοικιών των. Γνησιώτερα εις το είδος των είνε τα καφενεία του Ψυρρή ή της Πλάκας ή και της Νεαπόλεως, Εκεί συναθροίζονται, εκεί παίζουν το σκαμπίλι των, ροφούν τον καφέ των και τρώγουν τα λουκούμια των ή παίρνουν τον μπακλαβά και το καταΐφι των εις το χαρτί, μέχρι της ογδός. Και κατόπιν, αν ξημερώνη καθημερινή κοιμούνται ενωρίς δια να ξυπνήσουν θαμβά δια την δουλειάν των, και αν ξημερώνη εορτή το ρίχνουν εις κρασοκατάνυξιν φοβεράν.

Ιδιάζουσαν πρωτοτυπίαν της ζωής των κτιστών απαντά κανείς εις τα Αναφιώτικα, τα ιδιόρρυθμα και αποτρόπαια και καλλιτεχνικώτατα εκείνα Αναφιώτικα, τα προσκολλημένα σαν στρείδια επί του βράχου της Ακροπόλεως. Όποιος θέλει περισσοτέρας πληροφορίας και εκτεταμένην περιγραφήν του αγνώστου εκείνου υψώματος των Αθηνών, ας αναζητήσει εις δυο φυλλάδια της «Εστίας» του 1889 μιαν ζωντανήν εικόνα των γραφείσων υπό του κ. Ανδρ. Καρκαβίτσα.

Είνε πολύ περίεργος ο συνοικισμός της συνοικίας εκείνης εις παλαιότερους χρόνους.

Κτίσται Αναφιώται την ίδρυσαν, αν και σήμερον δεν είνε όλοι Αναφιώται οι κατοικούντες αυτήν, αφού δύνασθε ν' απαντήσετε εκεί και Μωραΐτας και Ρουμελιώτας και ποικιλίαν νησιωτών. Η ιερά αύτη τοποθεσία, ένθα έκειτο άλλοτε το Πελασγικόν, ήτο απηγορευμένη εις τους Αθηναίους προς οίκησιν από τους προϊστορικούς χρόνους, αν δυνάμεθα ν' αναλογισθώμεν τας τότε Αθήνας. Παλαιός χρησμός των Δελφών είχεν απαγορεύσει εις τους Αθηναίους να κατοικήσουν εις τον τόπον τούτον. Αλλ' η ανάγκη, η ακαταμάχητος αυτή ψώρα των θεών και των ανθρώπων, έθεσεν εις αχρηστίαν τον χρησμόν. Έλθεν ο Πελοποννησιακός πόλεμος, το μεγαλείον και η δόξα της Ελλάδος διακυβεύθησαν, και ο Αρχίδαμος ο Ζευξιδάμου εισέβαλεν απηνής εις την Αττικήν. Όλοι οι έξω δήμοι των Αθηνών συνέρρευσαν εις την πόλιν και μέγας συνωστισμός εγένετο, και το Πελασγικόν, τα σημερινά Αναφιώτικα, κατωκήθησαν εν συρροή και ο χρησμός εκοπάνισεν αέρα.

Ούτω συνέβη και μετά την Ελληνικήν επανάστασιν. Αι Αθήναι ηλευθερώθησαν μετά της λοιπής Ελλάδος και ήρχισαν ανοικοδομούμεναι. Ο ιερός χώρος παρά την Ακρόπολιν είχεν απαγορευθή υπό της κυβερνήσεως προς ανέγερσιν οικιών. Και όμως ολίγον άνωθεν του Αγίου Νικολάου του Ραγκαβά μίαν πρωίαν ενεφανίσθησαν προ των καταπλήκτων γειτόνων δυο ημιτελείς, κουτσοκαμωμένοι οικίσκοι, αλλ' οικίσκοι επί τέλους. Εις μίαν νύκτα ο Αναφιώτης κτίστης Μάρκος Σιγάλας – απλή συνωνυμία μόνον και δεν πρόκειται καθόλου περί του προσφιλούς κ. Μάρκου Σιγάλα, όστις ούτε κτίστης είνε, ούτε Αναφιώτης, αλλά διδάσκαλος της απαγγελίας και Σαντορίνιος – και ο Γεώργιος Δαμίγος ενέπηξαν εις την

απηγορευμένην θέσιν δυο οικίας. Το παράδειγμα αυτών εμιμήθησαν με τον ίδιον νυκτερινόν τρόπον πολλοί συμπατριώται των και συντεχνίται των και μετά τινα καιρόν επεφάνησαν όλως απροσδοκήτως τ' Αναφιώτικα. Οι Αναφιώται τότε γενόμενοι κύριοι μιας συνοικίας δεν ηρκέσθησαν εις τον Άγιον Νικόλαον του Ραγκαβά, αλλ' ανήγειραν δια κοινού εράνου δυο εκκλησίας ακόμη, τον αγ. Συμεώνα και τον αγ. Γεώργιον, τους χαίροντας ιδίαν λατρείαν μάρτυρας της πατρίδος των. Η συνοικία των Αναφιώτικων υπάρχει και δοξάζεται ακόμη υπό των ειρημένων αγίων. Δρόμον κανένα δεν έχει· σκολιαί, βρωμεραί, πρωτοτυπόταται ατραποί· σκαλωταί υπάρχουν άπειροι, και περί την εσπέραν απαντάτε εκεί αναβαίνοντα όλον τον τσουσίικον πληθυσμόν εν πυκνή συρροή. Με την διαφοράν όμως ότι σήμερον δεν αναβαίνουν εκεί κτίσται μόνον, αλλά μαραγκοί και μπακάληδες, ταβερναραίοι και ό,τι άλλο θέλετε. Και με την διαφοράν ακόμη, ότι μετά τινα έτη ούτε κτίσται, ούτε μαραγκοί κτλ δεν θ' αναβαίνουν εκεί πέρα, αφού η ουχί άπαξ εκφρασθείσα μέχρι τώρα σκέψις περί εκτοπίσεως⁴ της συνοικίας ταύτης εκείθεν θα πραγματοποιηθή κάποτε.

Αυτή είνε η ζωή των κτιστών εν Αθήναις επάνω κάτω. Οι κτίσται των Αθηνών, εκτός από των εργασιών των ανά την πόλιν, αναλαμβάνουν εργολαβικώς και οικοδομικάς επιχειρήσεις και ανά τας επαρχίας, αλλ' εις ελάχιστον πολύ βαθμόν, αφού υπάρχουν τόσοι και τόσοι συνάδελφοί των διασκορπισμένοι εις αυτάς.

Η βαρεία εργασία των κτιστών συνεπάγεται και ολίγα δυστυχήματα κατ' έτος. Είκοσι σχεδόν κτίσται κατά τας προχείρους στατιστικές ευρίσκουν τον θάνατον εις τας οικοδο-

μάς. Ίσως σας φανεί υπερβολή η αιματοχυσία αυτή, αλλ' εν τούτοις είνε γεγονός. Και εναπομένουν τότε οικογένειαι ορφαναί, και επέρχεται δυστυχία αξιοδάκρυτη, και ελαχίστη, αν όχι όλως διόλου, επακολουθεί η φιλανθρωπία. Άλλα τόσα ακόμη ηκρωτηριασμένα θύματα αριθμούνται κατ' έτος. Και τώρα θέλετε να μάθετε τι απογίνονται τα θύματα τούτα των εργατών, οίτινες σας παρέχουν τόσας ζηλευτάς και ευηλίους και ευρυχώρους, και χαμηλάς και ανηλίους και κρυεράς οικίας, ω Αθηναίοι ... Απλούστατα, σέρνονται επάνω σε πατερίτσα ή σε μια ψάθα και μουγκρίζουν επί τη διαβάσει σας:

Κάμετε ελεημοσύνη χριστιανοί, σ' έναν σακάτη.

Και δεν είσθε πάρα πολλοί, ω Αθηναίοι, οι ανταποκρινόμενοι εις την οίμωγην αυτήν. ....

Μποέμ

Σημειώσεις επιμελητή

1) Στο χώρο της Ηπείρου (μαστοροχώρια Κόνιτσας) και της γειτονικής Δυτ. Μακεδονίας (Βόιο, Γρεβενά), που ήσαν οι καθαυτό κοιτίδες των κτιστών, τον μάστορα κτίστη της πέτρας, που χρησιμοποιεί σφυρί/τύκο για τη διαμόρφωση των αργών λίθων σε δομικούς, τον ονόμαζαν ανέκαθεν κούδαρη, στον πληθυντικό κουδαρίτοι, και τη συνθηματική τους γλώσσα κουδαρίτικα. Στη Θεσσαλία, Στερεά Ελλάδα και Εύβοια, τον παλιό εκείνο καιρό ο προσερχόμενος προς εργασία Ηπειρώτης κτίστης πετράς λεγόταν κούσης/κιούσης/γκιούσης [ιδέ εγκυκλοπαίδεια PLB]. Στη νεοανεγειρόμενη πρωτεύουσα της Ελλάδας, την Αθήνα, μέχρι το τέλος του 19ου

αιώνα τουλάχιστον, ο μετανάστης κτίστης, πρωτίστως ο Γιαννιώτης (εκ του νομού Ιωαννίνων Ηπειρώτης) και δευτερευόντως ο Μακεδόνας, λεγόταν τσούσης/τσούσηδες, με τσιτακισμό.

Όλες αυτές οι ονομασίες είναι απόδοση του αρχ. Ελλ. τυκιστής (τυκίζω είναι το ρήμα) και του τοπικού τσιουκανάς/τσιουκανάρης (τσιουκανίζω είναι το ρήμα), από το θέμα του ηχοποιήτου Λατ. *cudo/cusum/cudere* (= τύπτω, τυκίζω, σφυροκοπώ, εκλεπτίζω κάτι με σφυρηλάτηση), επειδή ο κτίστης πετράς χρησιμοποιεί σφυρί (τύκο/τυκάνη/τσιουκάνι) για την κατεργασία των λίθων, γι' αυτό και στα αρχ. Ελλ. τύκισμα λεγόταν κάθε πετρόκτιστη κατασκευή.

2) Αναφέρεται στη χρεοκοπία του ελληνικού Κράτους που έγινε την 10-12-1893, με την πασίγνωστη φράση «Δυστυχώς επτωχεύσαμεν» του Χαρίλ. Τρικούπη, ο οποίος μόλις είχε αναλάβει τότε την πρωθυπουργία.

3) Πρόκειται για την πρώτη αναρρίχηση του Χαρίλ. Τρικούπη στην πρωθυπουργία την περίοδο 1881/5, με το δήθεν εκσυγχρονιστικό του πρόγραμμα που παρουσίασε προεκλογικώς. Τότε, επειδή αυτό έγινε εν πολλοίς πιστευτό και μερικώς εφαρμόστηκε, πάμπολλοι πλούσιοι ομογενείς του εξωτερικού, αλλά και του εσωτερικού, εγκαταστάθηκαν μόνιμα στην Αθήνα, οπότε εκ των πραγμάτων προέκυψε κοσμογονία στην ανοικοδόμηση της πρωτεύουσας.

4) Δυστυχώς, τα Αναφιώτικα υπάρχουν και τώρα ακόμη πάνω στο βράχο της Ακρόπολης, μάλιστα έχουν κηρυχθεί και διατηρητέα.

Αθήνα, Οκτώβριος 2018

Θωμάς Β. Ζιώγας

Email: thovaziogas@gmail.com

ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΑΪΣΙΟΥ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΟΝΙΤΣΑ

Επιμέλεια: Χ.Γ. Γκούτος

Στο βιβλίο «Γέροντος Παϊσίου Αγιορείτου, Λόγοι», τ. Β' (έκδοση: Ίερὸν Ἡσυχαστήριον «Εὐαγγελιστῆς Ἰωάννης ὁ Θεολόγος» Σουρωτή Θεσσαλονίκης, 1999), περιέχονται καὶ ἀναμνήσεις τοῦ Ἁγίου Παϊσίου (1924-1994) ἀπὸ τὴν ζωὴ του στὴν Κόνιτσα, ὅπως τὶς διατύπωσε ὁ ἴδιος προφορικὰ ἐξ ἀφορμῆς θεολογικῶν συζητήσεων με μοναχὲς τοῦ προαναφερθέντος Ἡσυχαστηρίου, οἱ ὁποῖες τὸν εἶχαν πνευματικὸ πατέρα τους καὶ κατέγραψαν ἢ μαγνητοφώνησαν τὰ λόγια του. (Βλ. καὶ στὸ τεῦχος 201/2018).

Ὁ φόβος διώχεται μὲ τὴν παλληκαριά. Ὅσο φοβᾶται κανεὶς, τόσο πιὸ πολὺ ἔρχεται ὁ πειρασμός. Αὐτὸς ποὺ ἔχει δειλία πρέπει νὰ προσπαθήσῃ νὰ τὴν διώξῃ. Ἐγὼ, ὅταν ἦμουν μικρός, φοβόμουν νὰ περάσω στὴν Κόνιτσα ἔξω ἀπὸ τὸ κοιμητήρι. Γι' αὐτὸ κοιμήθηκα τρία βράδια στὸ κοιμητήρι καὶ ἔφυγε ὁ φόβος. Ἔκανα τὸν σταυρό μου καὶ ἔμπαινα μέσα - οὔτε φακὸ ἄναβα, γιὰ νὰ πάθῃ κανεὶς καμμιά λαχτάρα. Ἄν δὲν ἀγωνισθῇ κανεὶς νὰ ἀνδρωθῇ καὶ ἂν δὲν ἀποκτήσῃ τὴν πραγματικὴ ἀγάπη, σὲ μιὰ δύσκολη περίσταση θὰ τὸν κλαῖνε καὶ οἱ κουκουβάγιες (σελ. 218).

Νὰ μὴν πανικοβάλλεσθε. Ἰδίως οἱ γυναῖκες εὐκόλα πανικοβάλλονται. Στὴν Κατοχή, θυμᾶμαι, ἔπρεπε κάποτε νὰ πᾶμε σὲ ἓνα μέρος δυὸ ὥρες ἔξω ἀπὸ τὴν Κόνιτσα. Τὰ παιδιά προχώρησαν μπροστά, βρῆκαν κράνη καὶ ροῦχα στρατιωτικὰ ἀπὸ Ἑλληνας στρατιῶτες, τὰ φόρεσαν καὶ πῆγαν σὲ ἓνα ἐξωκλήσι τοῦ Ἁγίου Κωνσταντίνου. Εἶχα πάει καὶ ἐγὼ ἐκεῖ νὰ προσκυνήσω. Δεκαεπτὰ χρονῶν ἦμουν. Μόλις τὰ εἶδαν οἱ μανάδες ἀπὸ μακριά, ἄρχισαν νὰ φωνάζουν “ἦρθαν οἱ Ἴταλοί!” καὶ γύρισαν νὰ φύγουν. Δὲν ρίχνουν μιὰ ματιὰ νὰ δοῦν τί εἶναι. Κράνη ἑλληνικὰ φοροῦσαν τὰ παιδιά, καὶ αὐτὲς τὰ νόμισαν γιὰ Ἴταλοὺς καὶ ἔφευγαν φοβισμένες οἱ μανάδες ἀπὸ τὰ παιδιά τους! (σελ. 219).

Ἐκεῖνα τὰ χρόνια ἦταν καὶ οἱ μητέρες παλληκάρια. Στὴν Κόνιτσα, θυμᾶμαι, μιὰ γειτόνισσα ποὺ ἦταν σὲ ἐνδιαφέρουσα πῆγε μόνη τῆς μιάμιση ὥρα μακριὰ ἀπὸ τὴν πόλη στὸ χωράφι καὶ τσάπιζε καλαμπόκια. Ἐκεῖ γέννησε τὸ παιδάκι, τὸ πῆρε στὴν ποδιά τῆς καὶ γύρισε στὸ χωριό. “Ἐχω καὶ μωράκι” μᾶς εἶπε περνώντας ἀπὸ τὴν πόρτα μας. Ἦταν καὶ Κατοχή, δύσκολα χρόνια. (σελ. 216).

Στις κρίσιμες στιγμὲς χρειάζεται πάντα ἐτοιμότησα καὶ παλληκαριά. Στὴν Κατοχή οἱ Ἴταλοὶ ἔπαιρναν πέντε-ἕξι ζῶα καὶ ἔρχονταν στὸ χωράφι μας καὶ τὰ φόρτωναν πεπόνια. Μιὰ φορὰ τοὺς λέω: “Αὐτὰ τὰ πεπόνια τὰ ἔχουμε κρατήσῃ γιὰ σπόρο, ἐκεῖνα πάρτε τα”. Σηκώνει τὸν βούρδουλα ὁ Ἴταλὸς καὶ μοῦ λέει: “Τὸ

βλέπεις αυτό;”. Έπιασα και ἐγὼ τὸν βούρδουλα και τὸν κοίταζα.... “Μπόνε!”, τοῦ λέω. Δηλαδή “καλός!”. Τάχα ὅτι μοῦ τὸ ἔδειξε νὰ τοῦ πῶ ἂν εἶναι ὁμορφος! Έσπασε ὁ θυμὸς του· γέλασε και ἔφυγε! (σελ. 224).

Στὴν Κατοχὴ οἱ Ἴταλοὶ τοὺς πρώτους ποὺ ἔπιασαν, τοὺς βασάνισαν, γιὰ νὰ μαρτυρήσουν ποιοὶ ἔχουν ὄπλα. Ἐκεῖ νὰ δῆτε κοσμικοὶ ἄνθρωποι τί θυσία ἔκαναν! Στὴν Κόνιτσα, κοντὰ στὸ σπίτι μας, ἐκεῖ ποὺ ἔχτισαν τώρα τὸν Ναὸ τοῦ Ἁγίου Κοσμᾶ τοῦ Αἰτωλοῦ, πρώτα ἦταν τζαμί. Τοὺς ἔκλειναν μέσα στὸ τζαμί και τοὺς ἔδερναν ὅλη τὴν νύχτα μὲ βούρδουλα ποὺ εἶχε ἐπάνω κολτσίδες ὄλο ἀγκάθια ἢ μὲ καλώδια γδαρμένα, ἔβγαιναν ἔξω τὰ σύρματα, ἔδεναν και στὴν ἄκρη μολύβια και μ’ αὐτὰ τοὺς χτυποῦσαν· και αὐτὸ τὸ ἀτσαλένιο σύρμα πῆγαινε και ἔγδερνε τὸ δέρμα. Γιὰ νὰ μὴν ἀκούγονται οἱ φωνές, τραγουδοῦσαν ἢ ἔβαζαν μουσική. Τοὺς κρεμοῦσαν και ἀνάποδα και ἔβγαζαν οἱ καημένοι αἷμα ἀπὸ τὸ στόμα, ἀλλὰ δὲν μιλοῦσαν, γιὰτὶ σκέφτοναν: “Ἄν μαρτυρήσουμε ἐμεῖς - ἤξεραν ποιοὶ εἶχαν ντουφέκια-, ὕστερα θὰ χτυποῦν τὸν καθένα, γιὰ νὰ μαρτυρήσῃ”. Γι’ αὐτὸ οἱ πρώτοι εἶπαν: “Ἄς πεθάνουμε ἐμεῖς, γιὰ νὰ τοὺς ἀποδείξουμε ὅτι δὲν ἔχουν οἱ ἄλλοι ντουφέκια”. Και ἦταν μερικοὶ ποὺ γιὰ μιὰ ὀκὰ ἢ γιὰ πέντε ὀκάδες ἀλεύρι ἔλεγαν ὅτι ὁ τάδε π.χ. ἔχει δύο ντουφέκια. Πεινοῦσε ὁ κόσμος και πρόδιδαν τοὺς ἄλλους. Ὅποτε και μερικοὶ Ἴταλοὶ ἀπὸ ἓνα τάγμα ποὺ ἦταν νόθα παιδιὰ και ἦταν βάρβαροι μὲ ὅλα τὰ κόμπλεξ ποὺ εἶχαν, ἔβγαζαν τὸ ἄχτι τους. Ἐπαιρναν τὰ μικρὰ παιδιὰ, τὰ ἔβαζαν τὰ καημένα γυμνὰ πάνω στὴν μασίνα ποὺ ἔκαιγε και τὰ πατοῦσαν νὰ καοῦν. Τὰ ἔκαιγαν, γιὰ νὰ μαρτυρήσουν οἱ γονεῖς ποῦ ἔχουν τὸ ντουφέκι. “Δὲν ἔχω, δὲν ἔχω”, ἔλεγαν οἱ μεγάλοι και ἐκεῖνοι ἔκαιγαν τὰ παιδάκια. Θέλω νὰ πῶ, ἐκεῖνοι προτίμησαν νὰ πεθάνουν, ἂν και ἦταν κοσμικοὶ ἄνθρωποι, γιὰ νὰ μὴ φᾶνε και οἱ ἄλλοι ξύλο ἢ γιὰ νὰ μὴν τοὺς σκοτώσουν. Μὲ αὐτὸν τὸν τρόπο ἔσωσαν πολὺ κόσμος. Ἐτσι ἀπὸ μερικὰ παλληκάρια κρατήθηκε τὸ Ἔθνος! (σελ. 204-5).

Θυμᾶμαι, μιὰ φορὰ στὴν Κόνιτσα, πρὶν πάω στρατιώτης, εἶχαμε μάθει ὅτι ἔρχονταν οἱ ἀντάρτες. Ἡμασταν τέσσερις - οἱ τρεῖς ἦταν Μουσουλμάνοι - και κρυφτήκαμε σὲ ἓνα τούρκικο σπίτι ποὺ ἦταν στὴν ἄκρη τῆς πόλης. Ἐνα Τουρκάκι πέντε χρονῶν κατάλαβε και μᾶς λέει: “Πᾶτε μαγειρειό, βγῶ ἔτσω γώ”. Μπήκαμε λοιπὸν στὸ μαγειρειό, βγήκαμε πίσω ἀπὸ τὸ σπίτι και ἔτσι προλάβουμε νὰ κρυφτοῦμε σὲ κάτι ἀποθήκες πιὸ κάτω. Αὐτὸ βγήκε ἔξω και εἶπε στοὺς ἀντάρτες ὅτι δὲν εἶναι κανεὶς μέσα και ἔφυγαν. Παιδάκι πέντε χρονῶν, τόσα δα, νὰ μὴν ξέρη νὰ μιλήσῃ, και εἶδατε πόσο συνετὰ φέρθηκε! Πά, πά, σπέρτο ἦταν! Βλέπεις, παρατηροῦσε, ἀγαποῦσε, ἐνῶ ἓνας μεγάλος μπορεῖ ἀπὸ ἀπερισκεψία νὰ ἔκανε κακό (σελ. 83).

Στὴν Κατοχὴ εἶχαμε πέντε στρέμματα πεποნიές, διάφορες ποικιλίες τὶς ἀμερικάνικες τῆς Γεωργικῆς Σχολῆς, ποὺ ἔκαναν ἄσπρα πεπόνια τόσο μεγάλα και πολὺ γλυκά, τὶς ἀργίτικες, ποὺ ἦταν οἱ ἐντόπιες κ. ἄ. Ἄν τυχὸν οἱ κολοκυθιές

Ήταν κοντά σ' αυτές τις καλές, τις αμερικάνικες πεπονιές, έφευγε ή γλύκα από το πεπόνι και πήγαινε στο κολοκύθι. Το κολοκύθι γινόταν πιο γλυκό και το πεπόνι πιο άνοστο. Αυτό γίνεται με την έπικονίαση που κάνουν οι μέλισσες πηγαίνοντας από το ένα άνθος στο άλλο. Άν δής πεπόνι με όμφαλό μεγάλο, να ξέρης ότι ή πεπονιά θα ήταν κοντά σε κολοκυθιά (σελ. 124).

Ο γέρο-Πρόδρομος ο Κορτσινόγλου, ο ψάλτης του Άγιου Άρσενίου, είχε πολλή ευλάβεια. Έκανε και εκεί στην Κόνιτσα ψάλτης. Γέρος, όγδόντα χρονών και παραπάνω, κατέβαινε κάθε μέρα, πρωί-πρωί στην κάτω Κόνιτσα, κοντά μισή ώρα με τα πόδια, για να πάη να ψάλη στην Έκκλησία. “Εγώ είμαι σκυλί του Χριστού”, έλεγε. Και τον χειμώνα με το κρύο, με τις παγωνιές, οι δρόμοι ήταν πολύ επικίνδυνοι. Έτρεχαν τα νερά από τις βρύσες στον κατήφορο και πάγωναν και έπρεπε να βρής που να πατήσης, για να μη γλιστρήσης. Και εκείνος όλα τα άψηφοῦσε. Τέτοια ευλάβεια! (σελ. 143).

Ήταν ένα μέθυσος στην Κόνιτσα, που είχε και οικογένεια, και του έδινα κάτι. Είχαν μάθει μερικοί ότι τον βοηθούσα τον καημένο, γιατί και ο ίδιος το έλεγε, και μου είπαν: “Μην του δίνης· αυτός πίνει”. Εκείνος μου έλεγε “δῶσ' μου για τα παιδιά μου”, και εγώ, όταν του έδινα, του έλεγα: “Πάρε αυτά για τα παιδιά σου”. Ήξερα ότι πίνει, αλλά ήξερα ότι αυτός ο λόγος θα τον βοηθήση λίγο· θα πηγαίνη να πίνη, αλλά θα βασάνιζε την γυναίκα του, γιατί θα τῆς έπαιρνε από τα χρήματα που έβγαζε εκείνη - πήγαινε ή καημένη και ξενοδούλευε - και θα έπινε, και τα παιδιά του θα δυστυχοῦσαν πιο πολύ. Όταν όμως του έλεγα “πάρε για τα παιδιά σου”, θυμόταν και λίγο τα παιδιά του. Τον πονούσα, και αυτό ήταν πολύ αισθητό· δούλευε μέσα του. Πολλοί έχουν βοηθηθῆ έτσι. Μερικοί, επειδή τους πείραζε ὕστερα ή συνείδηση, έστελναν τα χρήματα πίσω (σελ. 172).

Όταν ήμουν μικρός, στην Κόνιτσα, διάβαζα πολλούς βίους Αγίων και έδινα και στα άλλα παιδιά να διαβάσουν ή τα μάζενα και διαβάσαμε μαζί. Θαύμαζα την μεγάλη άσκηση και τις νηστείες που έκαναν οι Άγιοι και προσπαθούσα να κάνω και εγώ ό,τι έκαναν εκείνοι. Από την νηστεία ο λαιμός μου είχε γίνει σαν το κοτσάνι από το κεράσι. Τα παιδιά με πείραζαν. “Θα πέση το κεφάλι σου!”, μου έλεγαν. Τι τραβοῦσα! Τέλος πάντων. Από την άλλη, ο μεγάλος μου αδελφός, επειδή άρρώσταινα από τις νηστείες και φοβόταν μήπως δέν τελειώσω το σχολείο, μου έπαιρνε τα Συναξαράκια των Αγίων που διάβαζα. Μετά τα έκρυβα στο δάσος, στο έξωκλήσι τῆς Αγίας Βαρβάρας, και πήγαινα εκεί κρυφά και διάβαζα. Μια μέρα κάποιος γείτονας, όνόματι Κώστας, είπε στον αδελφό μου: “Θα τον κάνω εγώ να αλλάξη μυαλό, να πετάξη αυτά τα βιβλία που διαβάζει και να αφήση και τις νηστείες και τις προσευχές”. Με βρήκε λοιπόν - ήμουν περίπου δεκαπέντε χρονών τότε - και άρχισε να μου λήη την θεωρία του Δαρβίνου. Έλεγε-

ἔλεγε, ὥσπου μὲ ζάλισε. Ἔτσι ὅπως ἤμουν ζαλισμένος, πῆγα κατ' εὐθεΐαν στὸ δάσος, στὸ ἐξωκλήσι τῆς Ἁγίας Βαρβάρας. Μπῆκα μέσα καὶ ἄρχισα νὰ παρακαλῶ τὸν Χριστό. “Χριστέ μου, ἂν ὑπάρχεις, νὰ μοῦ παρουσιασθῆς”, ἔλεγα καὶ ἔκανα συνέχεια γιὰ πολλὴ ὥρα μετάνοιες. Ἦταν καλοκαίρι. Ὁ ἰδρώτας ἔτρεχε, εἶχα γίνει μούσκεμα· εἶχα ἀποκάμει τελείως. Ἀλλὰ οὔτε εἶδα οὔτε ἄκουσα τίποτε. Οὔτε ὁ Θεὸς νὰ μὲ οἰκονομήσῃ λίγο, ἔστω μὲ ἓνα μικρὸ σημεῖο, κάποιον κρότο, κάποια σκιά· παιδὶ ἤμουν στὸ κάτω-κάτω. Καὶ ἂν τὸ ἔβλεπε κανεὶς ἀνθρωπίνως ἢ μὲ τὴν λογικὴ, θὰ ἔλεγε: “Κρίμα, Θεέ μου, τὸ ταλαίπωρο! Ἀπὸ ἔντεκα χρονῶν ἀνέβαινε στὰ βράχια, ἔκανε τέτοια ἀσκηση, καὶ τώρα περνάει μιὰ κρίση. Τὸ ζάλισε ὁ ἄλλος μὲ κάτι ἀνόητες θεωρίες. Μέσα στὸ σπῆτι ἔχει δυσκολίες ἀπὸ τὸν ἀδελφὸ του.

Ἐφυγε στὸ δάσος, γιὰ νὰ Σοῦ ζητήσῃ βοήθεια...”. Ὅμως τίποτε-τίποτε-τίποτε! Ἀποκαμωμένος ἀπὸ τὶς πολλὰ μετάνοιες κάθησα λίγο κάτω. Τότε σκέφθηκα: “Καλά, ὅταν ρώτησα τὸν Κώστα τί γνώμη ἔχει ἐκεῖνος γιὰ τὸν Χριστό, τί μοῦ εἶπε;” Ἦταν ὁ πιὸ καλὸς, ὁ πιὸ δίκαιος ἄνθρωπος, μοῦ εἶχε πεῖ, καί, ἐπειδὴ κήρυττε δικαιοσύνη, θίχτηκαν τὰ συμφέροντα τῶν Φαρισαίων καὶ τὸν σταύρωσαν ἀπὸ φθόνον”. Τότε εἶπα: “Ἀφοῦ ὁ Χριστὸς ἦταν τόσο καλὸς ἄνθρωπος, τόσο δίκαιος, καὶ δὲν εἶχε παρουσιασθῆ ποτὲ ἄλλος ὅμοιός Του, καὶ οἱ ἄλλοι ἀπὸ φθόνον καὶ κακία τὸν θανάτωσαν, ἀξίζει γι' Αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον νὰ κάνω περισσότερα ἀπὸ ὅσα ἔκανα, ἀκόμη καὶ νὰ πεθάνω”. Μόλις τὸ ἀντιμετώπισα ἔτσι, παρουσιάσθηκε ὁ Χριστὸς μέσα σὲ πολὺ φῶς - ἔλαμψε τὸ ἐκκλησάκι - καὶ μοῦ εἶπε: “*Ἐγὼ εἰμί ἢ Ἀνάστασις καὶ ἡ ζωὴ, ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, κἂν ἀποθάνῃ ζήσεται*”. Τὰ λόγια αὐτὰ διάβαζα καὶ στὸ ἀνοιχτὸ Εὐαγγέλιον, τὸ ὁποῖο κρατοῦσε στὸ ἓνα χέρι. Μοῦ ἔκανε τέτοια ἀλλοίωση ἐσωτερικῆ, πού ἔλεγα συνέχεια: “Ἐλα τώρα ἐδῶ, Κώστα, νὰ τὰ ποῦμε, ἂν ὑπάρχει ἢ δὲν ὑπάρχει Θεός”. Βλέπεις, ὁ Χριστὸς, γιὰ νὰ παρουσιασθῆ, περίμενε τὴν δική μου φιλότιμη ἀντιμετώπιση. Καὶ ἂν ἀπὸ ἓνα παιδὶ ζητᾶ τὴν φιλότιμη ἀντιμετώπιση, πόσο μᾶλλον ἀπὸ ἓναν μεγάλο; (σελ. 262-3).

Ἀγάπησα τὴν ἔρημον τῶν Κατουνακίων στὸ Ἅγιο Ὄρος καὶ προσευχόμενον νὰ πάω ἐκεῖ. Μοῦ συνέβη ὅμως ἓνα γεγονός πού με ἀνάγκασε νὰ πάω στὴν Κόνιτσα καὶ ὄχι στὰ Κατουνάκια. Ἐνα βράδυ μετὰ τὸ Ἀπόδειπνον εἶχα ἀποσυρθῆ στὸ κελλί μου καὶ προσευχόμενον ὡς ἄργα. Κατὰ τὶς ἔνδεκα τὴν νύχτα ξάπλωσα νὰ ἡσυχάσω λίγο. Μιάμιση ἢ ὥρα ξύπνησα μὲ τὸ σήμαντρο τῆς μονῆς πού μᾶς καλοῦσε στὸν Ναό. Ἐκανα νὰ σηκωθῶ, ἀλλὰ ἦταν ἀδύνατον. Μιὰ ἀόρατη δύναμη μὲ κρατοῦσε ἀκίνητον. Κατάλαβα ὅτι κάτι συμβαίνει. Ἐμεινα καθηλωμένος στὸ κρεβάτι μέχρι τὶς δώδεκα τὸ μεσημέρι. Μποροῦσα νὰ προσεύχωμαι, νὰ σκέφτωμαι, ἀλλὰ δὲν μποροῦσα νὰ κινηθῶ καθόλου. Ἐνῶ βρισκόμουν σ' αὐτὴν τὴν κατάστασιν, εἶδα σὰν σὲ τηλεόραση ἀπὸ τὴν μιὰ μεριά τὰ Κατουνάκια καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη τὴν Μονὴ Στομίου στὴν Κόνιτσα. Ἐγὼ μὲ λαχτάρω γύρισα τὰ μάτια μου πρὸς τὰ Κατουνάκια.

Μιά φωνή τότε - ήταν τῆς Παναγίας - μοῦ εἶπε καθαρά: “Δέν θὰ πᾶς στὰ Κατουνάκια” θὰ πᾶς στὴν Μονὴ Στομίου”. “Παναγία μου, ἐγὼ ἔρημο Σοῦ ζητοῦσα καὶ Ἐσὺ μὲ στέλνεις στὸν κόσμο;, εἶπα. Ἄκουσα ξανὰ τὴν ἴδια φωνὴ νὰ μοῦ λέη αὐστηρά: “Θὰ πᾶς νὰ συναντήσης τὸ τάδε πρόσωπο, τὸ ὁποῖο θὰ σὲ βοηθήσῃ πολὺ”. Ἀμέσως λύθηκα ἀπὸ ἐκεῖνο τὸ ἀόρατο δέσιμο καὶ πλημμύρισε ἡ καρδιά μου ἀπὸ τὴν θεία Χάρη. Μετὰ πῆγα καὶ τὸ εἶπα στὸν Πνευματικό. “Αὐτὸ εἶναι τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, μοῦ εἶπε ὁ Πνευματικός. Μὴν κάνῃς ὅμως λόγο γιὰ τὸ γεγονός. Πές πὼς γιὰ λόγους ὑγείας - ἔβγαζα αἷμα ἐκείνη τὴν ἐποχὴ - θὰ χρειασθῇ νὰ βγῆς ἀπὸ τὸ Ὅρος καὶ πῆγαινε”. Ἄλλο ἤθελα ἐγὼ, ἀλλὰ ὁ Θεὸς εἶχε τὸ σχέδιό Του. Σκέφθηκα ὅτι ἦταν θέλημα Θεοῦ νὰ ἀνακαινίσω αὐτὸ τὸ μοναστήρι, καὶ ἔτσι θὰ ἐκπληρωνόταν καὶ ἓνα τάμα ποὺ εἶχα κάνει στὴν Παναγία, ὅταν ὑπηρετοῦσα στὸν στρατό, τότε μὲ τὸν πόλεμο. “Παναγία μου, εἶχα πεῖ τότε, βοήθησέ με νὰ γίνω καλόγερος καὶ θὰ δουλέψω τρία χρόνια νὰ Σοῦ φτιάξω πάλι τὸ καμένο Σου μοναστήρι”. Ὅπως ἀποδείχθηκε ὅμως ἐκ τῶν ὑστέρων, ὁ κύριος λόγος ποὺ ἡ Παναγία μὲ ἔστειλε ἐκεῖ ἦταν, γιὰ νὰ βοηθηθοῦν οἱ ὀγδόντα οἰκογένειες ποὺ εἶχαν γίνει προτεσταντικὲς νὰ ἐπιστρέψουν στὴν Ὁρθοδοξία (σελ. 255-6).

Ὅταν πρωτοπῆγα τὴν Ἱερὰ Μονὴ Στομίου, δὲν εἶχα ποῦ νὰ μείνω. Ὅλο τὸ μοναστήρι ἦταν γεμάτο μπάζα. Βρῆκα μιὰ γωνιὰ κοντὰ στὴν μάνδρα, ἔβαλα κάτι ἀπὸ πάνω, γιὰ νὰ τὴν σκεπάσω λίγο, καὶ ἐκεῖ περνοῦσα τὰ βράδουα καθιστός, γιὰτὶ δὲν χωροῦσα νὰ ξαπλώσω. Μιά μέρα ἦρθε ἓνα γνωστός μου ἱερομόναχος καὶ μοῦ λέει: “Καλά, πὼς μένεις ἐδῶ;”. Γιατί, τοῦ λέω, οἱ κοσμικοὶ εἶχαν περισσότερα ἀπὸ μᾶς: Ὅταν εἶπαν στὸν Κανάρη, τότε ποὺ ζήτησε δάνειο, “δὲν ἔχεις Πατρίδα”, ἐκεῖνος εἶπε: “Θὰ ἀποκτήσουμε Πατρίδα”. Ἄν κοσμικὸς ἄνθρωπος εἶχε τέτοια πίστη, ἐμεῖς νὰ μὴν ἔχουμε ἐμπιστοσύνη στὸν Θεό; Ἀφοῦ ἡ Παναγία οἰκονόμησε νὰ βρεθῶ ἐδῶ, δὲν θὰ φροντίσῃ γιὰ τὸ μοναστήρι της, ὅταν ἔρθῃ ἡ ὥρα;”. Καὶ πράγματι, πὼς τὰ οἰκονόμησε σιγά-σιγά ὅλα ἡ Παναγία! Θυμᾶμαι, ὅταν ἔρριχναν οἱ μάστορες τὸ μπετόν, γιὰ νὰ φτιάξουν τὴν πλάκα στὰ κελλιά ποὺ εἶχαν καῆ, δὲν ἔφθασαν τὰ τσιμέντα. Ὑπολειπόταν τὸ ἓνα τρίτο, γιὰ νὰ τελειώσῃ ἡ πλάκα. Ἐρχονται οἱ μάστορες καὶ μοῦ λένε: “Τὰ τσιμέντα τελειώνουν. Νὰ ἀραιώσουμε τὸ μπετόν, γιὰ νὰ φθάσῃ γιὰ ὅλη τὴν πλάκα”.

“Ὅχι, τοὺς λέω, συνεχίστε κανονικά”. Νὰ φέρουμε ἄλλα δὲν γινόταν, γιὰτὶ τὰ ζῶα ἦταν στὸν κάμπο. Ἐπρεπε νὰ πᾶνε οἱ μάστορες δυὸ ὥρες ὡς τὴν Κόνιτσα καὶ δύο ὥρες ὡς τὸν κάμπο, στὰ χωράφια, γιὰ νὰ βροῦν ζῶα. Πότε νὰ πᾶνε, πότε νὰ γυρίσουν! Ὑστερα, οἱ ἄνθρωποι εἶχαν τὶς δουλειές τους, δὲν μπορούσαν νὰ ἔρθουν ἄλλη μέρα. Βλέπω, εἶχαν ρίξει τὰ δύο τρίτα τῆς πλάκας. Μπῆκα στὸ ἐκκλησάκι καὶ λέω: “Τί θὰ γίνῃ τώρα, Παναγία μου; Σὲ παρακαλῶ, βοήθησέ μας”. Μετὰ βγῆκα ἔξω.... Ἡ πλάκα τελείωσε καὶ τὰ τσιμέντα περίσσεψαν (σελ. 253-4).

ΕΝ ΟΨΕΙ ΕΟΡΤΩΝ

Με την ευκαιρία των εορτών οι ευχές πάνε και έρχονται, τα πολύχρωμα φώτα, οι φανταχτερές βιτρίνες των καταστημάτων, τα ψώνια, τα δώρα, το άγχος, η ελπίδα πως ο καινούργιος χρόνος ίσως είναι καλύτερος, όλα αυτά γύρω μας και εντός μας.

Αλήθεια, μέσα σ' αυτή τη σκληρή πραγματικότητα που ζούμε, με την έντονη ανασφάλεια, τη διογκούμενη ανεργία, τη φτώχεια και την εξαθλίωση, την υπονόμευση των αξιών, τη θεοποίηση του κέρδους, τη διαφθορά και την αλαζονεία των ισχυρών που, με κυνισμό μας οδηγούν στον όλεθρο, πώς ο άνθρωπος να νιώσει τη χαρά των εορτών, την ψυχική ανάταση και τη βεβαιότητα πως το αύριο θα είναι καλύτερο από το σήμερα;

Κοινή διαπίστωση ότι ο σύγχρονος άνθρωπος βιώνει με τραγικό τρόπο προβλήματα και καταστάσεις απίστευτης βαρβαρότητας και ακραίων αντιθέσεων.

Από τη μία ο υπέρμετρος πλούτος των ολίγων και από την άλλη η υπέρμετρη φτώχεια και αθλιότητα των πολλών.

Ο υπερκορεσμός των λίγων και η πείνα των πολλών. Η πολυτέλεια στους λίγους και οι στοιχειώδεις ελλείψεις

στους πολλούς.

Ευχές για Ειρήνη και προετοιμασίες για αιματηρές συγκρούσεις. Σπατάλη πόρων από οπλικά συστήματα και έρανοι για βοήθεια στους πεινασμένους, τους γυμνούς, τους άστεγους, τους αρρώστους.

Οι ημέρες των εορτών κινητοποιούν συνήθως τους συλλόγους κυριών, τα σωματεία, την Εκκλησία για να δείξουν τα φιλόανθρωπα αισθήματά τους προσφέροντας δώρα και ένα πιάτο φαγητό στους πεινασμένους.

Όμως τα προβλήματα εξακολουθούν και μετά τις εορτές. Με την ελεημοσύνη δεν γιατρεύεται το κακό. Χρειάζεται αγώνας συνεχής από όλους και σε όλα τα μέτωπα για να μπορούν όλοι οι άνθρωποι να έχουν ψωμί, στέγη, εργασία, περίθαλψη, ασφάλεια και ειρήνη.

Σ' αυτή την κατεύθυνση χρειάζεται συστράτευση και συσπείρωση όλων, κινητοποιήσεις, αγώνας αντίσταση στον κατήφορο που μας οδηγεί η άγρια εκμετάλλευση και η αλαζονεία των ισχυρών.

Η επί της γης Ειρήνη δεν πραγματώνεται με ευχές αλλά με αγώνες.

Πεύκη, Νοέμβριος 2018-12-19
Χρίστος Απ. Ζάνης

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΑΤΟΧΗ

Η αρπαγή του μουλαριού

Η Γερμανική Μεραρχία ορεινών Καταδρομέων “Εντελβάις” που δολοφόνησε χιλιάδες ανθρώπους και διέπραξε μεγάλες καταστροφές στη Σοβιετική Ένωση και στη Σερβία, συνέχισε το εγκληματικό της έργο το καλοκαίρι του 1943 στην Αλβανία, καίγοντας και σκοτώνοντας. Μετά από αιματηρές συγκρούσεις με τους παρτιζάνους του Ενβέρ Χότζα, τμήμα της πέρασε το Σαραντάπορο στη Μέρτζιανη στις 9 Ιουλίου. Σκότωσε ανθρώπους στη Μολυβδοσκεπάστη, Καλόβρυση, Αηδονοχώρι, έκαψε σπίτια και προχώρησε προς την Κόνιτσα καίγοντας θημωνιές στον κάμφο και μερικά σπίτια στην Κ. Κόνιτσα.

Άλλο τμήμα από Μπουραζάνι συνέχισε την πορεία του προς Δέμα, έφτασε στο Βασιλικό, όπου με τη μεσολάβηση κατοίκων που γνώριζαν γερμανικά αποτράπηκε η καταστροφή, και τερμάτισε την πορεία του στο μεγάλο βλαχοχώρι Κεφαλόβρυσο. Εκεί οι Γερμανοί συγκεντρώνοντας είκοσι δύο κατοίκους μαζί με τον παπά και τη δασκάλα τους έκαψαν σε δυο σπίτια.

Επιστρέφοντας μετά το μακάβριο έργο τους, εγκατέστησαν έναν λόχο στη Βίγλα (εκεί που είναι σήμερα το Μνημείο πεσόντων του 1940) και συνέχισαν την πορεία τους προς τα Γιάννινα τοποθετώντας σε διάφορα σημεία φυλάκια

για να προστατεύουν γεφύρια κ.λπ. από αντάρτικες επιδρομές και να ελέγχουν την κίνηση προς τα αλβανικά σύνορα.

Στο 42 χιλιόμετρο του δημοσίου δρόμου κάτω από το Μαυροβούνι σκότωσαν επτά κατοίκους από το Μεσοβούνι.

Η Εντελβάις που είχε συγκροτηθεί από Ναζί επαγγελματίες φανατικούς δολοφόνους, έδρασε σε όλη την Ήπειρο ως το τέλος του 1943, αλλά και τον επόμενο χρόνο με εκατοντάδες αθώα θύματα (Κομμένο-Μουσιωτίτσα-Λυγκιάδες-Πωγώνι-Ζαγόρι κ.α.) και πυρπόληση χωριών προσπαθώντας να τρομοκρατήσει τον πληθυσμό και να παραλύσουν την αντίσταση.

Μ’ αυτά όμως προκάλεσε το αντίθετο αποτέλεσμα, δηλαδή το μίσος του λαού για μεγαλύτερη αντίσταση στους κατακτητές...

Ύστερα από τούτη τη σύντομη αναφορά στα γεγονότα της εποχής εκείνης αξ προχωρήσουμε στην αφήγηση της ιστορίας που είναι το θέμα του σημερινού γραπτού μας:

Δέκα Ιουλίου του 1943, εποχή που στο χωριό μου όλοι έπεσαν με τα μούτρα στο θέρο να εξασφαλίσουν το ψωμί της χρονιάς. Οι γονείς μου θέριζαν σ’ ένα χωράφι λίγο έξω από το χωριό.

Κάποια στιγμή εμφανίστηκε ένας γνωστός του πατέρα μου από το κοντινό χωριό (Ρουσιά) και τον ενημέρωσε ότι στο Κεφαλόβρυσο οι Γερμανοί καίνε

σπίτια.

Πράγματι, αγναντεύοντας προς τη Νεμέρτσικα, φαινόταν καπνός από το Κεφαλόβρυσο. Ο γνωστός, που ήταν σύνδεσμος από την αντιστασιακή Οργάνωση, έφυγε επιστρέφοντας στο χωριό του και ο πατέρας μου, αφήνοντας μισοθερισμένο το χωράφι, λέει στη μάνα μου: “Πάρε το μουλάρι και κρύψετο στο σπίτι γιατί αν έρθουν οι Γερμανοί και το ιδούν θα μας το πάρουν, εγώ θα πάω να ειδοποιήσω τους χωριανούς να λάβουν τα μέτρα τους”. Είχε την εμπειρία του πολέμου αφού με την εισβολή των Ιταλών τον Οκτώβρη του 1940 είχε πολεμήσει στην πρώτη γραμμή στο Καλπάκι.

Με την κατάρρευση του Μετώπου, οι στρατιώτες που γύριζαν από την Αλβανία παρατούσαν ζώα, όπλα και άλλα υλικά, όπου περνούσαν κι ο πατέρας μου γυρίζοντας από το νοσοκομείο μετά από την ανάρρωση λόγω του τραυματισμού του, βρήκε και συμάζεψε ένα μουλάρι, αντικαθιστώντας το άλογό μας που είχε επιτάξει ο Στρατός μας για το Μέτωπο.

Αυτό το μουλάρι έγινε ο πολύτιμος “σύντροφος και προστάτης” της οικογένειας. Μας έσωσε από την πείνα. Μ’ αυτό πήγαινε ο πατέρας μου, στη Θεσπρωτία, έπαιρνε λάδι, αλάτι κ.ά. και μαζί με άλλους χωριανούς, αντιμετώπιζοντας χίλιους κινδύνους, έφτανε στη Μακεδονία για ανταλλαγή με σιτάρι.

Με τον ερχομό τους οι Ιταλοί στο χωριό 29-30 Οκτωβρίου άδειασαν το σπίτι μας από τρόφιμα και πράγματα αφή-

νοντάς μας στο “έλεος” που λένε. Γι’ αυτό γράφω ότι το μουλάρι μας ήταν ο Σωτήρας μας. Αυτό το καημένο με ανταμοιβή άχυρο, χορτάρι και λίγο κριθάρι -αν υπήρχε- εξυπηρετούσε την οικογένεια στο όργωμα, στο σπαρμό και σε όλες τις αγροτικές δουλειές. Νομίζω ότι δεν θα είναι υπερβολή να πούμε ότι αυτό ισοδυναμούσε με ένα σημερινό τρακτέρ ή φορτηγό αυτοκίνητο!...

Αλλά ας συνεχίσουμε την ιστορία μας: Σιγουρέψαμε το μουλάρι μας (...μαύρο σιγούρεμα, όπως αποδείχτηκε μετά) σύμφωνα με την εντολή του πατέρα κι αυτός έφυγε με άλλους στο κοντινό δάσος.

Δεν πέρασαν πολλές ώρες και να, τρεις Γερμανοί εμφανίστηκαν στο χωριό κοντά στο σπίτι μας που είναι στην αρχή. Κάποιον βρήκαν στο δρόμο και όπως ειπώθηκε αργότερα, του έδειξαν ένα σκίτσο με κάρρο που το ’σερνε μουλάρι. Με νοήματα τους έδειξε το σπίτι μας και να οι δυο Γερμανοί έρχονται εκεί, ενώ ο τρίτος πήγε προς τον κάτω μαχαλά.

Με την εμφάνισή τους τρομάξαμε κι εγώ, μικρός επτά χρονών, μαζεύτηκα κοντά στη γιαγιά μου. Αυτοί δεν ήταν σαν τους Ιταλούς, που όταν είχαν έρθει κάποια φορά, λέγοντάς μου “πίκολο” με φίλεψαν μια σοκολάτα.

Τούτοι ήταν βλοσυροί και στα καπέλα τους είχαν κεντημένα δυο κόκκαλα χιαστί με μια νεκροκεφαλή στη μέση.

Παραμέρισαν τη μάνα μου από την πόρτα και ο ένας μπήκε μες στην εξω-

τερική κουζίνα (μαγειριό). Δεν πήρε τίποτε και βγήκε έξω. Εκείνη τη στιγμή του φωνάζει ο άλλος και του δείχνει το παράθυρο από το “μαντζάτο”. Έκανε ένα ω! ικανοποίησης ο δεύτερος και βλέποντας το κεφάλι του μουλαριού, μπαίνει μέσα και φωνάζει, “Ω, έξτρα πρίμα γουντ”. Του άρεσε γιατί ήταν καλοθρεμμένο και γυάλιζε η τρίχα του.

Τραβάει το καπίστρι από το ζώο που είχε σηκώσει τα αυτιά και αντέδρασε βλέποντας ξένους.

Ο Γερμανός, φαίνεται ότι ήξερε από ζώα και δε λογάριζε τίποτε. Το τράβηξε έξω και χωρίς να δίνει σημασία στα κλάματα που βάλαμε και στα παρακάλια της γιαγιάς μου που φυσικά δεν καταλάβαινε τα λόγια, αλλά και να καταλάβαινε, αυτός δεν είχε αισθήματα· ποιός ξέρει πόσους αθώους θά'χε δολοφονήσει...

Αυτό ήταν· βρήκαν ό,τι έψαχναν και ξεκίνησαν για την Βίγλα όπου είχαν τον καταυλισμό τους.

Μπροστά αυτοί και πίσω η γιαγιά με την μάνα μου κι εμένα, κλαίγοντας και παρακαλώντας.

Να κι ο τρίτος Γερμανός που έσερνε μ' ένα σχοινί το βόδι του θείου μου Βασίλη από τον κάτω μαχαλά, (πολύτιμο κι αυτό για το όργωμα και το σπαρμό εκείνη την εποχή).

Ακολουθήσαμε τους Γερμανούς καμιά διακοσιάρια μέτρα έξω από το χωριό και σε μια στιγμή ο Γερμανός που ακολουθούσε το μουλάρι, ξεκρεμάει από τον ώμο του το όπλο και γυρίζοντας

προς το μέρος μας πυροβολάει δυο φορές πάνω απ' τα κεφάλια μας να μας τρομοκρατήσει. Γυρίσαμε καταφοβισμένοι στο σπίτι. Βαριά λύπη έπεσε στην οικογένειά μας, λες και είχαμε κηδεία.

Ο πατέρας μου, στην απελπισία του, κάνει την αποκοτιά και την άλλη μέρα πηγαίνει με το θείο μου στους Γερμανούς, και παρακαλεί το διοικητή να επιστρέψει τα ζωα, (γνώριζε λίγα ιταλικά) αλλά ο Γερμανός του απαντά: “Το μουλάρι το χρειαζόμαστε για το κάρρο, το βόδι είναι τώρα στο καζάνι για το συσσίτιο των στρατιωτών”.

Άπρακτοι και πικραμένοι γύρισαν στο χωριό αλλά ζωντανοί, γιατί δεν το είχαν σε τίποτα οι φονιάδες να προσθέσουν και άλλους δυο αθώους στο μακρύ κατάλογο των εκτελεσμένων.

Η Ακρίδα

Μια από τις επτά πληγές που βρήκαν την Αίγυπτο, σύμφωνα με την μυθολογία των Εβραίων, ήταν οι ακρίδες που κατέστρεφαν τη σοδειά της χώρας.

Από αυτή την πληγή υποφέραμε κι εμείς στο τέλος της γερμανοϊταλικής κατοχής στην περιοχική μας. Είχαν πληθύνει τόσο πολύ οι ακρίδες που “μιλιούνια” απ' αυτές επέπιπταν στις καλλιέργειες των σπαρτών και της βλάστησης γενικά, εξαφανίζοντας κάθε πράσινο. Ήταν πραγματική πληγή που βασάνισε φοβερά τους κατοίκους της περιοχής μας. Φανταστείτε να πέφτουν από τον ουρανό δισεκατομ-

μύρια ακρίδες, σαν ένα σύννεφο που σκέπαζε τον ήλιο, να προσγειώνονται στα χωράφια ροκανίζοντας ό,τι πράσινο εύρισκαν μπροστά τους.

Συναγερμός έγινε στα χωριά, συγκεντρώνονταν οι αγρότες και κάποιοι κρατούσαν μουσαμάδες ή μεγάλα πανιά (δεν υπήρχε νάυλον τότε) και άλλοι, με φουντωτές κλάρες από τα δέντρα, έσπρωχναν τις ακρίδες μέσα και μαζεύοντας σωρούς απ' αυτές, τις τσαλάκωναν ή τις έπνιγαν σε μεγάλα δοχεία.

Ευτυχώς, μετά την κατοχή, το κράτος προμήθευσε τους αγρότες με ειδικό φάρμακο που αναμειγνύονταν με πίτουρα και το σκόρπιζαν γύρω από τα χωράφια, εξολοθρεύοντας τους καταστροφικούς ουρανοκατέβατους επιδρομείς.

Ψύλλοι- ψείρες- και κοριοί

Άλλη μια πληγή που ταλαιπώρησε τους κατοίκους της υπαίθρου κυρίως (στις πόλεις υπήρχαν και οι κατσαρίδες)

ήταν και τα ενοχλητικά παράσιτα του τίτλου μας.

Αυτά υπήρχαν και πριν την κατοχή αλλά και λίγο μετά. Για να επιβιώσουν τρυπούν το δέρμα του ανθρώπου και των ζώων ρουφώντας αίμα και προκαλώντας φαγούρα.

Προπολεμικά τα καταπολεμούσαν βράζοντας στο καζάνι τα ρούχα και στον ελληνοϊταλικό πόλεμο οι φαντάροι μας υπόφεραν πάρα πολύ· δεν τους έφταναν τα κρυοπαγήματα, είχαν και το βάσανο της ψείρας.

Μεγάλο πρόβλημα ήταν στα σπίτια, στους Στρατώνες, στα Σχολεία, στους Στάβλους. Μετά την κατοχή το κράτος οργάνωσε συνεργεία που ψέκαζαν με "ΝΤΙ-ΝΤΙ-ΝΤΙ" σπίτια, στάβλους κ.λπ. εξολοθρεύοντας τα ενοχλητικά αυτά παράσιτα. Στις μέρες μας παρουσιάζεται σπάνια η εμφάνισή τους, αλλά γίνεται άμεση καταπολέμηση γιατί υπάρχουν τα κατάλληλα μέσα.

Σωτ. Τουφίδης

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Στις 16 Αυγούστου 2019, μέρα Κυριακή, θα πραγματοποιηθεί συνάντηση τελειοφοίτων 1971-72 του εξατάξιου Γυμνασίου Κόνιτσας. Παρακαλούμε για τη συμμετοχή σας και περισσότερες πληροφορίες να επικοινωνήσετε με κάποιον από τους παρακάτω συμμαθητές.

Άτυπη επιτροπή διοργάνωσης

Μακόπουλος Χαράλαμπος 694 515 8312

Σταυρίδου Σωτηρία 697 909 1989

Παπαγιαννούλη Μάγδα 695 725 5 406 2108318540

Παπαδάμου Βασιλική 6977 224 697

Χειμωνιάτικο Δωμάτιο

Του Ηλία Ανδρέου

Πεπρωμένο απ' ό,τι παρατηρώ πέ-
ρα ο ορίζοντας προς τη Θεσσαλι-
κή πεδιάδα αρχίζει και ροδίζει. Μας μένει
ελάχιστος χρόνος να αναλογιστούμε αν ο
ορίζοντας των μελλούμενων της ανθρω-
πότητας θα είναι ρόδινος ή σκοτεινός. Ο
σπουδαίος διανοητής Γιουβάλ Χαράρι σε
λιγότερο από ένα χρόνο μας προσέφερε
δύο βιβλία τον Homo Deus (Άνθρωπος
Θεός) και τον Homo Sapiens (Άνθρωπος
Εχέφρων ήτοι). Το πρώτο βιβλίο είναι
ένα οραματικό που σε βάθος χρόνου
προφητεύει την πιθανή εξέλιξη των σχέ-
σεων κοσμικής εξουσίας και του κόσμου
της επιστήμης. Το δεύτερο βιβλίο αποτε-
λεί μια ιστορική αναδρομή στην πορεία
εξέλιξης του ανθρώπου από εκείνη του
τροφοσυλλέκτη στον σημερινό άνθρωπο
των αλγορίθμων και της τεχνητής νοημο-
σύνης. Είναι αδιαμφισβήτητο γεγονός ότι
η επιστήμη αενάως θα κατασκευάζει κλει-
διά με τα οποία θα ανοίγουν η μία μετά
την άλλη οι πύλες των μυστικών του σύμ-
παντος κόσμου. Η διαδικασία αυτή θα
συνοδεύεται από το ερώτημα αν τα κλει-
διά αυτά θα παραδοθούν στην κοσμική
εξουσία και αν οι ανοιγόμενες πύλες θα
μας οδηγήσουν στον παράδεισο ή στην
κόλαση.

Είναι γνωστό το ιστορικό της πυρηνι-
κής διάσπασης και η κατασκευή της πρώ-
της ατομικής βόμβας. Οι επιστήμονες του
Λος Άλαμος με επικεφαλής το Ρόμπερτ
Οπενχάϊμερ που συμμετείχαν στο πρό-
γραμμα Μανχάταν όταν στην πρώτη δο-

κιμή στο Αλαμογκόρντο 16 Ιουλίου 1945
είδαν τα έργα των χειρών τους και πρωτί-
στως του μυαλού τους κατελήφθησαν από
δέος. Είχαν πράγματι ανοίξει τις πύλες
της κόλασης, ο δε Οπενχάϊμερ βλέποντας
την έκρηξη είπε “Έγινα τώρα ο θάνατος,
καταστροφέας των κόσμων”. Πριν το Μι-
κρό Αγόρι, όπως ονομάσθηκε η πρώτη
πυρηνική βόμβα, καταστρέψει την Χιρο-
σίμα στις 6 Αυγούστου του 1945, οι επι-
στήμονες συνυπέγραψαν κοινή διακήρυ-
ξη όπως η πυρηνική ενέργεια χρησιμο-
ποιηθεί για ειρηνικούς σκοπούς.

Έκτοτε η ανθρωπότητα ζει σε ένα κα-
θεστώς ιδιότυπης ειρήνης την οποία εγ-
γυάται η αποκαλούμενη ισορροπία του
τρόμου. Εδώ κρίνω απαραίτητη την παρά-
θεση του προλόγου από την πρώτη έκδο-
ση του “Άνθρωπος Θεός”.

“Μπορεί η νεωτερική εποχή να έβαλε
τον άνθρωπο στη θέση του Θεού, μπορεί
τον προηγούμενο αιώνα η ανθρωπότητα
να έθεσε υπό έλεγχο το λιμό, τις επιδη-
μίες και τον πόλεμο, σήμερα όμως που
έχει βαλθεί να νικήσει τα γηρατειά και τον
θάνατο και να βρει το κλειδί της ευτυχίας,
νέες θεϊκές δυνάμεις δημιουργίας και κα-
ταστροφής παίρνουν την σκυτάλη. Όσο
αποκωδικοποιούμε τη δομή του εγκεφά-
λου και τον γενετικό μας κώδικα χάρη στη
βιοτεχνολογία, την τεχνητή νοημοσύνη
και την επεξεργασία Μεγάλων Δεδομέ-
νων, η αυθεντία θα περνάει σε εξωτερι-
κούς αλγόριθμους και οι περισσότεροι
άνθρωποι θα γίνονται οικονομικά και πο-

λιπικά ανίσχυροι. Όταν το έξυπνο κινητό μου θα με γνωρίζει καλύτερα απ' ό,τι εγώ και ο Μεγάλος Αδελφός θα μπορεί να παίρνει τις καλύτερες αποφάσεις για λογαριασμό μου, οι δημοκρατικές εκλογές, η ελεύθερη αγορά και οι ίδιοι οι άνθρωποι θα είναι εξίσου παρωχημένοι με τα πέτρινα μαχαίρια. Πέρασαν 50.000 χρόνια από την εμφάνιση του Χόμο σάπιες, τώρα ήρθε η στιγμή να δώσει τη θέση του στον Χόμο νέους (άνθρωπο Θεό) και έτσι ο κόσμος θα αποκτήσει νέους αφέντες”.

Ηλία η ζωή σου ήταν πολύ διαφορετική από εκείνη των γονιών σου, οι οποίοι δοκιμάστηκαν από έναν πόλεμο που τους άφησε δύο φορές ανέστιους που επίσης έζησαν το τυφλό μίσος του εμφυλίου που επηρέασε εν πολλοίς την ειρηνική οργάνωση του βίου τους. Έζησες λοιπόν σε μια διαρκή περίοδο ειρήνης σχετικής ευημερίας, σου δόθηκε δε η ευκαιρία να σπουδάσεις και να γίνεις κοινωνός της σκέψης σπουδαίων ανά τους αιώνες πνευματικών ανθρώπων μέσα από τα βιβλία τους. Ποιο λοιπόν είναι το καταστάλαγμα των όσων έχεις βιώσει και των όσων έχεις μελετήσει. Πεπρωμένο ο χρόνος δεν μας επιτρέπει να μακρυγορήσουμε. Θα είμαι σύντομος και θα συμπιέσω όσο μπορώ τις γραφές και εμπειρίες που είναι αποθηκευμένες στο νου μου. Ο Γιουβάλ Χαράρι είναι ένας ταλαντούχος ιστορικός και τεχνοκράτης και όσα καταθέτει στο βιβλίο του Άνθρωπος Θεός μέλλει να συμβούν. Εγώ θα προσεγγίσω τα μελλούμενα μέσα από το πρίσμα του υπαρξισμού που εκφράζει τους φόβους

και τα άγχη του ανθρώπου. Από το πλούσιο, ίσως το πλουσιότερο του κόσμου ελληνικό λεξιλόγιο θα ανασύρω δύο λέξεις: Αλήθεια και Ελευθερία. Για αυτές τις δύο λέξεις έχουν ειπωθεί και έχουν γραφεί εκατομμύρια σελίδες χάρτου, πέρα από το αίμα που χύθηκε εις το όνομα της ελευθερίας. Ο Ιησούς Χριστός όλα αυτά τα συμπύκνωσε σε μία και μόνον φράση: “Γνώσεσθε την αλήθεια και αυτή ελευθερώσει υμάς” Ευλόγως θα μου θέσεις το ερώτημα και ποιά είναι η αλήθεια; Είναι άραγε μία και μοναδική, είναι πολλές όσα και τα ερωτήματα που αντιμετωπίζουμε σε καθημερινή βάση; Εγώ θα αντιστρέψω τα πράγματα και θα επικεντρώσω την προσοχή μου στο ένα το μοναδικό και καθολικό ψέμμα.

Ο άνθρωπος ενδόμυχα πιστεύει πως μπορεί να γίνει θεός στη θέση του ενός και μοναδικού Θεού. Αυτό το θέμα το διαπραγματεύεται με πολλή ενάργεια ο Γιουβάλ Χαράρι στο δοκίμιό του “Άνθρωπος Θεός” ο δε Γκαίτε με περισσή ποιητικότητα και φιλοσοφία του έργου του “Φάουστ”. Ο άνθρωπος με την αέναη ροή των επιθυμιών του και όπλο την επιστήμη έχει την ακράδαντη πεποίθηση ότι τελικά θα γίνει κυρίαρχος της ύπαρξής του, εξωστρακίζοντας από την συνείδησή του την φθορά και τον θάνατο. Παρ' όλες τις οδύνες που του προκαλούν οι επιθυμίες, ο άνθρωπος είναι αποφασισμένος να φθάσει στις εσχατιές των δυνατοτήτων του, έστω κι αν το τίμημα θα είναι οδυνηρό χάνοντας την ελευθερία του και ζώντας μέσα στο ψεύδος.

Η κυριαρχία της ύλης είναι γεγονός

αδιαμφισβήτητο, η πνευματική θωράκιση υποτυπώδης και ελλείπουσα, το υπαρξιακό άγχος σε δυσθεώρητα ύψη. Κάτω από τέτοιες συνθήκες ο άνθρωπος αμαχητί θα παραδώσει τον εαυτό του στο Μεγάλο Αδελφό προκειμένου να ζει σε τεχνητούς παραδείσους νόθας ευτυχίας, αποχαυνωτικής λησμονιάς και νεκρικής γαλήνης.

Αγαπητό πεπρωμένο εδώ κάπου η απρόσμενη αυτή νυχτερινή μας συνάντηση τελειώνει. Χωρίς να το θέλω σε παγίδευσα στο άκουσμα της Πέμπτης συμφωνίας του Μπετόβεν ή άλλως συμφωνίας του Πεπρωμένου. Μέχρι στιγμής απέναντί σου δεν έχω κανένα παράπονο, τουναντίον μόνο ευχαριστίες για όλα τα δώρα της ζωής που μου επεφύλαξες. Ακόμη κι αυτή η μοναξιά μου έχει κάτι το μοναδικό, το ξεχωριστό. Φυσικά δεν γνωρίζω και

ούτε ρωτώ τι μου επιφυλάσσεις για το υπόλοιπο της ζωής. Το μόνο που εύχομαι είναι τα τέλη της ζωής μου να είναι χριστιανικά, ανώδυνα, ανεπαίσχυντα, ειρηνικά.

Ο αποχαιρετισμός του κόσμου τούτου υπολείπεται απέναντι στη φθορά του πνεύματος και του σώματος. Στην Πέμπτη Συμφωνία το Πεπρωμένο εμφανίζεται στη σκηνή ορμητικό, αδιαπραγμάτευτο, κυρίαρχο πλην όμως στη συνέχεια έρχεται η καταλλαγή, η συμφιλίωση, η ηρεμία και η ειρήνη. Και ενώ αυτό συμβαίνει με το πεπρωμένο του καθενός μας, με το πεπρωμένο του συνόλου της ανθρωπότητας, η κατάσταση είναι πολύ διαφορετική, με αιώνια διαμάχη αντιπαλότητα και αντιπαράθεση.

Αφιερωμένο στον Πατέρα μου Νίκο Τσάγκα

Ονειρεμένα μάτια

Μάτια νυκτός, μάτια
ονείρων

Γαλάζια, πράσινα μάτια

Γαλαζοπράσινα μάτια

Ονειρεμένα μάτια

Σε όλα τα δειλινά του
κόσμου

Γιατί ο κόσμος είσαι
Εσύ

Ο Πατέρας μου

Φρύδια πλατιά,
Γκριζογάλανα μάτια

Τα οποία ζουν κι ελπίζουν

Αγαπούν και Μαθαίνουν

Μαθαίνουν κι Αγαπούν.

Γιατί Αγάπη σημαίνει

Άνω θρώσκω τας
καρδίας

Ας έχουμε στραμμένες

τις καρδιές μας προς
τα πάνω

Για να αποδείξουμε

ότι είμαστε
υπεράνω!

Βικτωρία Ν. Τσάγκα

Τρόπαια Μνημεία

Γράφει ο ΣΩΚΡΑΤΗΣ Μ. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

Δασκαλεύοντας πολλά χρόνια στα χωριά της ηρωϊκής επαρχίας μας, συνάντησα και θαύμασα πάρα πολλά τρόπαια-μνημεία, του τόπου μας που μαρτυρούν τους μεγάλους αγώνες για τη λευτεριά και την επιβίωση του έθνους μας.

Αλήθεια πόσα τρόπαια-Μνημεία γνώρισα και είδα και πόσες φορές μίλησα για τα τρόπαια αυτά, σε επιμνημόσυνες ιερές τελετές και καταθέσεις στεφάνων στη μνήμη των πεσόντων.

Πολλά λοιπόν υπάρχουν στην επαρχία μας και μας μαρτυρούν την παλαιά μας ένδοξη Ιστορία, αλλά και την πρόσφατη, τη νεότερη (Πίνδος-Γράμμος-Κόνιτσα κ.ά.).

Τρόπαιο, λοιπόν, είναι ένα πρόχειρο θριαμβευτικό μνημείο (αργότερα χτιζόταν περιλαμπρο μνημείο) που έχτιζε ο νικητής στο πεδίο της μάχης μετά τη νίκη του.

Μεταφορικά η λέξη σημαίνει νίκη, θρίαμβο, και επιτυχία. Μ' αυτή τη σημασία, η λέξη βρίσκεται στην Ιστορική φράση του Θεμιστοκλή "ούκ έα με καθεύδειν το του Μιλτιάδου τρόπαιον". Οι νικητές λοιπόν καθώς είπαμε, νικητές στο πεδίο της μάχης, έστηναν τρόπαιο, από περικεφαλαίες, ασπίδες κι άλλα όπλα που έπαιρναν από τους σκοτωμένους εχθρούς, τα κρεμούσαν στα δέντρα ή σε ξύλινους πασσάλους για να φαίνονται από μακριά, πρόχειρα βέβαια, αργότερα έχτιζαν τύμβο¹ ή μαυσωλεία² σε περίοπτο σημείο στη μνήμη των πεσόντων. Αυτά τα τρόπαια, τα μνημεία, είναι ιστορικά και εμείς κάνουμε τελετές, δεήσεις, μνημόσυνα, καταθέτουμε στεφάνια, εξιστορούμε το ιστορικό και τη ση-

μασία των Νικών.

Είναι τιμή μας να τα διατηρούμε και να οδηγούμε εκεί τους μαθητές μας και τους νέους μας και να τους εξηγούμε απλά τη μεγάλη αξία πούχουν αυτά τα τρόπαια-μνημεία της Νίκης. Είναι ο εθνικός μας θησαυρός. Η δόξα, η τιμή και ο θρίαμβος του τόπου μας. Κάθε σεβασμός είναι απαραίτητος. Είναι η ιστορία του τόπου μας από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα.

Τα μνημεία αυτά, τα τρόπαια, κοσμούν ακόμη τις πλατείες, στις εισόδους των πόλεων και των χωριών μας, με χτυπητές ημερομηνίες με μορφές ηρώων και σκηνές από τις μάχες, στη μνήμη των ηρωϊκών πεσόντων για την υπεράσπιση της ελευθερίας και των ιδανικών της πατρίδας μας.

Αυτά τα λιθάρια, οι πέτρες είναι τα ιερά μας και οστά μας και μας δείχνουν πάντοτε το δρόμο της θυσίας και της Λευτεριάς μας.

Δυστυχώς όμως υπάρχουν και μερικοί επιλήσμονες της ιστορίας μας, που δεν τα σέβονται και τα βεβηλώνουν, τα μιαίνουν, τα μαγαρίζουν και τα καταστρέφουν. Αυτούς πρέπει να τους περιφρονούμε να τους νουθετούμε και να τους ενημερώνουμε ώστε να μην προβαίνουν σ' αυτές τις πράξεις. Δικαίως η πολιτεία μας τους δικάζει και τους καταδικάζει.

Σεβασμός λοιπόν στα τρόπαια-μνημεία - Ηρώα της πατρίδας μας.

Είναι η ιστορία του ΕΘΝΟΥΣ ΜΑΣ

1. Τύμβος:μεγελοπρεπής τάφος

2. Μαυσωλείο:Μεγαλοπρεπής τάφος σε σχήμα μικρού ναού.

Νεότητα ή Νιότη

ΓΙΩΡΓΟΣ ΜΑΥΡΟΓΙΑΝΝΗΣ

ΠΟΛΛΑ ΕΧΟΥΝ γραφεί και θα εξακολουθούν να γράφονται για τις ομορφιές, τις αρετές, τις δυνατότητες της νιότης που ξεκινά απ' την ηλικία αφύπνισης της συνείδησης και θέασης ή γνωριμίας του φυσικού κόσμου μέχρι την συμπλήρωση της σωματικής ανάπτυξης του ατόμου και φθάνει χρονικά ως τη γενική κόπωση αυτού.

Χαίρεται κανείς τη συντροφιά της νιότης, πλήρης υγείας, ευρωστίας, ενέργειας, αισιοδοξίας και ακόμα περισσότερο όταν αυτή διαπνέεται από υψηλά ιδανικά και οραματίζεται έναν καλύτερο φωτεινό, ειρηνικό και ανθρωπινότερο κόσμο.

Με βάση έναν παραδεκτό, ιδανικό τύπο, ο νέος πρέπει να είναι αγέρωχος, ταπεινός και όχι εγωϊστής, δραστήριος και όχι άβουλος, θαρραλέος όχι θρασύς αποφασιστικός όχι δισταχτικός, ανυπόταχτος αλλ' υπάκουος στην αλήθεια και τους καλούς νόμους, φιλειρηνικός, αγωνιστής, ριψοκίνδυνος, αξιοπρεπής, σοβαρός, αλλ' όχι βλοσυρός, εύχαρης, καταδεκτικός, ανιδιοτελής, ιδεαλιστής, και κατά πρώτον έντιμος σε όλες τις εκδηλώσεις της ζωής, τηρητής, των θείων και δίκαιων Νόμων της πολιτείας, αγαθός και όχι κακός. Να έχη νουν καθαρό.

Χαίρεται η κοινωνία και υπερηφα-

νεύεται όταν έχει μια νιότη με τέτοια χαρακτηριστικά και διάθεση αγώνα, πρόθυμη να θυσιαστεί και υπερασπιστεί την πατρίδα, τους αδύνατους και τα δικαιώματα των πολιτών χωρίς ιδιοτέλεια και ανταλλάγματα.

Να πρωτοστατή και να συμμετέχνη ενεργά στην οικονομική, πολιτιστική, πνευματική ανάπτυξη της πατρίδας, στην πρόοδο των επιστημών των γραμμάτων, των τεχνών, της γεωργίας, κοιμίζοντας καινούργιες ιδέες και δροσιτική, νεανική αύρα στη ζωή.

Χαίρεται η κοινωνία και συγκινείται όσες φορές η νιότη αγωνίζεται για την προκοπή της πατρίδας και την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος, των δασών, εδαφών, υδάτων, ατμόσφαιρας, ενάντια στους παράνομους καταστροφείς, εμπρηστές, καταπατητές εκτάσεων και στους εχθρούς της βιοποικιλότητας.

Ένας, όχι απίθανος αφανισμός των φυτικών και ζωϊκών ειδών θα καταστήσει τον πλανήτη Γη άχαρο, έρημο, αφιλόξενο, βουβό, φτωχό, καθώς θα σιγήσουν οι κραυγές και τα γλυκά κελαηδήματα των πλασμάτων που τέρπουν υμνολογώντας το Δημιουργό της ζωής, ενώ στο φυτικό βασίλειο θα εκλείψουν δέντρα, φυτά, αγριολούλουδα, κοσμήματα και στολίδια της φύσης που τρέφουν την ζωή, συντηρούν τις πηγές νε-

ρού και συμβάλλουν στη βιολογική ισορροπία στον κόσμο.

Χαίρονται, σέβονται και ευχαριστούν οι άνθρωποι τη νιότη όταν αυτή εκδηλώνει ευγενικά τις αρετές, φιλαλληλίας του έντιμου και παραγωγικού συναγωνισμού, ανταγωνισμού, σ' όλες τις φάσεις της ζωής, με διαρκή αγωνιστικότητα μέσα στα πολιτειακά νομικά πλαίσια, αποδοκιμάζοντας και καταδικάζοντας ανήθικες, σκοτεινές, παράνομες ενέργειες και δράσεις, ιδιοτελείς καταστάσεις, προώθησης και εξέλιξης ατόμων.

Ακτινοβολεί η νιότη όταν υιοθετεί αποδέχεται την πανάρχαια ρήση "Αιέν αριστεύειν" (= πάντα ν' αριστεύης) και την άλλη "Χρόνου Φείδου" (= όχι σπατάλη χρόνου) διότι ο χρόνος είναι αξία πολύτιμη και χρήμα.

Η νιότη έχοντας πανοπλία την πνοή και τη φλόγα της καρδιάς της και στη φαρέτρα τις υγιείς αρχές και ανεκτίμητης αξίας αρετές, πίστη, φρόνημα, ορμή, δίκαια πρωτοστατεί στα δρώμενα με πράξεις και ιδέες.

Έτσι πάντοτε νικά και καταχτά τον κόσμο με έντιμο αγώνα γενόμενη εγγυήτρια και ρυθμιστρια των εξελίξεων, εξουδετερώνοντας τις σκοτεινές, οπισθοδρομικές δυνάμεις που αντιμάχονται την πρόοδο, το δίκαιο, την ελευθερία.

Παλεύει για το μέλλον που ταυτίζεται με τον εαυτό της. Και αν οι ανθρωποφάγες σειρήνες των σύγχρονων προπαγανδιστικών μέσων, παρεμβάλλονται

και παρεμποδίζουν την πρόοδο και ανάπτυξη των κοινωνιών, το σφράγισμα των ωτών στα προκλητικά κηρύγματα, τις αντιδράσεις, τις προσπάθειες και τις προθέσεις αυτών.

Με το άνοιγμα των οφθαλμών της νιότης αποπλίζονται οι σειρήνες και νομοτελειακά σιγούν νικημένες.

Μ' ενισχυμένο συνεπώς το αγωνιστικό πείσμα θεμελιώνεται και οικοδομείται το βάθρο, όπου τοποθετείται η τιμή, που τη διαφυλάσσει, με όλον τον εξοπλισμό που διαθέτει η ψυχή και η φωτεινή, πνευματική διαύγειά της.

Προϋπόθεση όμως της ολοκληρωμένης νεανικής προσωπικότητας είναι η αληθινή παιδεία και η αγωγή.

Ποιός όμως θα την παρέχει;

Οι σοφοί των αιώνων διετύπωσαν την αρχή πως:

"Το ζην οφείλεται στους γονείς και το ευ ζην στους διδασκάλους".

Αλλ' οι φωτισμένοι διδάσκαλοι των σχολείων θεωρούνται στην κυριολεξία αφοπλισμένοι και εγκλωβισμένοι στα ακατάλληλα εκπαιδευτικά προγράμματα και στην σκόπιμη ή λαθεμένη πολιτική των εκάστοτε εξουσιών.

Αντικειμενικά αδυνατούν να προσφέρουν το Ευ ζην και η ιερή αποστολή της διαπαιδαγώγησης αναγκαστικά αναθέτεται στους γονείς οι οποίοι θεωρούνται συνήθως ακατάλληλοι να διεκπεραιώσουν το σημαντικό έργο αγωγής των νεών, αυριανών υπεύθυνων πολιτών.

Επί πλέον οι Βιοτικές ανάγκες διαβίωσης περιορίζουν στο ελάχιστο τον διαθέσιμο χρόνο αγωγής, διότι προέχει η εργασία των γονιών.

Η ορθή διαπαιδαγώγηση-διάπλαση των νέων, με πνεύμα ελευθερίας είναι υποχρέωση της πολιτείας και καθήκον της να νομοθετεί και να παρέχει κάθε βοήθεια, διευκόλυνση, μέσα και οικονομικούς πόρους στους φωτισμένους διδασκάλους για επιτυχημένη ολοκλήρωση της αποστολής μόρφωσης χρηστών χαρακτήρων της νιότης.

Όμως και η νιότη σαν παράγοντας των κοινωνικών εξελίξεων έχει καθήκον και υποχρέωση στη δημιουργία καλύτερης πολιτείας, απαλλαγμένης από υπονομευτικά φθοροποιά στοιχεία, που παρεμβάλλουν εμπόδια, στην πρόοδο και φανερά ή κρυφά απεργάζονται την ανομία.

Απαπείται δράση και μάλιστα νεανική.

Δυναμικά και άσειστα ας ριχτεί στον αγώνα των διεκδικήσεων δικαιωμάτων των πολιτών, των ελευθεριών, επιλέγοντας τρόπους και μορφές αγωνιστικής πάλης, αποφεύγοντας επιπόλαιες και αναποτελεσματικές μέθοδες που οδηγούν σε αποτυχίες ή αδιέξοδα και ζημιώνουν τόσο την ίδια, όσο και την κοινωνία, εμπλέκοντας στα δίκτυα των αρνητών της γνώσης, της αλήθειας και της προόδου.

“Οι ορατοί ή αόρατοι αυτοί εχθροί είναι εραστές μιας άναρχης ζωής”

Καθήκον επίσης της νιότης και όχι εξαναγκασμός είναι ο σεβασμός προς τους γεννήτορες και στους συνανθρώπους μικρούς και μεγάλους.

Πρυτανεύει όμως η αγάπη προς την πατρίδα που δεν είναι κάτι άλλο, αλλά το χωριό, η πόλη, ο τόπος, οι άνθρωποι και οι πολιτισμός, η γλώσσα, η παράδοση, η ιστορία όταν δεν παραποιείται και δεν παραχαράζεται, η θρησκεία όταν δεν χλευάζεται η πίστη σ' αυτή, οι πατροπαράδοτοι Νόμοι, γραπτοί ή άγραφοι.

Εκτός των υποχρεώσεων έχει και δικαιώματα διεκδίκησης αξιωμάτων εξουσίας, εργασίας και ψυχαγωγίας όταν αυτή δεν ξεπερνά τα όρια της ευπρέπειας, της σοβαρότητας και περιορίζεται στην καλώς νοούμενη διασκέδαση, θεραπευτική ευθυμία, υγιεινή απαλλαγή από το καθημερινό άγχος και τις πρόσκαιρες στενοχώριες.

Με ελεύθερη χωρίς αστυνόμευση επιλογή στις διασκεδάσεις η νιότη υπεύθυνα και περισσότερη ώριμη σκέψη, εμπειρία, ενημέρωση, είναι ικανή και πρόθυμη να σεβαστεί τα δικαιώματα άλλων, πολιτών που δεν συμμετέχουν στα συμπόσια, αλλ' απλά επιζητούν την ησυχία τους.

Είναι απαραίτητη και ωφέλιμη η ωραία ψυχαγωγία με εύθυμα τραγούδια, χορούς παραγωγικές συζητήσεις, διότι απαλλάσσονται τα άτομα, απ' το άγχος και τα προβλήματά τους, ανανεώνονται και χαίρουν.

Η δυνατότητα επιλογής διασκέδασης και ψυχαγωγίας δεν πρέπει να παρασύρη τους νέους σε ακρότητες και να τους απομακρύνει απ' τα ήθη και έθιμα της πατρίδας και τις παραδόσεις.

Χρειάζεται μέτρον και αποφυγή μιας έκλυτης ζωής που ζημιώνει, φθείρει σώμα και ψυχή και ροκανίζει το χρόνο άσκοπα.

Τρόποι ψυχαγωγίας αποτελούν και οι περιηγήσεις-ταξείδια στο γνωστό και άγνωστο κόσμο για μορφωτικούς, εκπαιδευτικούς σκοπούς αποκτώντας νέες γνώσεις, βλέποντας άλλους λαούς τόπους, γνωρίζοντας τα ήθη και έθιμα των χωρών αυτών.

Το δικαίωμα της νιότης στην εργασία και απασχόληση είναι αδιαπραγμάτευτο, καθότι ανεξαρτητοποιεί το άτομο προστατεύει την αξιοπρέπεια, λυτερώνει το πνεύμα, ρυθμίζει την προσωπική ζωή, επηρεάζει ευνοϊκά την ερωτογέννηση, την αγάπη, την δημιουργία οικογένειας με θετικό αντίκτυπο στην κοινωνία.

Η νεότητα με εφόδια τη γνώση και αγωγή έχει τη δυνατότητα φροντίδας του εαυτού της, ελέγχου των πράξεων της αναζήτησης της αλήθειας και πραγματοποίησης σχεδίων, ονείρων ζωής, προσβλέποντας σ' έναν ειρηνικό ευτυχημένο κόσμο.

Είναι υπεύθυνη για όλες τις πράξεις της και γνωρίζει πώς να ενεργή με θέληση, υπομονή και επίμονο πείσμα για τους μεγάλους άθλους και αγώνες

ελευθερίας.

Συνειδητές πράξεις πιστοποιούν πραγματική επανάσταση νέων που οδηγεί σε άλλες επιτυχίες και αυτές φέρουν τους γλυκείς καρπούς των κόπων τους, ωφέλιμους στην κοινωνία και στους ίδιους.

Και τ' αγαθά αυτά είναι γεννήματα της καθαρής παιδείας και της φωτισμένης αγωγής, απ' τη μικρή ακόμα ηλικία, με καλούς δασκάλους.

“Τέτοια νιότη θέλει η κοινωνία, περήφανη, εργατική, χαρούμενη, προοδευτική, ισορροπημένη, αψεγάδιαστη, φιλειρηνική, έξυπνη.

Να φυλάπει τις αρχαίες υποθήκες, την ιστορία, τις παραδόσεις, την ομόνοια, την ειρήνη και πρώτιστα την πατρίδα και τον πολίτη.

Ν' αγωνίζεται για τα μεγάλα ιδανικά και τη σωτηρία του πλανήτη Γη, όσο οι προσωπικές της δυνάμεις το επιτρέπουν και ο Θεός της, αντιπαλεύοντας με γενναιότητα το κακό και το σκοτάδι.

Οι καιροί δεν περιμένουν.

Η νιότη ας έχει κατά νου τους παραινετικούς ποιητικούς στίχους:

“Με νέα πνοή ζηλεμένοι ανθοί
Βαδίστε το δρόμο δίχως επάρσεις
Ευδαίμων καθείς στη ζωή να σταθή
μ' ερώτων δεσμούς και τίμιες δράσεις”

Ας γίνει σημαιοφόρος δημιουργίας και όχι καταστροφής

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΑΥΡΟΓΙΑΝΝΗΣ

ΣΤΗ ΘΕΣΗ ΤΟΥ ΦΩΤΟΣ ΤΟ ΣΚΟΤΑΔΙ

Του Δημήτρη Α. Δημητριάδη

Τέλη Δεκέμβρη. Και οι καρδιές μας σκιρτούν από μια κυοφορούμενη ανάμνηση, που ανίσταται για να σπάσει το ασάλινο τσόφλι της ασφυκτικής καθημερινότητας και ν' ανασάνει στο φως της αιωνιότητας. Είναι αυτή η ανάμνηση που ρέει από γενιά σε γενιά και δίνει υπόσταση στην ελπίδα. Στην ελπίδα, ότι η σκιά της ματαιότητας και της φθοράς κάποτε τερματίζει κι ανοίγει το παράθυρο στη λιακάδα της αφθαρσίας. Είναι αυτή η ατέλειωτη ευωδία εκείνης της γεμάτης μυστήριο νύχτας, που το άρωμά της διαχέεται πλούσιο προσκαλώντας μας σε αναζήτησή της.

Σαγηνεμένοι οι τρεις μάγοι προσκυνούν το θείο βρέφος. Προσκυνούν και οι βοσκοί, δοξολογούν και οι άγγελοι. Εικόνα φωτεινή. Εικόνα πανανθρώπινη. Η εικόνα της γέννησης του Χριστού, στο ξεθώριασμα μιας άλλης εποχής...

Μα ανήκει πια στο παρελθόν το αρχαίο το άστρο που έλαμψε στη zoφερή εκείνη νύχτα. Όλα με τον καιρό άλλαξαν και νέες στρώσεις επικάλυψαν την πρώτη εικόνα. Οι τρεις πρέσβεις της ανθρωπότητας δωροφορούντες κατεπόθησαν υπό ερυθροχίτωνος πασυχάρκου ψευδοαγίου, περιάγοντας την οικουμένη και αγρεύοντος ιχθύας εις κατανάλωσιν και ευωχίαν. Το πέτρινον σπήλαιον μετηλλάχθη εις υαλίνην τράπεζαν, η μήτηρ εις

πίστωσιν, το δε βρέφος εις τόκον, τα δε εν τη φάτνη ζώα εις νόμους θάλποντας και θερμαίνοντας την ανάπτυξή Του. Οι βοσκοί εις αιμοδιψείς λύκους μη φειδομένους του ποιμνίου, οι δε αμνοί μετετράπησαν εις απειθή ερίφια, έρμεα εις την τύχην των, αναζητούντα εις κρημούς τον πρόσκαιρον χορτασμόν. Και οι άγγελοι, οι το «Ωσανά» άδοντες, εις δαίμονας υλακτώντας ως κύνες.

Ιδού η εικόνα. Η φάτνη της νέας εποχής. Το λίκνο της ζωής γίνεται φέρετρο θανάτου. Στη θέση του θεανθρώπου ο υπεράνθρωπος. Στη θέση του αθάνατου ο θνητός. Στη θέση του φωτός το σκοτάδι. Στη θέση της αγαθότητας η πονηριά. Στη θέση της αγάπης η ιδιοτέλεια για το συμφέρον. Εικόνα τραγική. Η εικόνα της γέννησης του άχρηστου.

Αιώνες περίμενε η συγκύπτουσα ανθρωπότητα και μη δυναμένη ανανύψαι εις το παντελές, μια αλλαγή στην κακοδαιμονία που την τυραννούσε. Μια λύτρωση από τα δεσμά της κακίας, της αδικίας, της διαφθοράς, της φθοράς και του θανάτου. Ξέπεσε ο άνθρωπος, έφτασε στο μηδέν έως εσχάτων. Έφτασε στο μηδέν και ομοιώθη τοις αλόγοις κτήνεσι, χάνοντας κι αυτή την ανθρώπινη υπόσταση.

Για αιώνες μεταξύ των ανθρώπων μεταλαμπαδευόταν το ελπιδοφόρο μή-

νυμα του ερχομού της ημέρας εκείνης, όπου θ' άστραφτε στο σκοτάδι της ματαιότητας το φωσφόρο άστρο της νίκης, της ελπίδας, της ελευθερίας και της δικαιοσύνης. Προσμονή αδιάφραστη, απαντοχή ακαταίσχυρη. Το πλήρωμα του χρόνου ήρθε. Ο Θεός εξαπέστειλε τον Υιόν αυτού να γεννηθεί σαν άνθρωπος, για να μπορέσει να τραβήξει ψηλά τον άνθρωπο. Χέρι κραταιό, ισχυρό, παντοδύναμο, που δεν λυγάζει και δεν παραλύει από κανένα βάρος.

Αναζητά τον άνθρωπο που φεύγει. Μακρύνεται. Όλο και πιο μακριά. Μέχρι και στον Άδη τον αναζητά. «Αδάμ που ει;» Κι ο άνθρωπος λουφάζει. Κρύβεται μες στο σώμα του, πίσω απ' τη σάρκα του, μέσα στον δερμάτινο εαυτό του, στο εύθραυστο εγώ του. Και ο Θεάνθρωπος τον γυρεύει εναγωνίως να τον τραβήξει έξω, ν' ανοιχτεί στους άλλους, να τους χαμογελάσει, να τους αγαπήσει. Αναζητά την αρχαία εικόνα του, την ξεθωριασμένη, που επικαλύφθηκε από χρώματα φανταχτερά και φτιασίδια ψεύτικα και χάθηκε. Την αναζητά να την καθαρίσει, να την απαλλάξει από κάθε πρόσθετο βάρος, να την ελαφρώσει από κάθε φορτίο, να την αναπαύσει.

Κι ο άνθρωπος αντιστέκεται πίσω από τη γυάλινη ελευθερία του, στο απρόσιτο οχυρό του, που ο παντοδύναμος Θεάνθρωπος είναι ανίσχυρος να διαπεράσει, μόνο στέκεται από έξω και κρούει υπομονετικά το παράθυρο. Ίσως μέσα απ' το διάφανο τζάμι τους,

κάποτε τον δει...

Κι εφέτος λοιπόν Χριστούγεννα. Μεγάλη εορτή. Μα όλα έχουν αλλάξει. Ο Χριστός; Δεν μας χρειάζεται. Επωλήθη εις τιμήν ευκαιρίας. Στη θέση του θα μπει κάτι πιο χρήσιμο. Το χρήμα. Όσο πιο πολύ κανείς ξοδεύει τόσο πιο πολύ γιορτάζει, όσο πιο πολύ καταναλώνει τόσο πιο πολύ ενώνεται με το «πνεύμα των Χριστουγέννων». Ο ανικανοποίητος άνθρωπος, ο νήπιος, φτιάχνει το πιο ψηλό δένδρο της ματαιοδοξίας του, το στολίζει με τα πιο πολλά λαμπάκια και χορεύει γύρω από αυτό.

Εξαπατημένος και πάλι από την κάλπικη χαρά, θύμα της γοητείας του ψεύτικου. Και γιορτάζει εις βάρος του το εμπόριο, οι εταιρείες, τα ΜΜΕ, οι τράπεζες κι όλος αυτός ο συρφετός των εκμεταλλευτών και καπήλων που λυμαίνονται το οξυγόνο του ανθρώπου, την ελπίδα του για ανάταση. Γιορτάζουν καλά τα Χριστούγεννα μόνο οι έχοντες. Κι ο Χριστός που ήρθε για όλους, που τίμησε τους αδυνάτους, τους φτωχούς και τους εγκαταλελειμμένους, εκτός φάτνης, εκτός γιορτής, ξεπουλημένος, στο περιθώριο της αληθούς ιστορίας, όπως και οι όμοιοί του, ζητιάνος και μόνο μιας ματιάς του ανθρώπου, του κορεσμένου από το θάμπος της χριστουγεννιάτικης φωτοχυσίας.

Στέκεται από έξω και κρούει υπομονετικά το παράθυρο. Ίσως μέσα από το διάφανο τζάμι του, κάποιος του ανταποκριθεί.

Η σημασία της 28ης Οκτωβρίου 1940 (Πανηγυρικός στην Εθν. Γιορτή)

Συνήθως οι λαοί όταν πρόκειται να γιορτάσουν εθνική επέτειο διαλέγουν κάποια ιστορική στιγμή που σημαδεύει βασικά το τέλος κάποιας δοκιμασίας. Εμείς οι Έλληνες έχουμε προτιμήσει ακριβώς το αντίθετο. Τόσο η εθνική επέτειος της 25ης Μαρτίου όσο και η ιστορική επέτειος του ΟΧΙ της 28ης Οκτωβρίου 1940 αναφέρονται στο ξεκίνημα των γεγονότων που ακολούθησαν. Αυτό έγινε γιατί έχει εκτιμηθεί ότι ο λαός μας δίνει περισσότερη αξία στο περιεχόμενο της ζωής παρά σε αυτή την ίδια τη ζωή που πολλές φορές δεν δίστασε να τη προσφέρει ολοκαύτωμα στα ιδανικά του. Το ΟΧΙ του Ελληνικού λαού το 1940 στέρησε την Ελλάδα από το 1/12 του πληθυσμού της, αφού οι νεκροί από πείνα, αγριότητες Γερμανών, Ιταλών και Βουλγάρων, αντίποινα Εθνικής Αντίστασης, Ελληνοϊταλικοί - Ελληνογερμανικοί πόλεμοι, βομβαρδισμοί του Άξονος αλλά και των συμμάχων, εμπορικό ναυτικό και Μέση Ανατολή, φθάνουν περίπου τις 400.000.

Η ιστορική επέτειος της 28ης Οκτωβρίου 1940 συνεχίζει να συγκινεί, να ενθουσιάζει, να συναρπάζει και να παραδειγματίζει τους Έλληνες τόσο με τα ηρωικά κατορθώματα των αγωνιστών όσο, και κύρια, τη θυσία τους. Είναι ακόμη νωπό το χώμα που σκέπασε τους νεκρούς μας και αυτοί ζούνε τεράστιοι μέσα στην καρδιά μας κι ανεξάντλητοι στη μνήμη μας. Στην ιερή μνήμη λοιπόν αυτών των νεκρών αφιερώνω την ομιλία μου και σας καλώ να ξαναζήσουμε γι' άλλη μια φορά λίγες από τις ανεπανάληπτες ηρωικές στιγμές του Έθνους μας που δημιούργησαν με ιεραπο-

στολική συνέπεια στην ιστορική συνέχεια οι γονείς και συγγενείς και φίλοι, οι γνωστοί και άγνωστοί μας πανέλληνες. Γιατί είναι ανάγκη αδήριτη θάλεγα, η διατήρηση της εθνικής μας μνήμης για τη διάσωση της εθνικής μας συνείδησης που κλείνει μέσα της και την όλη πλανητική μας ανθρώπινη συνείδηση η οποία σμιλεύτηκε πάνω σε αξίες, αρχές και ιδανικά, με βάση τα αρχαιοελληνικά πρότυπα των οποίων εμείς είμαστε σήμερα οι διάδοχοι, οι συνεχιστές, ως φυσικοί απόγονοι εκείνων που έθεσαν τα θεμέλια της ανθρώπινης προσωπικότητας πάνω στις έννοιες της ελευθερίας και της αξιοπρέπειας.

Και να θυμίσω τα ελάχιστα που κανείς δεν μπορεί ν' αμφισβητήσει, να αναθεωρήσει ή να αρνηθεί, τα: - «Ίτε παῖδες Ἑλλήνων, ελευθερούτε πατρίδ' ελευθερούτε δε παῖδας, θεών τε πατρῶων ἔδη θήκας τε προγόνων νυν υπέρ πάντων αγών», - «Μητρός τε και πατρός και των άλλων προγόνων απάντων τιμώτερον ἐστίν η Πατρίς», - «Εἰς οἰωνός ἀριστος, ἀμύνησθαι περί πάτρη», - «Το δε την πόλιν σοί δούναι, οὐτ' ἐμόν ἐστίν, οὐτ' ἄλλου των κατοικούντων εν αυτή. Κοινή γαρ η γνώμη πάντες αυτοπροαιρέτως αποθανούμεν και ου φεισόμεθα της ζωής ημών» ή το - «Ελευθερία ή θάνατος» που χαρακτήκαν με χρυσά, με ανεξίτηλα γράμματα στις ιερές και απαραβίαστες δέλτους της ιστορίας.

Σεβαστό ακροατήριο:

Την περίοδο που ξεκίνησε ο Β' Παγκόσμιος Πόλεμος η Ελλάδα βρισκόταν σε ένα ιδιότυπο δικτατορικό καθεστώς το οποίο αν και ερωτοτροπούσε με τον Γερμανικό Εθνικο-

σοσιαλισμό και με ανοχή προς τον Ιταλικό Φασισμό δεν είχε διαρρήξει τις σχέσεις του με τους Δημοκρατικούς Δυτικούς συμμάχους. Έτσι ενώ στο εσωτερικό της χώρας εφαρμόζοταν πολιτική απολυταρχικής διακυβέρνησης στο εξωτερικό ακολουθούσε προσεκτικά μια πολιτική ουδετερότητας. Και όταν την κρίσιμη στιγμή χρειάστηκε να επιλέξει ενεργό σύμμαχο τάχθηκε ανεπιφύλακτα στο πλευρό των ελεύθερων Δημοκρατιών, με τους συμμάχους. Η επιλογή δε αυτή έγινε γιατί έτσι επέτασσε το συμφέρον του Έθνους, έτσι υποχρέωνε η ιερή μας παρακαταθήκη των προγόνων, έτσι απαιτούσε η αδούλωτη Ελληνική ψυχή και δεν μπορούσε να γίνει διαφορετικά.

Θα σας παρακαλούσα να παρακολουθήσουμε μαζί όχι στιγμές αγώνων και μαχών, που έχουν κατ' επανάληψη ειπωθεί και θα ξαναειπωθούν και έτσι πρέπει, αλλά σε παράθεση κάποιων κειμένων που βέβαια μέσα από αυτά καθρευτίζεται εκτός από το εξωτερικό στοιχείο, που μπορεί να είναι ένα ανδραγάθημα, μία αυτοθυσία, ένας ηρωισμός, μία υπέρβαση, το εσωτερικό δυναμικό που όχι απλά όπλισε αλλά και φλόγισε τους Έλληνες όλους με τις λάμπεις που ξεχύθηκαν από τις κάνες των τουφεκιών, των όλμων και των πυροβόλων, από την ιαχή του «αέρα - αέρα» από το σχίσσιμο της ξιφολόγχης, από την περιφρόνιση του χιονιού και της καταιγίδας, από την αναποδιά της κακοτοπιάς, την έλλειψη τροφίμων, ρούχων και πυρομαχικών, από την ολιγαριθμία, το δυσανάλογο των μέσων.

Στις τρεις παρά δέκα το πρωί της 28ας Οκτωβρίου, ημέρα Δευτέρα, ένα αμάξι του Διπλωματικού Σώματος σταμάτησε μπροστά από τη σιδερένια εξώπορτα του σπιτιού που διέμενε ο Πρόεδρος της Κυβέρνησης Ιωάννης Μεταξάς. Από το αμάξι βγήκε ο τότε πρέσβυς της Ιταλίας Γκράτσι και επέδωσε το Ιτα-

λικό τελεσίγραφο στον Πρωθυπουργό με προθεσμία απάντησης τριών ωρών. «Η Ιταλική Κυβέρνηση, έγγραφε το τελεσίγραφο, κατέληξε στην απόφαση να ζητήσει από την ελληνική κυβέρνηση το δικαίωμα να καταλάβει δια των ενόπλων της δυνάμεων και για τη διάρκεια της σημερινής εμπολέμου ρήξεως με την Αγγλία, ωρισμένα στρατηγικά σημεία επί του ελληνικού εδάφους. Η ιταλική κυβέρνηση ζητεί από την ελληνική όπως μη εναντιωθεί στην κατάληψη αυτή και μη παρεμποδίσει τη διέλευση των ιταλικών στρατευμάτων να την πραγματοποιήσουν. Η ιταλική κυβέρνηση ζητεί ακόμη να δώσει η ελληνική αμέσως στις στρατιωτικές αρχές τις αναγκαίες διαταγές, ώστε η προσωρινή κατοχή ωρισμένων στρατηγικών σημείων να μπορέσει να πραγματοποιηθεί κατά ειρηνικόν τρόπον, και συνεχίζει: Εάν τα ιταλικά στρατεύματα συναντήσουν αντίστασιν, η αντίστασις αυτή θα θραυσθεί δια των όπλων και η ελληνική κυβέρνηση θα φέρει τις ευθύνες που θα προκύψουν απ' αυτό».

Ο τότε, ο της στιγμής εκείνης Πρωθυπουργός, Ιωάννης Μεταξάς, ένωσε όλο το βάρος της Ιστορίας του Έθνους μας στους ώμους του, που όμως, και προς τιμήν του, δεν λύγισαν. Αφουγκράστηκε τη διαχρονική φωνή της εθνικής ψυχής στα τρίςβαθα του είναι του και μέσα σε τρομακτικά μικρά κλάσματα του χρόνου ένωσε τη δυνάστευση του χρέους να τον παρασύρει από τα εγκόσμια στα επουράνια, από τη γήινη καθημερινότητα στον απείρου κάλλους κόσμο των ιδεών και του πνεύματος, και ακόμη, πολύ πιθανόν, και κάποιες, ως εκείνη τη στιγμή σε λανθάνουσα κατάσταση, ενδόμυχες ενοχές να τον ώθησαν εξιλεωτικά οδηγώντας του το υγραμμένο βλέμμα πάνω στον εκπρόσωπο του φασισμού που στεκόταν με ταραχή όρθιος μπροστά του για

να τού πει με πάλλουσα από τη συγκίνηση φωνή: - ALORS, C'EST LA GUERE. Όστε λοιπόν, πόλεμος. Ο Ιταλός πρεσβευτής υποκλίθηκε με ευλάβεια μπροστά στον έλληνα πρωθυπουργό και έφυγε με το κεφάλι σκυμμένο.

Είχε περάσει από τρεις η ώρα και δεν υπήρχε χρόνος για χάσιμο. Ο Ι. Μεταξάς ξύπνησε και ενημέρωσε το Βασιλέα Γεώργιο Β', ύστερα τον Αγγλο Πρέσβυ ενώ ταυτόχρονα ειδοποίησε τους Αρχηγούς του Γενικού Επιτελείου Στρατού αντιστράτηγο Παπάγο και Γενικού Επιτελείου Ναυτικού ναύαρχο Σακελλαρίου και συγκάλεσε του Υπουργικό Συμβούλιο.

Θεωρώ υποχρέωσή μου προς την ιστορία να παραθέσω εδώ και να επαναλάβω τα λόγια του τότε Πρωθυπουργού προς τον Βασιλέα: «Μεγαλειότατε προ ολίγων λεπτών ο Γκράτσι μου έφερε το αναμενόμενον τελεσίγραφον. Η Ιταλία εζήτησεν ελευθέραν δίοδον των στρατευμάτων της και στρατηγικά σημεία εντός του εδάφους μας. Όπως είχαμε συμφωνήσει με την Υμετέρα Μεγαλειότητα του είπα Ο Χ Ι». Το κείμενο αυτό δίδει απάντηση σε πολλά πράγματα, αλλά κυρίως αποδίδει όχι την πατρότητα του Ο Χ Ι γιατί αυτή ανήκει στο λαό, όμως δεν στερεί και αποδίδει το δίκαιο που ανήκει σε αυτόν που το πήρε από την καρδιά των ελλήνων και το έφερε στη γλώσσα και τα χείλη και με μυριοπολλαπλασιασμένη την ένταση ήχησε στα πέρατα της οικουμένης και θα ηχεί και θα επηρεάζει για πολύ ακόμη την πορεία όχι μόνο της πατρίδας μας μα της ανθρωπότητας όλης.

Στις 4.30' συνεδρίασε το Υπουργικό Συμβούλιο, όλοι ανταποκρίθηκαν με ιερή ευλάβεια και υπέγραψαν τα διατάγματα επιστρατεύσεως του Ναυτικού, της κηρύξεως της χώρας σε κατάσταση πολιορκίας, της κηρύξεως σ' εμπόλεμη κατάσταση της Αεροπορίας, της

αναλήψεως της αρχηγίας των ενόπλων δυνάμεων από τον Βασιλέα, του διορισμού του στρατηγού Παπάγου ως Αρχιστράτηγου του κατά ξηράν στρατού. Πλησίαζε το χάραμα της 28ης Οκτωβρίου και η Ιταλία σφράγιζε την ανεντιμότητα της πολιτικής της με το να επιτεθεί στο αλβανικό μέτωπο μισή ώρα πριν την εκπνοή του τελεσίγραφου. Αποκαλυπτόμαστε στο ιστορικό πρώτο ανακοινωθέν του Γενικού Στρατηγείου το πρωί της 28ης Οκτωβρίου 1940 το οποίο θα ηχεί στην ψυχή, το νού μα και κύρια στην καρδιά των πανελλήνιων όπου γης και για πάντα: «Αι ιταλικάί στρατιωτικάί δυνάμεις προσβάλλουν από τις 5.30 σήμερον τα ημέτερα τμήματα προκαλύψεως της ελληνοαλβανικής μεθορίου. Αι ημέτεραι δυνάμεις αμύνονται του πατρίου εδάφους.»

Η ιστορία ξέφυγε από τα βιβλία της και γίνηκε πράξη ζωής μετατρέποντας τους μύχιους πόθους που φυλάσσονταν στις μνήμες και τα φύλλα της καρδιάς των ελλήνων σε έπος θριάμβου και σε αφίδες ανυπέρβλητης δόξας. Τη στιγμή του Ο Χ Ι οι έλληνες ιερούργησαν στο Ναό της ελευθερίας και της πανανθρώπινης τιμής και αξιοπρέπειας.

Αγαπητοί μου:

Ανάλογα με την έννοια που δίνει κάθε λαός στην ελευθερία μετράται και η ποιότητα του πολιτισμού του, της φιλοσοφίας του, της τέχνης του, της πολιτικής του αρετής. Τα ηθικά, τα πνευματικά κίνητρα δημιούργησαν τους ήρωες, τους μάρτυρες, τους αγίους. Η πίστη στα όποια ιδανικά έχει αποδεχθεί ο καθένας είναι αυτό που γιγαντώνει τη θέλησή του και τον οδηγεί ως την υπέρβαση. Ιδιαίτερα η πίστη στο ιδανικό της ελευθερίας της πατρίδας, στην ανεξαρτησία του ατόμου να μπορεί να κινείται ελεύθερα, να σκέπτεται και να εκφράζεται ανεμπόδιστα, είναι αυτό που γιγαν-

τώνει τη θέλησή του, πυρπολεί την καρδιά και ανοσιοποιεί το σώμα και οδηγεί σε πράξεις πάνω από κάθε λογική, που ξεπερνούν το μέτρο και που η δυναμική τους θα πρέπει να αναζητηθεί σε άλλους χώρους και άλλους κόσμους, εκεί που και η πιο τολμηρή φαντασία αδυνατεί να συλλάβει κι ακόμη περισσότερο, να περιγράψει.

Φίλοι μου συμπολίτες και όσοι είχατε την καλοσύνη και την υπομονή να παραβρίσκεσθε εδώ:

Η 28^η Οκτωβρίου 1940 έχει ταυτισθεί με την έννοια της θυσίας για την υπεράσπιση της πατρίδας, του Έθνους μας, μέσα στο οποίο προστατεύεται η ελευθερία και η ατομική αξιοπρέπεια, γιατί αν δεν πρόκειται γι' αυτό, αν αυτά τα ιδανικά δεν μας απασχολούν πλέον, αν αυτές οι αξίες θεωρούνται ξεπερασμένες, τότε μάταιος ο αγώνας της γενιάς του '40, αλλά και κάθε άλλης παρόμοιας πατριωτικής - εθνικής μας ενέργειας, μάταιη η ταλαιπωρία των αγωνιστών μας κι ακόμη πιο άσκοπη και χίλιες φορές πιο μάταιη η θυσία τους με τα κορμιά αφημένα για τα όρνεα στα βουνά και άλλα να σέρνονται ανάπηρα από τραυματισμούς και κρουπαγήματα ως το θάνατο. Αλλά κι εμείς σήμερα εδώ χάνουμε άσκοπα τον καιρό μας. Και συγχωρέστε μου να πω παραφράζοντας τον Απόστολο Παύλο λέγοντα ότι «ει δε Χριστός ουκ εγήγερται, κενόν άρα το κήρυγμα ημών, κενή δε και η πίστις υμών ... Νυνί δε Χριστός εγήγερται εκ νεκρών, απαρχή των κεκοιμημένων εγένετο» (Α' Κορ. 14 & 20), να ξαναπώ λοιπόν ότι «αν το Έθνος μας ουδέν προσέφερε εις την ανθρωπότητα, ούτε σοφία ούτε γνώση, ούτε λόγο ή τέχνη και επιστήμη, καλώς να το απαρνηθούμε εμείς πρώτα και τα άλλα Έθνη μετά, άν όμως το Έθνος μας συνέβαλε καθ' οιονδήποτε τρόπο στην πρόοδο της ανθρωπότητας, τότε εμείς

μεν, οί Έλληνες, έχουμε χρέος να το διατηρήσουμε και το συνεχίσουμε, τα δε άλλα Έθνη να το υπολογίζουν και να το σέβονται, αυτά όμως θα γίνουν αν διατηρούμε άσβεστη μέσα μας την Εθνική μας συνείδηση.

Έλληνες Πατριώτες: Γρηγορείτε. Είναι άδικο επαναλαμβάνω και κρίμα μεγάλο, τόση μακρόχρονη ένδοξη εθνική πορεία, τόσος ανθρώπινος μόχθος, αλλά και κυρίως τόσος πόνος, τόσες θυσίες, τόσο πένθος για τόσο αίμα που έχει χυθεί, να πάνε χαμένα, επειδή ολιγωρήσαμε και αφήσαμε (και αφήνουμε) να ατονεί η Εθνική μας Συνείδηση.

Επιτρέψτε μου τώρα να κλείσω την ομιλία μου με μία σύντομη αναφορά επιγραμματικά των συνεπειών του πολέμου.

Πως ήταν δυνατό η υπερήφανη Εθνική μας αξιοπρέπεια να συμβιβαστεί παθητικά και ξεδιάντροπα με μίαν αναξιοπρεπή δουλική συμπεριφορά στους δυνάστες του Άξονα; Η εθνική μας Αντίσταση ήταν η απάντηση του λαού μας, όσο και αν μας κόστισε. Δεν βρίσκω δραματικώτερο και πιο πειστικό λόγο έκφρασης για την ανάδειξη της σημασίας του εορτασμού της 28ης Οκτωβρίου 1940 που αφορά αυτή την ίδια την ύπαρξή μας ως Έθνους και λαού.

Τιμή και δόξα στους ήρωες αγωνιστές κατά των Ιταλογερμανοβουλγάρων εισβολέων. Αιωνία η μνήμη τους και των θυμάτων της Εθνικής μας Αντίστασης.

Ζήτω η 28η Οκτωβρίου 1940.

ΣΤΑΘΗΣ ΒΙΝΟΣ

Σ.Σ. Η ομιλία δεν δημοσιεύτηκε στο προηγούμενο τεύχος για τεχνικούς λόγους.

Οι Μολυβδοσκεπαστινοί στην Αθήνα

Υπό του Υποστράτηγου εα Ιωάννη Δάφνη

Όλοι συνέκλιναν «επί τω αυτώ». Δηλαδή οι Μολυβδοσκεπαστινοί που διένυσαν 1.000 χιλιόμετρα (μετάβαση -επιστροφή) και Αθηναίοι εκ γενετής ή έποικοι της ευρύτερης Αττικής, συναντήθηκαν την 9-12-2018 στο Τένις Φιλοθέης για να γιορτάσουν -μεροί του πατροπαράδοτου τσίπουρου- τα 20 χρόνια αδελφοποίησης του χωριού με το όμορφο προάστιο Φιλοθέη.

Ανατρέχοντας στο παρελθόν, λέμε “Ήταν καλοκαίρι 1997”. Η τότε Δήμαρχος Φιλοθέης κα Ελένη Παναγιωτοπούλου, μετά του Δημοτικού Συμβουλίου ομοφώνως, δέχθηκε πρότασή μας για πράξη αδελφοποίησης των δύο ΟΤΑ, με ανελλιπείς αμοιβαίες περιοδικές επισκέψεις εκατέρωθεν στους δύο τόπους αντιστοίχως. Κατά μήνα Ιούνιο κάθε χρόνο, Φιλοθεάτες επισκέπονται το χωριό και κατά μήνα Δεκέμβριο Μολυβδοσκεπαστινοί από το χωριό επισκέπονται την Φιλοθέη, όπου διοργανώνεται η γιορτή τσίπουρου.

Το πρόγραμμα στο Τένις Φιλοθέης την 9-12-2018 εφέτος περιελάμβανε: Δέηση από τον προϊστάμενο του Ι. Ναού Αγ. Φιλοθέης Πανοσιολογιώτατο Αρχιμανδρίτη κ. Διονύσιο: “Υπέρ της Ειρήνης σύμπαντος του κόσμου ευσταθείας, Υγείας και ευοδώσεως έργου των Ενόπλων Δυνάμεων, Υπέρ ευκρασίας

αέρων ευφορίας των καρπών της γης και Υγείας των καλλιεργούντων τα προϊόντα τούτα”. Περιελάμβανε προσφωνήσεις των: Προέδρου του Ομίλου Δημάρχου Φιλοθέης και κο Α. Τσίπη εκπροσώπου παραγωγών τσίπουρου, επίδειξη παραδοσιακών ηπειρώτικων χορών από το χορευτικό συγκρότημα του Δήμου Φιλοθέης - Ψυχικού με χοροδιδάσκαλο τον Στάθη Καλογερόπουλο, σερβίρισμα εδεσμάτων με περιφερόμενους δίσκους και τσίπουρο, μουσικό πρόγραμμα με την ορχήστρα παραδοσιακών οργάνων Δήμου Φώτη (κλαρίνο) και καλλιτέχνες άλλων οργάνων Κώστας Καρράς, Λεωνίδα Φώτης, Κώστας Μπόσολας.

Ο Δήμαρχος Φιλοθέης-Ψυχικού Παντελής Ξυριδάκης στην προσφώνησή του εξέφρασε την ευαρέσκεια του για την κοινή εύρεση στην εκδήλωση Φιλοθεατών και των “αδελφών μας” Μολυβδοσκεπαστινών που στέκονται αγέρωχα φιλάποντας “Θερμοπύλες” και οι άλλοι ομιλητές και παριστάμενοι του ευχήθηκαν “καλή επιτυχία” στις αυτοδιοικητικές εκλογές τον Μάιο 2019.

Στην εκδήλωση παρέστησαν οι: Π. Ξυριδάκης Δήμαρχος Φιλοθέης-Ψυχικού μετά της Αντιδημάρχου Κατερίνας Πετρίση Μουράνι, Δημοτικών Συμβούλων Β. Σαμαρόπουλου, Σ. Σαφρακο-

πούλου, Χ. Μπέλλος Διευθυντής Οικονομικών Υπηρεσιών του Δήμου, Δημήτρης Δάφνης επιχειρηματίας, Τάσος Δάφνης δικηγόρος, Κώστας Δάφνης Αντισπράτνης Σ.Δ. εα νέος Πρόεδρος του Ομίλου Συνταγματάρχης Β. Μαντασσάς Συνδέσμου Απόστρατων, ανώτεροι - ανώτατοι Αξιωματικοί Ε. Τέντα, Αμαλίας Φράγκου, Αντισπράτνης Παντελής Μαυροδόπουλος, Πρόεδρος ΕΑΑΣ, Σολομών Χαλέγου Διευθυντής Κέντρου Φιλοξενίας Ηλικιωμένων "ΡΕΣΤΕΙΟΝ", Λένα Δρομάζου Πρόεδρος Μορφωτικής Λέσχης Φιλοθέης και πλήθος κόσμου.

Δραπόμεθα αυτής της ευκαιρίας, να εκφράσουμε τις θερμές ευχαριστίες μας

προς τους: Παντελή Ξυριδάκη Δήμαρχο Φιλοθέης-Ψυχικού και τα μέλη του Δημοτικού Συμβουλίου για την αμέριστη στήριξη του έργου μας προς τους χορηγούς Supermarket Σκλαβενίτης Αθηναϊκή Ζυθοποιία "Amstel" Εστιατόριο Παλιά Αγορά και κατάστημα DVD Stores Φιλοθέης και τους κ.κ. Μιχάλη Παπαδόπουλο, Βασίλη Μαντασσά, Κ. Ανδρουλιδάκη για την ανιδιοτελή προσφορά των Υπηρεσιών τους προς τον Όμιλο μας, Διοικητικό Συμβούλιο ΑΟΑΦ και κυλικείο Τένις, για την παραχώρηση της αίθουσας και τις σχετικές ετοιμασίες, καθώς και προς όλους τους συντελεστές της όμορφης αυτής γιορτής.

Η γιορτή του Αγ. Δημητρίου στην Πλαγιά

Με λαμπρότητα και συμμετοχή Μαρκετού κόσμου γιόρτασε κι εφέτος η Πλαγιά τον πολιούχο και προστάτη της.

Μετά τη Λειτουργία ο πρόεδρος της Τοπ. Κοινότητας Γιάννης Παπαδημητρίου καλωσόρισε τους παρευρισκόμενους προσκυνητές με τα παρακάτω λόγια:

Σεβαστέ πατέρα Κων/νε, κύριε δημοτική σύμβουλε, κύριοι εκπρόσωποι των Τ. Κοινοτήτων Δροσοπηγής και Νικάνορος, αξιότιμη κυρία πρόεδρε του ΚΑΠΗ της Κόνιτσας, αγαπητοί προσκυνητές και προσκεκλημένοι, αισθάνομαι ιδιαίτερη τιμή, χαρά και συγκίνηση που ως

πρόεδρος της Τ.Κ. ΠΛΑΓΙΑΣ σας υποδεχόμαστε και αυτή τη χρονιά στο χωριό μας.

Καλωσορίσατε στα σύνορα μεταξύ Ηπείρου-Μακεδονίας, καλωσορίσατε στις παρυφές του Γράμμου, καλωσορίσατε στην ιστορική ΠΛΑΓΙΑ, καλωσορίσατε στον εορτάζοντα σήμερα ενοριακό Ναό μας Άγιο Δημήτριο.

Για τους Ζερματινούς η μέρα αυτή, ως εορτή του Μεγαλομάρτυρος Δημητρίου είναι μια μέρα ξεχωριστή, μια μέρα σύμβολο και σημείο αναφοράς για καθέναν που κατάγεται από τούτο το ταπεινό, αλλά ιστορικό χωριό που έχει τη

δικιά του ιστορία στο χώρο και στο χρόνο και γιαυτό σήμερα είναι συγκεντρωμένος εδώ από την Κόνιτσα Γιάννενα, την Καστοριά, την Αθήνα, και τα γειτονικά χωριά τόσο κόσμος.

Το 1864 οι πρόγονοί μας, θέλοντας να εκφράσουν τη βαθιά και γνήσια θρησκευτικότητα και πίστη τους στο γενναίο αθλητή του Χριστού Δημήτριο, έχτισαν αγέρωχο, πετρόχτιστο, μεγαλοπρεπή για την εποχή ναό στο κέντρο της παλαιάς ΠΛΑΓΙΑΣ να αγναντεύει το μοναστήρι της Παναγίας αφιερωμένο στην κοίμηση της Θεοτόκου που είναι από τα αρχαιότερα μοναστήρια της επαρχίας Κόνιτσας.

Το σωζόμενο καθολικό που έχει ως έτος κτίσης το 1656 χαρακτηρίστηκε διατηρητέο μνημείο και εδώ και χρόνια πραγματοποιούνται εργασίες αποκατάστασής του.

Από ένα δε σημείο και μετά, στο διάβα της ιστορίας η πορεία του έγινε ταυτόσημη με το χωριό, αφού η ΖΕΡΜΑ ως ενορία με γραπτές μαρτυρίες υφίσταται από το έτος 1899 και το μοναστήρι προσαρτήθηκε στην κοινότητα ΖΕΡΜΑΣ το 1919, λίγο μετά την απελευθέρωση.

Ήταν πριν 40 χρόνια, όταν αναγκαστήκαμε εξαιτίας της υποχώρησης του εδάφους, στην παλαιά ΠΛΑΓΙΑ, για να γλιτώσουμε από το φυσικό αυτό κακό, μεταφερθήκαμε σε αυτή την περιοχή που βρισκόμαστε σήμερα και μαζί με τα

άλλα υπάρχοντά μας μεταφέραμε και τον φύλακα και προστάτη του χωριού μας Άγιο Δημήτριο.

Αυτό το στολίδι του ναού του στο νέο μας χωριό οικοδομήθηκε με τις δωρεές των απανταχού Ζερματινών του παλαιού, ενώ το ξυλόγλυπτο τέμπλο που είναι φιλοτεχνημένο το 1955 μεταφέρθηκε ως είχε από τον παλαιό Ναό.

Σας γνωρίζουμε ότι συνεχίζουμε την προσπάθεια αγιογράφησης του Ιερού Ναού και ελπίζουμε με την συνεργασία και τον ένθερμο ζήλο που διακρίνει τον ιερέα μας πατέρα Κων/νο το έργο να ολοκληρωθεί σύντομα.

Ο ένθερμος ζήλος που διακρίνει τον πατέρα Κων/νο για την λειτουργική ζωή μας κινητοποίησε και μας οδήγησε το καλοκαίρι που μας πέρασε, στο ξωκλήσι του Αν-Λιά να λειτουργηθούμε εκεί μετά από πενήντα και πλέον έτη.

Τέλος θερμές ευχαριστίες σε όλες και όλους εσάς που βρεθήκατε σήμερα εδώ τιμώντας τον Άγιο και το χωριό μας.

Μετά την απόλυση θα σας παραθέσουμε μια μικρή δεξίωση στην αίθουσα του Πολιτιστικού μας κέντρου. Είναι το ελάχιστο που μπορούμε να κάνουμε ως δείγμα ευγνωμοσύνης στα πρόσωπά σας.

Σας ευχαριστώ όλους θερμά, χρόνια πολλά και του χρόνου να ανταμώσουμε πάλι.

Επιστολή .....

Αγαπητοί Ηλία, Σωτήρη, Ικαρε
Χρόνια Πολλά κ καλή χρονιά.

Τις τελευταίες μέρες μπορεί να υπέπεσε στην αντίληψή σας το γεγονός, άγνωστο σε πολλούς από εμάς, της έντονης δραστηριότητας της Μητρόπολης Ιωαννίνων για την ανέγερση ενός νέου μεγάλου Ναού στα Ιωάννινα αφιερωμένου στον Άγιο Παΐσιο, έργο αποδεκτό και άξιο επαίνων από όλους μας ΕΑΝ ΚΑΙ ΕΦΟΣΟΝ δεν ήταν εμφανής η προσπάθεια υποβάθμισης της αντίστοιχης - από 25ετίας και πλέον - δράσεως στην Κόνιτσα, η οποία λόγω της εγγυτητάς της με τα Ιωάννινα θα απωλέσει το τεράστιο πλεονέκτημα της γενέτειρας γης του Αγίου....

Η δράση αυτή δημιούργησε κάποιες αντιδράσεις στο διαδίκτυο με ερωτήματα προς την Μητρόπολη και τον Δήμο της Κόνιτσας τα οποία ποτέ δεν απαντήθηκαν, μερικά των οποίων σας μεταφέρω για επεξεργασία και δημοσίευση στο περιοδικό μας - εφόσον το κρίνετε ωφέλιμο - αποβλέποντας πάντοτε στην ωφελιμότητα των ενεργειών μας για την αιμορραγούσα ακριτική μας περιοχή....

3η δημοσίευση 25-12-2018

Κονιτσιώτες απανταχού της γης..... ο

Άγιος Παΐσιος έγινε..... Γιαννιώτης!!!!

Αυτό που πρωτακούσαμε προχθές την Κυριακή στις εκκλησίες των Ιωαννίνων σήμερα - ημέρα Χριστουγέννων - επιβεβαιώθηκε και μεγάλωσε αρκετά....

Με εγκύκλιό του ο δεσπότης Ιωαννίνων μας γνωστοποίησε ότι ο υπό ανέγερση Ι. Ν. Αγ. Παϊσίου θα έχει και δύο παρεκκλήσια και θα εγκαινιαστεί στις 19 Μαΐου 2019!!!

Φανερό είναι ότι προηγήθηκαν σοβαρές και συντονισμένες ενέργειες πολλών μηνών ή/και ετών για συμφωνίες, εξεύρεση γηπέδου, αποφάσεις Δήμου, σχέδια, οικοδομικές κλπ άδειες, Ναοδομία, κλπ κλπ, ώστε σε λιγότερο από 5 μήνες να εγκαινιάσουμε τον νεόκτιστο Ναό συν τα δύο παρεκκλήσια. Μπράβο σε όσους επέδειξαν τόση δραστηριότητα και υλοποίησαν - έστω και σιωπηρά - τόσα πολλά σε τόσο μικρό χρονικό διάστημα σένα κράτος απόλυτα γραφειοκρατικό.!!

Στην Κόνιτσα, αντίστοιχα - την γενέτειρα του Αγίου Παϊσίου, όπου πλήθη πιστών επισκέπτονται το πατρικό του σπίτι γιατί δεν έχουν που αλλού να ανάψουν ένα κεράκι - ΠΡΟ ΑΡΚΕΤΩΝ ΕΤΩΝ έγινε με επισημότητα η θεμελίωση νέου Ναού προς τιμήν Αγ. Βασιλείου ο οποίος με αναμόρφωση των σχεδίων του αφιερώθηκε στους 3 Καπαδόκες

αγίους (Βασίλειο, Παΐσιο και Αρσένιο) και έκτοτε περιμένουμε..... τι άραγε..... να συνεχιστούν οι εργασίες ανέγερσης.

Ακούγεται ότι θα ξαναγίνει αναμόρφωση των σχεδίων του ναού, ότι δεν υπάρχουν χρήματα, ότι συζητούνται δωρεές και προσφορές από το εσωτερικό και το εξωτερικό, ότι, ότι, ότι.....

Σημασία έχει πως τα σίδερα της αρχικής κατασκευής σκουριάσανε και μάλλον κανείς δεν συγκινείται!!!! Λέτε να έχει και ο ναός αυτός την τύχη της

Μονής στην Καλλιθέα Κόνιτσας που επί 17 χρόνια κτίζεται και δεν λέει να τελειώσει ή την τύχη του νέου Νεκροταφείου Κόνιτσας που κατασκευάστηκε προ 25 ετίας και ουδέποτε χρησιμοποιήθηκε ???!

Γιατί, όταν μιλούμε για ζωή στην Κόνιτσα, πάντοτε στενοχωριόμαστε ????

Κονιτσιώτες, μήπως βρισκόμαστε σε λήθαργο και δεν το καταλάβαμε??

Χρόνια Πολλά, καλή χρονιά

ΣΠΥΡΟΣ ΚΙΤΣΑΤΗΣ

Εύθυμα και ... σοβαρά

1. Είπαν

α) Μακάριοι όσοι γελούν με τον εαυτό τους γιατί δεν θα πάσουν ποτέ να διασκεδάζουν.

β) Μην εκνευρίζεσαι αν ο γείτονάς σου έχει το στέρεο ανοικτό στις δύο το πρωί. Τηλεφώνησέ του στις τέσσερις και πες του πόσο σου άρεσε.

γ) Ανακάλυψα, έλεγε κάποιος φιλόσοφος, ότι μετά το γάμο ο άντρας γίνεται η κεφαλή του σπιτιού και η γυναίκα ο λαιμός, ώστε να στρέφει το κεφάλι σε όποια κατεύθυνση θέλει αυτή.

δ) Νευρωτικός είναι ο άνθρωπος που χτίζει κάστρα στον αέρα.

Ψυχωτικός είναι εκείνος που ζει μέσα σ' αυτά και ψυχίατρος αυτός που παίρνει τα νοίκια.

ε) Κανίβαλος είναι ο τύπος που πάει στο εστιατόριο και παραγγέλνει ένα σερ-

βιπόρο.

2. Υπάρχουν και τέτοιες μαθηματικές ... απαντήσεις

α) Η μαθηματικός στο Γυμνάσιο Κόνιτσας ήθελε κάθε φορά στο μάθημα της Γεωμετρίας, οι μαθητές να φέρνουν τα όργανα κανόνα και διαβήτη.

Μια μέρα ρώτησε έναν μαθητή.

Έχεις διαβήτη;

Και ο μαθητής με μάγκικο ύφος: Είχα και τον ξεπέρασα.

β) Υπάρχουν τριών ειδών άνθρωποι έλεγε κάποιος: εκείνοι που μπορούν να μετρήσουν και εκείνοι που δεν μπορούν.

γ) Ο Κούρτ Γκέντελ ήταν ένας από τους μεγαλύτερους μαθηματικούς του 20ου αιώνα. Διεύρυνσε το "θεώρημα της μη πληρότητας" που έφερε μεγάλη αναστάτωση στους μαθηματικούς και τριγ-

μούς στην επιστήμη των μαθηματικών. Με μαθηματικές διαδικασίες απέδειξε ότι υπάρχουν μαθηματικά προβλήματα που δεν λύνονται όσο και να εξελιχθούν τα ... μαθηματικά! Ήταν εβραϊκής καταγωγής και το έτος 1940 δραπέτευσε από την ναζιστική Αυστρία στην Αμερική. Εκεί έγινε φίλος με τον Αϊνστάιν, ο οποίος μετά από λίγα χρόνια τον συνόδευσε ως μάρτυρας στην εξέταση για την απόκτηση της Αμερικανικής υπηκοότητας. Την ημέρα της εξέτασης ο Γκέντελ ήταν υπερβολικά αγχωμένος, αλλά τα πήγε καλά. Φεύγοντας ο Αϊνστάιν του είπε: “Λοιπόν, αυτή είναι η προτελευταία εξέταση”. Τότε ο Γκέντελ αναφώνησε: “Θεέ μου, πρέπει να δώσω και άλλη εξέταση; και άρχισε πάλι να αγχώνεται. Και ο Αϊνστάιν του απάντησε: “Γκέντελ, η επόμενη εξέταση θα έρθει, όταν θα μπεις στον τάφο σου”!

3. Αρχαίων Ελλήνων σοβαρά και αστεία

α) Ρώτησαν τον Σωκράτη γιατί παντρεύτηκε την Ξανθίππη, μια ατίθαση γυναίκα. Ο Σωκράτης απάντησε: “Σκέφτη-

κα ότι αν καταφέρω να επιβληθώ στην Ξανθίππη, θα μπορέσω να επιβληθώ και σε οποιονδήποτε άλλον”.

β) Ο γιός μιας Σπαρτιάτισσας τραυματίστηκε στο πόδι όταν πολεμούσε και κουτσάθηκε. Στενοχωριόταν πολύ, η μάνα του όμως του είπε: “Μη λυπάσαι, παιδί μου, κάθε βήμα σου θα σου θυμίζει την αντρεία σου”.

γ) Σ’ έναν γιατρό που προσπαθούσε να θεραπεύσει την κόρη του ματιού ενός κοριτσιού ο Διογένης είπε: “Πρόσεχε μήπως, προσπαθώντας να θεραπεύσεις την κόρη του ματιού της κόρης, διαφθείρεις την ίδια την κόρη”.

δ) Ο Διογένης ζήτησε κάποτε από τον Πλάτωνα τρία σύκα από τη συκιά που είχε στον κήπο του. Εκείνος του έστειλε ένα ολόκληρο καλάθι. Ο Διογένης τότε του είπε: “Το ίδιο κάνεις και ως δάσκαλος: σου ζητούν να λύσεις μια απορία και δίνεις χίλιες απαντήσεις”.

ε) Ο Αριστοτέλης έλεγε για τους Αθηναίους: “Οι Αθηναίοι ανακάλυψαν το σάρι και τους νόμους. Το σάρι το χρησιμοποιούν, τους νόμους όμως όχι”.

ΜΑΡΙΝΟΣ ΣΠΗΛΙΟΠΟΥΛΟΣ

Μετεωρολογικά στοιχεία από τον σταθμό του Εθνικού Αστεροσκοπείου Αθηνών στην Κόνιτσα σε συνεργασία με το Metar.gr. (www.metar.gr)
Θέση Σταθμού: Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Κόνιτσας-Πραμάντων (υψόμ. 530m)
Ιστοσελίδα Σταθμού: <http://penteli.meteo.gr/stations/konitsa/>

Δεκέμβριος 2018			Υετός (mm)	Ημέρες βροχής (>0,2mm)	Επικρατών ανέμος
Θερμοκρασία (°C)					
Μέση	Μέγιστη	Ελάχιστη			
5,1	16,8	-4,8	65,4	11	ΒΑ

ΤΟ ΠΕΚΛΑΡΙ ΖΕΙ... ΚΑΙ ΔΗΜΙΟΥΡΓΕΙ!!! «ΜΙΑ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ ΧΙΛΙΕΣ ΛΕΞΕΙΣ»

— Η αφίσα-πρόσκληση του Συλλόγου μας, ΤΑ ΛΕΕΙ ΟΛΑ....

— Οκτώβρης Μήνας στο Πεκλάρι - Μήνας περισυλλογής πρωτογενούς παραγωγής, από τους Μπαχτσέδες της Πεκλαρίτικης γης.

— Και τι δεν παράγει η Πεκλαρίτικη Γη, ευλογημένος τόπος, αλλά έρημος - Και όμως υπάρχουν ακόμη Πεκλαρίτες και Πεκλαρίτισσες που κρατούν ζωντανή την Πολιτιστική μας κληρονομιά και αναβιώνουν την Πατροπαράδοτη παράδοση. Πρωτεργάτες οι Νέοι και οι Νέες του χωριού μας. Το Διοικητικό Συμβούλιο του Εξωραϊστικού μας Συλλόγου με πρωτεργάτη τον δραστήριο Πρόεδρο, Ευθύμιο Α. Βουρδούκα-Αντιπρόεδρο τον Σπύρο Έξαρχο-Γραμματέα την Φανή Φ. Μπυνζούλα-Ταμιά τον

Νικόλα Χ. Κόντο και τον πολυτάλαντο Ανδρέα Β. Βουρδούκα-Μέλος.

— Στα παιδιά αυτά ΚΑΙ όχι μόνο, δεν αρκεί ένα μεγάλο ευχαριστώ!!! αλλά έκφραση συμπαράστασης και ευγνωμοσύνης.

— Τον μήνα Οκτώβρη βρεθήκαμε και εμείς στο όμορφο Πεκλάρι και ζήσαμε από κοντά τον οργασμό της προετοιμασίας για την πραγματοποίηση της καθιερωμένης ετήσιας Γιορτής, απόσταξης του παραδοσιακού μας προϊόντος "ΤΣΙΠΟΥΡΟ".

— Επί ποδός οι Νοικοκυρές του χωριού, με πρόγραμμα, θέληση και νοικοκυρωσύνη - Κάθε μια στο πόστο της - ετοιμάζαν τα πλούσια εδέσματα της γιορτής.

— Όλα στην εντέλεια, όλα στην ώρα τους και η Μεγάλη Μέρα έφτασε.... 27 Οκτώβρη 2018 - η πλατεία του χωριού σκεπασμένη με ειδικό σκέπαστρο. Φωταγωγημένη και θερμαινόμενη-Διακοσμημένη με τα παντός είδους προϊόντα της Πεκλαρίτικης Γης.

— Ο Λέβητας - κοινώς Ρακοκάζανο -στημένος σε μια γωνιά του στέγαστρου, έβραζε ακατάπαυστα τα στεμφυλα των εκλεκτών σταφυλιών και με το σύστημα της ψύξης, ο καυτός ατμός υγροποιείται και το εύγεστο παραδοσιακό μας "ΤΣΙΠΟΥΡΟ" ρέει άφθονο.

— Σάββατο 27 Οκτώβρη η Μεγάλη βραδιά ξεκινά. Οι πρώτοι επισκέπτες καταφθάνουν... Η περίτεχνη κομπανία των Χαλκιάδων στη θέση της και τα πρώτα παραδοσιακά τραγούδια του τραπεζιού, μελωδικά, φορτίζουν την ατμόσφαιρα. Πάνδημος η συμμετοχή των χωριανών - οι αρχές του χωριού - Ο Πρόεδρος Βα-

ΕΞΩΡΑΪΣΤΙΚΟΣ & ΦΙΛΟΠΡΟΣΟΔΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ
ΠΗΓΗΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

3^η Γιορτή Τσίπουρου
Σάββατο 27 Οκτωβρίου

2018

στην πλατεία του χωριού
σε στεγασμένο και θερμαινόμενο χώρο
από τις 7.30 το απόγευμα

σας περιμένουμε να κρατήσουμε την παράδοση
βγάζοντας τσίπουρα όλοι ΜΑΖΙ

ΔΩΡΕΑΝ • ΤΣΙΠΟΥΡΟ
• ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΑ ΕΔΕΣΜΑΤΑ
(πίτες, τουρσί, μουσταλευριά, γλυκά)

θα διασκεδάσουμε
με τους «ΧΑΛΚΙΑΔΕΣ»

σίλης Α. Σπανός - ο πρόεδρος της Εκκλησιαστικής Επιτροπής, πατήρ Ευάγγελος Ι. Δόνος - Οι Δημοτικοί μας Σύμβουλοι Σταύρος Ι. Κίτσιος και Βασίλης Ι. Σπανός, επικεφαλής Δημοτικού Συνδυασμού - Υποψήφιος Δήμαρχος.

— Τιμούν με την παρουσία τους τη γιορτή μας, ο Δήμαρχός μας Ανδρέας Παπασπύρου και οι Δημοτικοί Σύμβουλοι Νίκος Έξαρχος, επικεφαλής Δημοτικού Συνδυασμού - Υποψήφιος Δήμαρχος - ο καλός φίλος και Σύντροφος Δημήτρης Ντάφλης - και ο Πεκλαρίτης πλέον Καθηγητής στο Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων Βασίλης Νιτσιάκος -κοσμούν την γιορτή μας και τους ευχαριστούμε.

— Η πάνδημος συμμετοχή των Πεκλαριτών στην εκδήλωση του χωριού, εκπέμπει μήνυμα ενότητας, σύμπνοιας και συμπαράστασης. “ΟΛΟΙ ΜΑΖΙ ΜΠΟΡΟΥΜΕ”.

— Οι νοικοκυρές του χωριού επί ποδός, ψήστες στη θέση τους, τα νεαρά κορίτσια και αγόρια ευγενικά και πρόθυμα συμμετέχουν ενεργά και προσφέρουν πολύτιμη βοήθεια. Το καζάνι με το μούστο βράζει στην πυροστιά με τα αναμμένα κάρβουνα και το εύγεστο πιτμέζι έτοιμο για την παρασκευή της παραδοσιακής Μουσταλευριάς (Κάσσια).

— Με το παραδοσιακό “ΝΟΥΜΠΕΤΙ” των Χαλκιάδων αρχίζει και το σερβίρισμα των παραδοσιακών εδεσμάτων - όλα χειροκάμωτα από τις Πεκλαρίτισσες νοικοκυρές - το τσίπουρο, κατ’ ευθείαν από το Ρακοκάζανο στα κατάμεστα πλέον τραπέζια, σερβίρεται, προσφορά του Συλλόγου μας, όπως και τα ορεκτικά, τουρσιά, πίτες, όλων των ειδών, ακόμα ψημένα κάστανα, προσφέρονται για την καλή μας όρεξη. Η τσίκνα της ψησταριάς αρωματίζει ευχάριστα, το ζουμερό σουβλάκι και το εύ-

γευστο λουκάνικο στη διάθεσή μας. Το ξεφάντωμα, το παραδοσιακό γλέντι με πρωτοστάτες Πεκλαρίτες και όχι μόνο στο κορύφωμά του. Και η έκπληξη της βραδιάς: Με την φροντίδα του επαγγελματία Κρεοπώλη και Σεφ Βασίλη Λ. Τσιλίφη, στήθηκε καζάνι με βραστή παραδοσιακή γίδα!!! Εύγευστο πιάτο- παραδοσιακά σερβιρισμένο αποτέλεσε το Μενού της βραδιάς. Το Μενού συμπλήρωσαν εύγευστα παραδοσιακά εδέσματα - Μουσταλευριά, τα πεκλαρίτικα γλυκά - του ταψιού - του κουταλιού Μηλοκύδωνο, βύσσινο, κεράσι, δαμάσκηνο, βατόμουρο, σύκο, το κολοκύθι της γιαγιάς και τα γνήσια λικέρ, βουσί, κράνι, βατόμουρο- μαρμελάδες και κομπόστες.

— Όλα συσκευασμένα σε όμορφες συσκευές προσφέρθηκαν κατά την αποχώρηση των επισκεπτών από τα ευγενικά κοριτσάκια μας, αντί συμβολικού αντίτιμου - Ενθύμιο της βραδιάς -

— Με αθρόα συμμετοχή και επιτυχία ολοκληρώθηκε και αυτή η εκδήλωση - μέχρι πρωίας το ξεφάντωμα.

— Συγχαρητήρια και ευγνωμοσύνη στους συντελεστές!!!

— Νέοι και Νέες του χωριού - Πεκλαρίτισσες και Πεκλαρίτες!!!

— Έξω από τις έγνοιες της ζωής, τα λόγια τα πικρά.

Μεσ’ στις καρδιές σας νάχετε

Παντοτεινό Απρίλη....

ΚΑΙ όσες τσουκνίδες βγαίνουνε,

μονάχες στους αγρούς,

εκεί ξεμοναχιάστε τες,

πνίξτε τες με αγάπη

Με εκτίμηση

Κ.Γ.Κ.

ΛΑΓΚΑΔΑ

Η εκπαίδευση σ' ένα Αρχοντοχώρι της Κόνιτσας

Πασχάλη Δ. Μανώλη

Πρότερα θα ήθελα να εκφράσω τις θερμές ευχαριστίες μου αλλά και όλων μας προς το περιοδικό μας "Κόνιτσα" και τους συντελεστές του, για το βήμα που μου δίδουν εις το να καταγράφουμε και να παρουσιάζουμε την τοπική μας ιστορία, μέσα από τις σελίδες του. Θερμά τους ευχαριστώ και δη τον Σωτήρη Τουφίδη εγκάρδιο φίλο μου, αλλά και του χωριού μας.

Πριν απ' όλα θα ήθελα να προιτάξω τα επίσημα έγγραφα για την ίδρυση του Νηπιαγωγείου, του Νυκτερινού δημοτικού σχολείου, του δημοτικού σχολείου, και ακολούθως τους ονομαστικούς καταλόγους όσων φοίτησαν σε αυτά και τέλος τα διατάγματα καταργήσεως.

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ
ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΤΗ 22 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1962
ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟΝ, ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΥΛΛΟΥ 30

ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΑ 2

Β. ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 107
Περί ιδρύσεως νηπιαγωγείων.

ΠΑΥΛΟΣ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Έχοντες υπ' όψει τας διατάξεις:

- 1) Του νόμου 4397/1929 (άρθρον 2 παρ. 1 και 2) "περί Στοιχ. Εκπαιδεύσεως"
- 2) Του Ν.Δ/τος 3379/55 (αριθ. 9 παρ. 6) "περί του προσωπικού της Δημοσίας Εκπαιδεύσεως".
- 3) Του από 25.6.1958 Β. Δ/τος (αρθ. 14) "περί συστάσεως και συνθέσεως Υπηρεσιακού

Συμβουλίων κλπ."

4) Την υπ' αριθ. 83/1962, γνωμοδότησιν του Συμβουλίου της Επικρατείας, προτάσσει των Ημετέρων επί του Συντονισμού, Οικονομικών και Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων Υπουργών στηριζομένη επί των κάτωθι πράξεων των περιφερειακών Υπηρεσιακών Συμβουλίων Στοιχειώδους Εκπαιδεύσεως των Νομών: .... 14) Ιωαννίνων, 7) 61 απεφασίσαμεν και διατάσσομεν:

Άρθρον 1

Ιδρύομεν τα κάτωθι μονοτάξια νηπιαγωγεία κατά εκπαιδευτικής περιφέρειας στοιχειώδους εκπαιδεύσεως, ως ακολούθως:

Εκπαιδευτική περιφέρεια Κονίτσης: 1) Μαζίου, 2) Αετόπετρας, 3) Λαγγάδας, 4) Αγ. Παρασκευής, 5) Αμαράντου, 6) Πυρσόγιαννης, 7) Πύργου, 8) Καστανέας.

Εις τον επί της Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων Υπουργόν ανατίθεμεν την δημοσίευσιν και εκτέλεσιν του παρόντος Β. Δ/τος

Εν Αθήναις τη 17 Φεβρουαρίου 1962

Εν ονόματι του Βασιλέως

Ο Αντιβασιλεύς

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΔΙΑΔΟΧΟΣ

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ ΥΦ/ΡΓΟΣ

Ι. ΜΠΟΥΤΟΣ

ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΘΝ. ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΛΠ

ΓΡ. ΚΑΣΙΜΑΤΗΣ

ΕΠΙ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΣΠ. Ι. ΘΕΟΤΟΚΗΣ

Με το ως άνω Διάταγμα ιδρύθη το πρώτο Νηπιαγωγείο στο χωριό μας. Τα παιδιά που

ενεργάφησαν κατά το πρώτο σχολικό έτος, ήταν τα γεννηθέντα του έτους 1958 και 1959. Η εγγραφή τους έγινε στις 28 Σεπτεμβρίου το έτος 1963. Στο πρώτο σχολικό έτος 1963-1964 μαθηταί ήσαν:

Α΄ γεννηθέντες το έτος 1958

1. Κατσιώτας Θωμάς	του Χαρίλαου	ετών 5
2. Μανώλης Παναγιώτης	του Πέτρου	» 5
3. Μπλιθικιώτης Βασίλειος	του Ηλία	» 5
4. Νάτσης Ευθύμιος	του Ηλία	» 5
5. Νάτση Μαρία	του Φωτίου	» 5
6. Μανώλη Βασιλική	του Ιωάννη	» 5
7. Μπλιθικιώτη Αικατερίνη	του Δημητρίου	» 5

Β΄ Γεννηθέντες το έτος 1959

8. Αδάμος Ιωάννης	του Κων/νου	» 4
9. Κουτσούκης Χρήστος	του Απόστ.	» 4
10. Μανώλης Θωμάς	του Ιωάννη	» 4
11. Μούσιος Χριστόδουλος	του Χαραλαμ.	» 4
12. Μπλιθικιώτης Δημ.	του Θωμά	» 4
13. Μπλιθικιώτης Σωτ.	του Γεωργίου	» 4
14. Ντίνης Δημήτριος	του Ζήκου	» 4
15. Ντίνης Βασίλειος	του Κων/νου	» 4
16. Κατσιώτα Φρειδερίκη	του Θεοδ.	» 4
17. Μπλιθικιώτη Κυράννω	του Παναγ.	» 4
18. Ντίνη Χριστίνα	του Ιωάννη	» 4
19. Κουτσούκη Ανδρομάχη	του Απόστ.	» 4
20. Μούσιου Αθηνά	του Χρήστου	» 4
21. Τσιούτσιος Ιωάννης	του Ηλία	» 4

Σχολικό έτος 1967-1968

1. Αδάμου Μαίρη του Κων/νου	ετών 5 γεν. 1963
2. Κατσιώτα Αρτεμισία του Ευαγ.	ετών 5 γεν. 1963
3. Κατσιώτας Σπυρίδων του Χαρίλ.	ετών 5 γεν. 1963
4. Κονίνης Ιωάννης του Αθανασίου	ετών 5 γεν. 1963
5. Κονίνη Κλεονίκη του Θεοδώρου	ετών 5 γεν. 1963
6. Μανώλη Μαργαρίτα του Δημητρίου	ετών 4 γεν. 1964
7. Μπλιθικιώτης Βασίλειος του Δημ.	ετών 5 γεν. 1963
8. Μπλιθικιώτης Αθανάσιος του Παναγ.	ετών 5 γεν. 1963
9. Μπλιθικιώτης Ιωάννης του Ηλία	ετών 5 γεν. 1963
10. Μπλιθικιώτη Πελαγία του Παναγ.	ετών 5 γεν. 1963
11. Νάτση Ελένη του Φωτίου	ετών 6 γεν. 1962
12. Ντίνη Γεωργία του Μιχαήλ	ετών 6 γεν. 1962
13. Ντίνης Δημήτριος του Απόστ.	ετων 6 γεν. 1962
14. Ντίνης Θωμάς μητρός Μαρίας,	ετων 5 γεν. 1963
15. Ντίνης Χαράλαμπος του Ιωάννη	ετων 5 γεν. 1963

Η εγγραφή τους έγινε στις 26 Σεπτεμβρίου το έτος 1967. Στο επόμενο τα σχολικά έτη 1968-1969, 1969-1970 και 1970-1971.

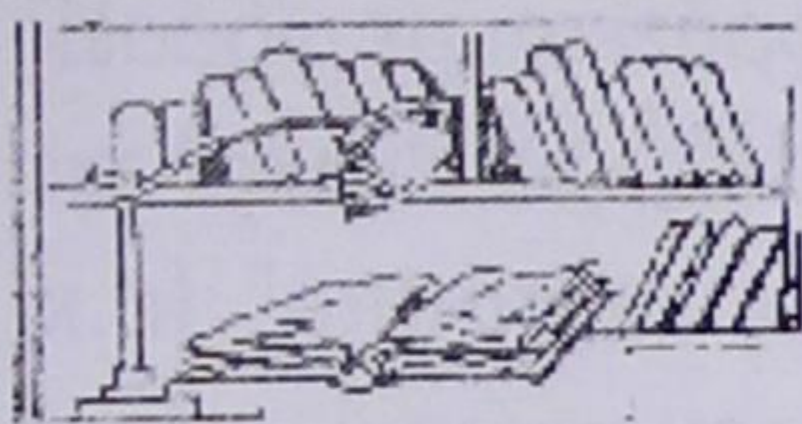
Μια χρήσιμη έκδοση

Με τη φροντίδα του Πασχάλη Μανώλη και του του Δ.Σ. της Α/τας Λαγκάδας, επανατυπώθηκαν συγκεντρωμένα σε ένα βιβλίο τα τεύχη του περιοδικού "Η ΜΠΛΗΣΔΙΑΝΗ" που είχαν κυκλοφορήσει την περίοδο 2003-2006, με ιστορικά, λαογραφικά στοιχεία, φωτογραφίες από την κοινωνική ζωή του χωριού κ.ά.

Είναι μια αξιόλογη προσπάθεια και μακάρι αυτό να γίνεται σε όλα τα χωριά για να κρατήσουμε ζωντανό τον πλούτο της παράδοσης πριν τον σβήσει ο χρόνος, μαζί με τους τελευταίους ηλικιωμένους.

Σ.Τ.

Αναμνήσεις του Κώστα Μπούσμπουλα

Χαρίλαος Γ. Γκούτος

Ο Κώστας Μπούσμπουλας γεννήθηκε το 1943 στην Κόνιτσα, σπούδασε στο Γυμνάσιό της και εργάστηκε ως διοικητικός υπάλληλος του ΟΤΕ. Από το 1980 κατοικεί στην Αθήνα, συλλέγει δημοσεύματα και φωτογραφίες που αφορούν στην Κόνιτσα, καλλιεργεί στην μεγάλη βεράντα του ένα ωραίο κήπο (για τον οποίο βραβεύτηκε) και παραμένει αξιαγάπητος σε πολλούς συμπατριώτες και άλλους.

Πρόσφατα εκδόθηκε το βιβλίο του «Σεργιάνι στα περασμένα» (σελ. 148), στο οποίο περιέχονται αφηγήσεις του και φωτογραφίες σχετικές, με γεγονότα και πρόσωπα που επηρέασαν βαθειά την ζωή του κατά τα χρόνια που κατοικούσε στην γενέτειρα, μέχρι το 1969, καθώς και με τους προγόνους της οικογένειάς του πατέρα του. (Θεωρώ ότι ο Χρήστος Μπούσμπουλας που ήταν Αναγνώστης το 1851 γεννήθηκε το 1790 περίπου). Το βιβλίο σχεδιάστηκε ως κληροδοσία μνήμης του συγγραφέα προς τους απογόνους του (που σήμερα είναι δυο κόρες και 4 εγγόνια), πλην όμως μπορεί να διαβάζεται

και από άλλους ως ενδιαφέρουσα και αξιόπιστη ιστορική μαρτυρία για αγνοημένα “καθημερινά” πρόσωπα και για άγνωστα περιστατικά μιας εποχής της Κόνιτσας.

Ηλίας Μπούσμπουλας
1907-1966

Με ιδιαίτερη αγάπη μιλάει ο αναμνησιογράφος για τον πατέρα του Ηλία (1909-66), υπάλληλο των 3 Τ και έπειτα του ΟΤΕ. Αναφέρεται: στα αλησμόνητα χρόνια της συμβίωσής τους και των συνεργασιών τους, στο ζωηρό ενδιαφέρον του για την οικογένειά του, στο σπίτι του που το βελτίωνε

συνεχώς, στο μεγάλο νεοκλασικό κτήριο του Επαρχείου, κτισμένο το 1883 πάνω από την πλατεία, το οποίο αγόρασε και μεγέθυνε, με δική του εκπληκτική τεχνική, υπό τα θεμέλια, κατά έναν όροφο που έγινε ισόγειος, στις αγορές από τον ίδιο τριών παλαιών κτηρίων του χώρου του παζαριού, κ.ά.

Στα μη συγγενικά του πρόσωπα που μνημονεύει ο συγγραφέας, περιλαμβάνονται: η γειτόνισσα Άννα Γεωργιάδου, εξαδέλφη του Πατριάρχη Αθηναγόρα και ιδιοκτήτρια δώροφης νοεκλασικής οικίας με 8 δωμάτια που τα εκμίσθωνε

σε Γυμνασιόπαιδα, άλλοι 4 γείτονες, δέκα παιδικοί φίλοι του, ο μητροπολίτης Χριστόφορος και ο μοναχός Παύλος Ζησάκης.

Αξιόλογα είναι και τα γραφόμενα για το εσωτερικό του ναού του Αγίου Νικολάου και για το εξωκλήσι του Αϊ-Λιά που το φροντίζει με τα αδέρφια του.

Το βιβλίο απικαλύπτει ότι ο συντάκτης του διάλεξε να πιστεύει σε δοκιμα-

σμένες ανθρώπινες αξίες, είναι γοπητικός αφηγητής, εκφράζεται με φράσεις μικρές και κατανοητές, με ειλικρίνεια και ενίοτε με “λογοτεχνικότητα” (π.χ. “κουρδίζω το ρολόι του χρόνου με τους δείκτες του αντίστροφα, ώστε να με πάει πίσω μερικές δεκαετίες”). Μπορεί και πρέπει να γράψει και άλλα κείμενα για το παρελθόν της αγαπητής του Κόνιτσας.

ΤΑ ΘΛΟΓΥΡΙΣΤΑ ΠΕΤΡΟΓΕΦΥΡΑ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

του **Θωμά Β. Ζιώγα -Πολιτικού Μηχανικού (Μαστοροχωρίτης)**

(όσα υπάρχουν και αυτά που μνημονεύονται)

Από τον Δρα. Δημ. Χρ. Στάμο (Φιλολόγο-π. Λυκειάρχη)

Μετά την από το 1911 έως σήμερα έκδοση της αξιόλογης πνευματικής τριλογίας του (“Κοδαρίτικα”, “Μαστοροχωρίτικα” και “Τοπωνύμια και οικωνύμια των Μαστοροχωρίων της Κόνιτσας”), ο κ. Θωμάς Ζιώγας κυκλοφόρησε προ ενός έτους και το τέταρτο ως άνω πόνημά του, για τα πετρογέφυρα της επαρχίας Κόνιτσας.

Σ’ αυτή την εργασία, γίνεται και μια ενδιαφέρουσα αναφορά στην πετρογέφυρα της Πλάκας, στα Τζουμέρκα, την οποία αρχικά είχε κατασκευάσει -ανεπιτυχώς όμως- ο Μαστρογιώργης Κονιτιζιώτης, και μετά την έκτισε ο Πραμαντιώτης πρωτομάστορας αρχιεργολάβος Κων/νος Μπέκας.

Το βιβλίο αυτό είναι καρπός πολύχρονης, επίμονης και συστηματικής

έρευνας και μελέτης, και αναφέρεται και σε γεφύρια που διασώζονται σήμερα μόνο στη μνήμη των ανθρώπων.

Ακριβής και απαιτητικός ερευνητής ο σ. αποδύεται σε λεπτομερή καταγραφή -κυρίως- των απαραίτητων τεχνικών στοιχείων των γεφυριών, με την απαραίτητη πάντα, βιβλιογραφική τεκμηρίωση.

Παρόμοια πνευματική προσφορά για το ίδιο θέμα στην επαρχία Κόνιτσας, δεν έχει ως τώρα ιδεί το φως της δημοσιότητας, πράγμα που πρέπει όχι μόνο να τονισθεί αλλά και να επαινεθεί.

Στον κ. Θ.Ζ. αξίζουν θερμά συγχαρητήρια μαζί με τις ευχές μας να συνεχίσει την πνευματική του δραστηριότητα και με άλλα θέματα, που να αναφέρονται στην επαρχία της Κόνιτσας.

Αναδημοσίευση από το βιβλίο

«ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΥΜΜΕΙΚΤΑ ΤΩΝ ΠΡΑΜΑΝΤΩΝ»

ΔΗΜ. ΣΤΑΜΟΥ-Φιλολόγου πρ. Λυκειάρχη

Τα χρώματα στα υφαντά¹

Επειδή τα παλιά χρόνια δεν υπήρχαν οι βιομηχανικές - χημικές- βαφές, οι γυναίκες για να βάψουν τα κουβάρια με τα νήματα, χρησιμοποιούσαν διάφορες φυτικές ύλες² όπως: φύλλα, φλούδες και ρίζες από δένδρα, κρεμμυδόφλουδα, καρυδότσοφλα, χλωροφλούδες από ρόδια, βελανίδια κ.α. Το υλικό δε αυτό το έβραζαν σε καζάνι, -που το είχαν μόνο για αυτό το σκοπό-, και με το χρωματισμένο πλέον νερό έβαφαν τα κουβάρια με το νήμα. Η γύρω φύση, ο φυτικός και ζωικός κόσμος, ήταν πηγή αστείρευτης έμπνευσης.

Τα μυστικά αυτής της βαφής τα γνώριζαν οι ηλικιωμένες γυναίκες, οι οποίες και τα μετέδιδαν στις νεώτερές τους. Έτσι, το μαύρο χρώμα γινόταν με τις φλούδες του σκλήθρου- το γαλάζιο με ρίζες από λάπατα- το καφέ με χλωρά καρυδόφλουδα ή κρεμμυδόφλουδα ή την καπνιά του φούρνου· το μπλε με λουλάκι, το κίτρινο με κρεμμυδόφυλλα ή φλούδες

από γκορτζιά (=αγριοαχλαδιά) ή από τη “χύτρα” (=χορτάρι που φυτρώνει στα χοντροχώραφα)· το μπεζ με φλούδες και λίγο ξύλο κορομηλιάς ή βελανίδια ή ριζάρι· το μελί με κρεμμυδόφυλλα και το πράσινο με τη μολόχα.

Για να μην “κόψει” δε το χρώμα ή κάνει μπαλώματα, η βαφή γινόταν όταν λιγόστευε το φεγγάρι και υπό την προϋπόθεση πάντα πως στο σπίτι δεν θα υπήρχε ένας αιφνίδιος θάνατος ή κάποιος βαριά ασθενής. Και ακόμη, εάν καμιά φορά η νοικοκυρά διέκοπτε ξαφνικά τη βαφή και έβγαινε έξω, πράγμα που το απέφευγε με κάθε τρόπο, έκρυβε κάτω από την ποδιά τα βαμμένα χέρια της για να μην τη “ματιάσουν”. Η πανάρχαια τέχνη των φυτοβαφών είναι μια μαγική και συναρπαστική τέχνη, τα δε χρώματα από τα φυτά ήταν ωραιότατα, ανεξίτηλα, και προκαλούν το θαυμασμό ακόμη και σήμερα, που η βαφή γίνεται με χημικές ουσίες.

1. Για τα υφαντά γενικότερα πρβλ. Νεοελληνική χειροτεχνία. Έκδοση Εθνικής Τραπέζης της Ελλάδος - Αθήνα 1969 σ.σ. 124-159. Και για τα της Θεσσαλίας (ευρύτερα) πρβλ. Κίτσου Μακρή Υφαντά Θεσσαλίας - Αθήνα 1961.

2. Για τις φυτικές ύλες από φυτά πρβλ. Θανάση Κωστάκη Ματιές στον πολιτισμό μας. Αθήνα 1970 σ.σ. 139-144. Επίσης Ευαγγελίας Κ. Φραγκάκη. Συμβολή εις την δημόδη ορολογία των φυτών -Αθήνα 1969 και Σούλας Τόσκα - Καμπά - Λαογραφικά Αργιθέας Θεσσαλικών Αγράφων, Αθήνα 1981, σ.σ. 210-211.

«Ένα νοσταλγικό βιβλίο»

Υπάρχουν κάποια βιβλία που δε χάνουν ποτέ την διαχρονικότητά τους. Ένα τέτοιο εξαιρετικό βιβλίο είναι τα “ΤΑ ΨΗΛΑ ΒΟΥΝΑ” του Ζαχ. Παπαντωνίου, γραμμένο πριν 100 χρόνια που έχει μπει στα σχολεία ως αναγνωστικό προπολεμικά και διαπαιδαγωγούσε τους μαθητές εκείνου του καιρού στην οικολογία πριν ακόμα γίνει γνωστή αυτή η λέξη στις επόμενες γενιές.

Με απλό, αλλά πειστικό τρόπο, οι

μαθητές μάθαιναν να αγαπούν τη φύση. Εμείς οι παλιότεροι το θυμούμαστε με νοσταλγία, αλλά νομίζουμε ότι και η νέα γενιά, διαβάζοντάς το θα νιώσει ευχάριστα συναισθήματα και αγάπη για το φυσικό περιβάλλον.

Είναι ένα ανάγνωσμα για μικρούς και μεγάλους.

Αναδημοσιεύουμε πιο κάτω ένα ποίημα από το βιβλίο που εμείς το μαθαίναμε απ’ έξω.

Η ΚΑΤΑΡΑ ΤΟΥ ΠΕΥΚΟΥ

«Γιάννη, γιατί έκοψες τον πεύκο;

Γιατί; Γιατί;

- «Αγέρας θά ’ναι», λέει ο Γιάννης, και περπατεί.

Ανάβει η πέτρα, το λιβάδι
βγάνει φωτιά
νά ’βρισκε ο Γιάννης μία βρυσούλα,
μα ρεματιά!

Μες στο λιοπύρι, μες στον κάμπο
να ένα δεντρί....

Ξαπλώδη ο Γιάννης αποκάτου
δροσιά να βρει.

Το δέντρο παίρνει τα κλαδιά του
και περπατεί!

«Δε θ’ ανασάνω», λέει ο Γιάννης,
«γιατί; γιατί;».

- «Γιάννη, πού κίνησες να φτάσεις;»

- «Στα Δυό χωριά».

- «Κι ακόμα βρίσκεσαι δω κάτου;

Πολύ μακριά!»

- «Εγώ πηγαίνω, όλο πηγαίνω.

Τι έφταιξα γω;

Σχιάζεται ο λόγγος και με φεύγει
γι’ αυτό είμαι δω.

Πότε ξεκίνησα; Είναι μέρες...

για δύο, για τρεις...

Ο νους μου σήμερα, δεν ξέρω,
τ’ είναι βαρύς».

- «Νά μια βρυσούλα, πιέ νεράκι
να δροσιστείς».

Σχύβει να πιεί νερό στη βρύση,
στερεύει ευθύς.

Οι μέρες πέρασαν κι οι μήνες,
φεύγει ο καιρός

στον ίδιο τόπο είν’ ο Γιάννης,
κι ας τρέχει εμπρός...

Να το χινόπωρο, νά οι μπόρες!
μα που κλαρί;

Χτυπιέται ορθός με το χαλάζι,
με τη βροχή.

- «Γιάννη, γιατί έσφαξες το δέντρο
το σπλαχνικό,
που 'ριχνε ίσκιο στο κοπάδι
και στο βοσκό;

Ο πεύκος μίλαε στον αέρα
-τ' ακούς; τ' ακούς;-
και τραγουδούσε σα φλογέρα
στους μπιστικούς.

Φρύγανο και κλαρί του πήρες
και τις δροσιές
και το ρετσίνι του ποτάμι
απ' τις πληγές

Σακάτης ήτανε κι ολόρδος,
ως τη χρονιά,
που τον εγκρέμισες για ξύλα,
Γιάννη φονιά!

- «Τη χάρη σου, ερημοκλησάκι,
την προσκυνώ.
Βόηθα να φτάσω κάποιανξ ώρα
και να σταδώ...

Η μάνα μου θα περιμένει
κι έχω βοσκή...

κι είχα και τρύγο ... Τι ώρα
νά 'ναι
και τι εποχή;

Ξεκίνησα το καλοκαίρι
-να στοχαστείς-
κι ήρθε και μ' ήβρεν ο χειμώνας
μεσοστρατίς.

Πάλι Αλωνάρης και λιοπύρι!
Πότε ήρθε; Πώς;
Άγιε, σταμάτησε το λόγγο,
που τρέχει εμπρός.

Άγιε, το δρόμο δεν το βγάνω
-με τι καρδια;-
Θέλω να πέσω να πεθάνω,
εδώ κοντά.

Πέφτει σα δέντρο απ' το πελέκι...
Βογκάει βαριά.
Μακριά του στάθηκε το δάσος,
πολύ μακριά.

Εκεί τριγύρω ούτε χορτάρι,
φωνή καμιά.
Στ' αγκάδια πέθανε, στον κάμπο
στην ερημιά.

Σ.Τ.

Κόνιτσα
**Μην ξεχνάτε
την συνδρομή σας.
Είναι το στήριγμα
του περιοδικού μας.**

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ ΔΗΜΟΥ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

Ξεκινάει το Κτηματολόγιο στο Δήμο Κόνιτσας! Έναρξη υποβολής δηλώσεων ιδιοκτησίας για τους πολίτες!

Εκ μέρους της κοινοπραξίας «ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ Α.Ε. - ΨΑΡΡΑΣ Ι.» αναδόχου της Μελέτης Κτηματογράφησης για την ολοκλήρωση του Εθνικού Κτηματολογίου στην περιοχή, είμαστε στην ευχάριστη θέση να σας ενημερώσουμε ότι ξεκινάει το Κτηματολόγιο. Στις 10 Δεκεμβρίου ξεκινάει η διαδικασία της υποβολής δηλώσεων ιδιοκτησίας και θα διαρκέσει για τρεις μήνες. Η συμμετοχή των πολιτών είναι υποχρεωτική, άλλως επέρχονται οι κατά το νόμο προβλεπόμενες κυρώσεις. Τα ακίνητα τα οποία δεν θα δηλωθούν κατά τη διάρκεια της κτηματογράφησης, θα καταγραφούν στις Αρχικές Εγγραφές ως «αγνώστου ιδιοκτήτη» και εφόσον δεν πραγματοποιηθούν οι σχετικές διορθώσεις στις προβλεπόμενες προθεσμίες, θα περιέλθουν στο Ελληνικό Δημόσιο.

Οι πολίτες:

- ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΝΟΥΝ τα απαραίτητα δικαιολογητικά

Τίτλους κτήσης (συμβολαιογραφικές πράξεις, δικαστικές αποφάσεις, πιστοποιητικά μεταγραφής, έγγραφα χρησικτησίας, πιστοποιητικά κληρονομιάς), αστυνομική ταυτότητα, έγγραφο αποδεικτικό ΑΦΜ, όλα σε μορφή απλού φωτοαντίγραφου

- ΕΝΤΟΠΙΖΟΥΝ το ακίνητό τους (τοπογραφικό διάγραμμα ή δωρεάν υπηρεσία θέασης ορθοφωτογραφιών της ΕΛΛ. ΚΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ή 915 χειρός ή υπόδειξη στο Γραφείο Κτηματογράφησης)

- ΥΠΟΒΑΛΛΟΥΝ τη δήλωση ιδιοκτησίας έγκαιρα στο αρμόδιο Γραφείο Κτηματογράφησης ή ηλεκτρονικά

Ωράριο λειτουργίας Γραφείου Κτηματογράφησης Κόνιτσας (Τουριστικό γραφείο απέναντι από το Δημαρχείο):

Δευτέρα, Τρίτη, Πέμπτη, Παρασκευή από 8:00 έως 16:00 και κάθε Τετάρτη από 8:00 έως 20:00. Τηλέφωνο επικοινωνίας 26550 23000.

Αλέξανδρος Τσαβδάρουγλου Χωροτάκτης Πολεοδόμος Μηχανικός, Μ8ο

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

Κατασκευή και αναβάθμιση παιδικών χαρών στο Δήμο Κόνιτσας

Σε διαδικασία δημοπράτησης βρίσκονται δεκατρείς (13) νέες παιδικές χαρές του Δήμου Κόνιτσας συνολικού προϋπολογισμού 205.939,20 ευρώ.

Πιο συγκεκριμένα το έργο έχει εν-

ταχθεί στο Πρόγραμμα “Φιλό ΔημοςII” στο πλαίσιο της Πρόσκλησης III της πράξης “Προμήθεια και τοποθέτηση εξοπλισμού για την αναβάθμιση παιδικών χαρών του Δήμου Κόνιτσας” και βρίσκεται σε εξέλιξη ο ανοιχτός πλε-

κτρονικός διαγωνισμός για την ανάδειξη αναδόχου του έργου μέσω του Εθνικού Συστήματος Ηλεκτρονικών Δημόσιων Συμβάσεων (Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ.). Η προθεσμία υποβολής των προσφορών λήγει στις 27/11/2018.

Οι εργασίες που θα πραγματοποιηθούν άμεσα θα περιλαμβάνουν:

- Την προμήθεια και τοποθέτηση νέων οργάνων και παιχνιδοκατασκευών με όλες τις προδιαγραφές ασφαλείας.

- Την ενίσχυση του φωτισμού με νέα φωτιστικά σώματα σύγχρονης τεχνολογίας.

- Την τοποθέτηση συνθετικού δαπέδου υψηλής ποιότητας.

και αφορούν στις υφιστάμενες παιδικές χαρές στην Κόνιτσα (Καρυές Κόνιτσας) και στις ακόλουθες Τοπικές Κοι-

νότητες: Αγία Παρασκευή, Δίστρατο, Βούρμπιανη, Ηλιόραχη, Κεφαλοχώρι, Μάζι, Κλειδωνιά, Καστάνιανη, Φούρκα, Δροσοπηγή, Αετόπετρα, Πηγή.

Επιπρόσθετα, εγκρίθηκε η κατασκευή νέας παιδικής χαράς εντός της Δ.Κ. Κόνιτσας, προϋπολογισμού 40.000 ευρώ. Το έργο είναι σε στάδιο οριστικοποίησης της μελέτης και η πηγή χρηματοδότησης είναι το Υπουργείο Μεταναστευτικής Πολιτικής.

Τέλος, στα πλαίσια της μελέτης ανάπλασης της κυρίας εισόδου της πόλης, προϋπολογισμού 200.000 ευρώ με χρηματοδότηση από το Πράσινο Ταμείο, πρόκειται να κατασκευαστεί μια νέα παιδική χαρά στην είσοδο της Κόνιτσας.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΩΝ-ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑΣ

Σάββατο 08 Δεκεμβρίου 2018

18:30: Ανάβουμε το Χριστουγεννιάτικο Δέντρο.

Κάλαντα με την Φιλαρμονική και την παιδική χορωδία του Δήμου στην Κεντρική Πλατεία Κόνιτσας (αμφιθέατρο).

Κυριακή 16 Δεκεμβρίου 2018

11:00: Ημερίδα με θέμα «Προστασία και στήριξη παιδιού σε κίνδυνο» από την Κιβωτό του Κόσμου και το Δήμο Κόνιτσας στην Αίθουσα τελετών του Δήμου.

Παρασκευή 21 Δεκεμβρίου 2018

11:00: Κατασκευές από τα παιδιά

του ΚΔΑΠ στην Κεντρική Πλατεία της Κόνιτσας.

Σάββατο 22 Δεκεμβρίου 2018

Χριστουγεννιάτικο ΒΑΖΑΑΡ από τη Φιλοζωική Κόνιτσας στην Κεντρική πλατεία.

19:00: Χριστουγεννιάτικη Συναυλία από τη Δημοτική Μουσική Σχολή Κόνιτσας στην Αίθουσα τελετών του Δημαρχείου.

Κυριακή 23 Δεκεμβρίου 2018

19:00: Χριστουγεννιάτικη παράσταση «Χριστούγεννα- -Η Γιορτή της Αγάπης». Συνδιοργάνωση του Δήμου Κόνι-

τσας με το Πολιτιστικό Εργαστήρι της Αθλητικής Ένωσης Κόνιτσας στην Αίθουσα τελετών του Δημαρχείου.

Παρασκευή 28 Δεκεμβρίου 2018

20:00: Μουσικοχορευτική παράσταση από το Χορευτικό τμήμα Καλλιθέας «Χριστουγεννιάτικο γλέντι -Στην Σμύρνη των ονείρων»

Συνδιοργάνωση του Δήμου Κόνιτσας με το Πολιτιστικό Εργαστήρι της Αθλητικής Ένωσης Κόνιτσας στην Αίθουσα ΚΑΠΗ Καλλιθέα Κόνιτσας.

Σάββατο 29 Δεκεμβρίου 2018.

20:00: Χριστουγεννιάτικη συναυλία της Φιλαρμονικής του Δήμου «Ελευθέριος Χ. Παγγές» στην αίθουσα τελετών του Δημαρχείου με τη συμμετοχή της Δημοτικής Μουσικής Σχολής.

Δευτέρα 31 Δεκεμβρίου 2018 στην Κεντρική Πλατεία Κόνιτσας

12:00: Ο Άγιος Βασίλης θα μοιράσει τα δώρα του στα παιδιά.

Θα ακολουθήσει Πρωτοχρονιάτικο Γλέντι, με τον Χορευτικό Όμιλο Κόνιτσας.

ΣΕ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΔΥΣΜΕΝΩΝ ΚΑΙΡΙΚΩΝ ΣΥΝΘΗΚΩΝ Η ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΘΑ ΓΙΝΕΙ ΣΤΗΝ ΑΙΘΟΥΣΑ ΤΕΛΕΤΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΑΡΧΕΙΟΥ.

Τρίτη 1 Ιανουαρίου 2019

Επίσημος Εορτασμός Πρωτοχρονιάς (Ιερό Ναό Αγίου Νικολάου).

Επίσκεψη σε φορείς της πόλεως. (583 Μ/ΤΠ, Γηροκομείο, Πρόσφυγες, Ίδρυμα Νόστος), από τον Δήμαρχο και τους Δημοτικούς Συμβούλους.

Κύριακη 6 Ιανουαρίου 2019

Επίσημος Αγιασμός Υδάτων (Ιερό Ναό Αγίου Νικολάου Κόνιτσας).

ΨΗΦΙΣΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΔΗΜΟΥ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

Ο Δήμος Κόνιτσας καταδικάζει την αναίτια και απρόκλητη επίθεση που δέχτηκε προ ολίγων ημερών ο συντοπίτης μας καθηγητής Πανεπιστημίου Ιωαννίνων κ. Βασίλειος Νιτσιάκος. Εκφράζει την ανησυχία για το γεγονός και καλεί τους πολίτες να περιφρουρήσουν τις δημοκρατικές ελευθερίες. Επισημαίνει ότι ανάλογες συμπεριφορές είναι αντιδη-

μοκρατικές, αντίθετες προς τα πιστεύω της τοπικής κοινωνίας και δεν έχουν καμιά θέση σ' αυτή.

Δηλώνει την απόλυτη συμπαράσταση στον συντοπίτη κ. Βασίλειο Νιτσιάκο, ο οποίος συνέβαλε και συμβάλλει με το πανεπιστημιακό έργο του στην ανάδειξη και προβολή του τόπου μας.

Φίλε του περιοδικού θυμήσου, έστειλες τη συνδρομή σου;

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΠΥΡΣΟΓΙΑΝΝΙΤΩΝ

"Τα χωριά πεθαίνουν, η παράδοση χάνεται, οι μνήμες σβήνουν, όταν βγουν από την καρδιά και το νου μας"

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ **Των Μελών και Φίλων** **του Συλλόγου Πυρσογιαννιτών**

Ο Πανελλήνιος Σύνδεσμος Πυρσογιαννιτών, σας προσκαλεί να παρευρεθείτε στην ετήσια γιορτή του, με αρτοκλασία, που θα γίνει στις 9 Δεκεμβρίου 2018, ημέρα Κυριακή και ώρα 9:30 π.μ., στον λαμπρό ανακαινισμένο Ιερό Ναό Αγίου Κωνσταντίνου (Ομόνοια).

Στη συνέχεια, μετά τον εκκλησιασμό και την αρτοκλασία (10:30 π.μ.), θα επακολουθήσει το ετήσιο Παραδοσιακό Αντάμωμα των Πυρσογιαννιτών, στο γνωστό εστιατόριο «Ο ΤΕΛΗΣ», που βρίσκεται στην «ΠΑΛΙΑ ΠΕΝΤΕΛΗ (έναντι της Ιεράς Μονής Πεντέλης)».

Το φετινό αντάμωμα δεν θα γίνει στη Στέγη Πυρσογιαννιτών, γιατί γίνονται εργασίες ανακαίνισης και ελαιοχρωματισμός όλου του κτιρίου και γι' αυτό, θα είναι ιδιαίτερα εορταστικό. Θα συναντηθούμε σ' έναν ιδιαίτερα δικό μας χώρο, στον «ΤΕΛΗ», γύρω στις 12:30 το μεσημέρι, και στα πρώτα ακούσματα του ήχου του κλαρίνου θα προσφερθεί, μαζί με τον ευλογημένο στον Άγιο Κωνσταντίνο άρτο της αρτοκλασίας, Πυρσογιαννίτικο τσίπουρο και άλλα καλούδια.

Θα επακολουθήσει η ενημέρωση των μελών και συζήτηση για τα θέματα που αφορούν το Σύλλογο, τους Πυρσογιαννίτες της Αττικής, μέλη και φίλους του Συλλόγου, την Πυρ-

σόγιαννη, το Μουσείο των Μαστόρων της Πέτρας, τη λειτουργία του ηλεκτρονικού ξεναγού που ήδη λειτουργεί και ιδιαίτερα για τον εμπλουτισμό και τη λειτουργία της βιβλιοθήκης, που λειτουργεί στη Στέγη Πυρσογιαννιτών.

Ιδιαίτερα θα συζητηθεί το θέμα της αρξάμενης διαδικασίας της Κτηματογράφησης στο χωριό μας. Θα ενημερωθείτε για τη διαδικασία καταχώρησης των ιδιοκτησιών (σπιτιών και χωραφιών), τους τίτλους που πρέπει να προσκομίσει ο καθένας ή πώς θα τους αποκτήσει, το κόστος της διαδικασίας και τη βοήθεια που θα προσφέρει ο Σύλλογος στα μέλη του.

Με το πέρας της ενημερωτικής διαδικασίας, θα προσφερθεί το γεύμα, με τα εξαιρετικά εδέσματα του ΤΕΛΗ και το υπέροχο κρασί του.

Ο Σύλλογος εκφράζει τη βεβαιότητα για ένα υπέροχο αντάμωμα, (χρήσιμη ενημέρωση, απόλαυση εξαιρετικών γεύσεων και εκδήλωση Πυρσογιαννίτικου κεφιοῦ και αγάπης).

Το φετινό Πυρσογιαννίτικο αντάμωμα, οργανώθηκε με προσεγμένο τρόπο, ώστε να φέρει κοντά στο Σύλλογο τους Πυρσογιαννίτες και τους φίλους του και γι' αυτό σας ζητάμε να μη λείψει κανείς απ' αυτό το κάλεσμα που στοχεύει στη διάσωση της παράδοσης και του δεσμού μας με τη γενέθλια γη μας.

Για το διοικητικό Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος

Μιχαήλ Ν. Μαρτσέκης

ΣΧΟΛΙΑ

Καθαρίστρια στο Βόλο καταδικάστηκε σε κάθειρξη δέκα χρόνων για πλαστογραφία απολυτηρίου Δημοτικού ενώ είχε τελειώσει την πέμπτη τάξη.

Βέβαια ο νόμος θεσπίστηκε για να τιμωρεί αυτούς που ζημιώνουν το κράτος και πρέπει να τιμωρούνται αυστηρά, εδώ, όμως, έχουμε μια περίπτωση που το παράπτωμα έγινε για να μπορεί η γυναίκα να εργάζεται, συντηρώντας την οικογένειά της.

Θα μπορούσε η Δικαιοσύνη να της επιβάλει μια μικρή ποινή και να κυνηγήσει με τέτοιες ή και μεγαλύτερες ποινές κάποιους μεγαλοαπατεώνες, που έφαγαν δισεκατομμύρια και διαφεύγουν χωρίς τιμωρία!

Δικαιολογημένα, λοιπόν, ξεσηκώθηκε το Πανελλήνιο κατά της απόφασης.

Η περίπτωση αυτή μας θυμίζει το “Γιάννη Αγιάννη” με το ψωμί στο αθάνατο μυθιστόρημα του Β. Ουγκώ...

Σ.Τ.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Μετά τη μεγάλη ανομβρία του Οκτώβρη και ο Νοέμβρης μας ήρθε με τις ίδιες διαθέσεις το πρώτο δεκαπενθήμερο. Επιτέλους στις 17 και 18/11 μετά από μια απότομη πτώση της θερμοκρασίας έβρεξε στα πεδινά και άσπρισαν τα

βουνά μας από το πρώτο χιόνι.

- Η καθιερωμένη εκδήλωση Μνήμης για τους πεσόντες Αιωλοακαρνάνες στις 16-17/11/1940 στη Βίγλα Γεροπλατάνου, πραγματοποιήθηκε στο Μνημείο που στήθηκε εκεί.

Κάθε χρόνο ο Δήμος Αγρινίου τιμά τους ήρωες του 1940 με τη συμμετοχή συγγενών και συμπατριωτών τους που καταφθάνουν με 3-4 λεωφορεία.

Παρευρέθηκαν στην επιμνημόσυνη Δέηση ο σεβ. Μητροπολίτης κ. Ανδρέας, οι Δήμαρχοι Πωγωνίου και Κόνιτσας, Στρατ. Αρχές, Σύλλογοι, κάτοικοι από τα γειτονικά χωριά κ.λ. Απύθυμαν σύντομους χαιρετισμούς Δήμαρχοι, εκπρόσωποι φορέων και ο συν/χος Δάσκαλος Σωκρ. Οικονόμου με την κατατοπιστική ομιλία του αναφέρθηκε στην επίθεση των στρατιωτών μας για την κατάληψη του υψώματος και τις απώλειες.

- Παρόμοια εκδήλωση έγινε από το Δήμο Κόνιτσας με την ευκαιρία της γιορτής των Ενόπλων Δυνάμεων στη Μολυβδοσκεπάση.

Δήμαρχος, Δημ. Σύμβουλοι, Στρ. Αρχές και κάτοικοι του χωριού παρακολούθησαν τη Λειτουργία στο ναό των Αγ. Αποστόλων και τη Δοξολογία. Ο Πρόεδρος της Κοινωφελούς Επιχείρησης του Δήμου κ. Αθαν. Λάκκας μίλησε για την Ιστορία των ενόπλων Δυνάμεων, και ακολούθησε η επιμνημόσυνη Δέηση στο Μνημείο Πεσόντων του χωριού, κατάθεση στεφάνων και εξιστόρηση της μάχης με τους υποχωρούντες Ιταλούς στις 21/11/1940 στη Μολυβδοσκέπαστη.

Η εκδήλωση έκλεισε με δεξίωση των παρευρισκόμενων.

- Πλήθος προσκυνητών παρευρέθηκε στη γιορτή των Εισοδίων της Θεοτόκου στη Μονή που είναι αφιερωμένη σ' εκείνη στο χωριό Μοναστήρι-Μόλιστας. Την παραμονή, χοροστατούντος του Μητροπολίτη μας κ. Ανδρέα και με τη συμμετοχή Ιερέων της περιοχής, τελέστηκε Μέγας Εσπερινός κατά τον οποίο έγινε "κουρά" Μοναχής που πήρε το όνομα Σωφρονία και θα παραμένει στο Μοναστήρι το οποίο θα είναι ανοικτό καθημερινά.

Το πρωί (21/11) τελέστηκε όρθρος και Αρχιερατική Λειτουργία κατά την οποία έγινε χειροτονία σε Διάκονο του Βασ. Αθανασόπουλου από τον σεβ. Μητροπολίτη.

- Εκδήλωση μνήμης για την απελευθέρωση της Κορυτσάς στις 21/22

Νοεμβρίου 1940, πραγματοποιήθηκε στις 25/11/18 στο αμφιθέατρο του Γυμνασίου-Λυκείου.

- Αρκετή βροχή έπεσε στις 26-27 και χιόνια στα βουνά της περιοχής μας.

- Σε συνεδρίαση του Συνδέσμου Δήμων Ιαματικών Πηγών Ελλάδας και της 34ης Διεθνούς Έκθεσης Τουρισμού Philoxenia 2018 στη Θεσ/νίκη, παρευρέθηκαν οι Δήμαρχοι κ. Α. Παπασπύρου και ο Αντιδήμαρχος Τουρισμού κ. Γ. Καλλιντέρης. Εκεί συζητήθηκαν θέματα και ανταλλάχθηκαν απόψεις σε σχέση με την οργάνωση και λειτουργία των Ιαματικών Πηγών, καθ' όσον ο Δήμος Κόνιτσας είναι μέλος του Σ.Δ.Ι.Π.Ε.

Η εμπειρία από τέτοιες επαφές θα είναι χρήσιμη για την ανάπτυξη του τουρισμού στο Δήμο μας.

- Σε έκδοση της γενικής Διεύθυνσης Αρχαιοτήτων και Πολιτισμού Κληρονομιάς του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού για την προστασία και ανάδειξη της άλλης πολιτιστικής κληρονομιάς της χώρας μας, μεταξύ των άλλων αναφέρεται στα ιερά δάση των χωριών Κόνιτσας και Ζαγορίου των οποίων η εγγραφή προωθείται και στους καταλόγους της UNESCO.

- Από την κοινωφελή επιχείρηση του δήμου ολοκληρώθηκαν για το μήνα Νοέμβριο οι διανομές στα πλαίσια του προγράμματος Επισιτιστικής και Βασι-

κής Υλικής Συνδρομής (Ε.Β.Υ.Σ. ΤΕ-ΒΑ.FELD)

19 και 20/11 διανεμήθηκαν σε 205 ωφελούμενους, φασόλια, μακαρόνια, κυλοπίτες, μέλι, γάλα, τυρί, φέτα, αλεύρι, ρύζι, ζάχαρη, αλάτι.

29-30/11 διανεμήθηκαν σε 250 ωφελούμενος μήλα ακλάδια, πατάτες, λάχανα. Στις 29/11/18 στο Σεράφειο του δήμου Αθηνών, ο δήμος Κόνιτσας βραβεύτηκε για τρίτη φορά στα πλαίσια διοργάνωσης «best City 2018» με βραβείο silver για την ένταξη του Γεωπάρκου Βίκου Αώου, ως παγκόσμιο μνημείο Πολιτιστικής Κληρονομιάς της UNESCO.

Το βραβείο παρέλαβαν ο Δήμαρχος κ. Α. Παπασπύρου και ο Αντιδήμαρχος Γ. Καλλιντέρης.

- Το Σάββατο 8/12 στις 7 το βράδυ άρχισαν οι εκδηλώσεις για τις γιορτές των Χριστουγέννων και της Πρωτοχρονιάς με το φωτισμό του Χριστουγεννιάτικου δέντρου.

Στη φωτισμένη κεντρική πλατεία της πόλης ο Δήμαρχος Α Παπασπύρου άναψε το στολισμένο με εκατοντάδες λαμπάκια έλατο και ευχήθηκε στους συγκεντρωμένους Δημότες.

Το έλατο είναι φυσικό και όχι τεχνητό όπως γινόταν τα προηγούμενα χρόνια.

Στο βραδινό κρύο μας ζέσταναν η μουσική της Φιλαρμονικής του Δήμου

και οι χορωδίες ενηλίκων και Παιδική με τα χριστουγεννιάτικα τραγούδια τους.

- Η Κιβωτός του Κόσμου και ο Δήμος Κόνιτσας πραγματοποίησαν την Κυριακή 16/12 στην αίθουσα Τελετών του Δημαρχείου ημερίδα με θέμα: “Προστασία και στήριξη το παιδιού σε κίνδυνο”.

- Η Προοδ. Ένωση Πυρσόγιαννης θα πραγματοποιήσει εκδήλωση στις 19/11/19 στο ξενοδοχείο του χωριού.

- Με τη συναυλία της Φιλαρμονικής Κόνιτσας το βράδυ του Σαββάτου 29/12 και ... τον ερχομό του Αν Βασίλη στην Πλατεία την παραμονή της Πρωτοχρονιάς όπου μοίρασε τα δώρα στα παιδάκια, έληξαν οι εκδηλώσεις του 2018.

- Αρκετός ήταν και ο κόσμος που επισκέφτηκε την Κόνιτσα και την περιοχή γενικά, στις γιορτές και ξενοδοχεία, νοικιαζόμενα κ.λπ. δούλεψαν καλά.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

Γεννήσεις:

Στις 3/9/18 ο Ευάγγελος Μπινίδης και η Άρτεμις Στ. Μπούσμπουλα απόκτησαν αγοράκι στην Αθήνα.

- Στις 3/9/18 ο Ευάγγελος Μπινίδης και η Άρτεμις Στ. Μπούσμπουλα απόκτησαν στην Αθήνα αγοράκι.

Βαπτίσεις:

Στις 7/10/18 βαπτίστηκε στην Κόνιτσα η Αθηνά του Παναγιώτη Βλάχου και της Λαμπρινής Αποστόλη. Ανάδοχος: Βασιλική Βλάχου.

- Στις 20/10 βαπτίστηκε στον Νικάνορα ο Άγγελος του Δημητρίου Ζέρβα και της Χρυσίς Χρόνη. Ανάδοχοι: Κων/νος και Ευφροσύνη Σισμανίδου.

- Στις 20/10 βαπτίστηκε στην Κόνιτσα η Αικατερίνα του Ιωάννη Ράπτη και της Παναγιώτας Κυρτζόγλου, Ανάδοχος Χάιδω Ράπτη.

- Στις 11/11 βαπτίστηκε στην Κόνιτσα ο Κοσμάς του Στεργίου Σπανού και της Ευαγγελίας Μάιπα, ανάδοχος: Στεργιανή Καραγιάννη.

Γάμοι:

Στις 20/10 έγιναν στην Κόνιτσα οι γάμοι του Ιωάννη Δ. Ράπτη από το Δίπρατο και της Παναγιώτης Σ. Κυρτζόγλου.

- Στις 11/11 έγιναν στην Ηλιόρραχη

οι γάμοι του Ηλία Μ. Νάτση και της Παναγιώτας Δ. Σκούρτη από την Κόνιτσο.

Απεβίωσαν:

Απεβίωσε στις 11-12-2018 στην Αθήνα η Κυράτσω σύντροφος Γεωργίου Παπά ετών 92.

Η εξόδιος ακολουθία έγινε στη γενέτειρά της Κεφαλοχώρι-Λυκόραχη. Τα παιδιά της και εγγόνια εκφράζουν τις ευχαριστίες τους σ' όσους μπόρεσαν να παραστούν στην εξόδιο ακολουθία.

- Στις 4/11 η Λαμπρινή Λιόκα, ετών 80κ, στην Κόνιτσα.

- Στις 6/11 η Ουρανία Κυρίτση, ετών 89, στην Αγ. Παρασκευή.

- Στις 9/11 η Αφροδίτη Τάσσου, ετών 87, στην Κόνιτσα.

- Στις 14/11 η Ευθυμία Στράτου, ετών 83, στο Μάζι.

- Στις 15/11 η Ελένη Ζώτου, ετών 89, στην Πηγή.

- Στις 22/11 ο Γεώργιος Νικολόπουλος, ετών 87, στην Κόνιτσα.

- Στις 26/11 ο Κων/νος Γκλαβάς, ετών 81, στην Κόνιτσα.

- Στις 28/11 ο Δημήτριος Βαγενάς, ετών 69, στην Κόνιτσα.

- Στις 29/11 η Ελένη Αρβανίτη, ετών 120, στην Κόνιτσα.

- Στις 10/12 η Μελπομένη Λέτσιου, ετών 91, στη Μόλισσα

- Στις 17/12 η Ευθαλία Παγουριτζή, ετών 89, στην Κόνιτσα.

- Στις 20/12 ο Θωμάς Νίτσας, 78

ετών, στην Κόνιτσα

- Στις 27/12 η Αλεξάνδρα Γιαννημέλου 4 ετών 86, στην Κόνιτσα.
- Στις 27/12 ο Ιωάννης Σπανός, ετών 90, στην Πηγή.
- Στις 11/11/η Αναστασία Στεργίου,

ετών 86, στο Ασημοχώρι.

- Στις 17/11 ο Σταύρος Καπλάνης, ετών 85, στη Δροσοπηγή
- Στις 6/1/2019 απεβίωσε στην Αθήνα η Ελευθερία Δήμ. Μαργαρίτη, ετών 89, από το Δίσπρατο.

Αυτοί που έφυγαν

† Για την Ελένη Θειακούλη-Λύρα

Καλό ταξίδι μανούλα! Γλυκιά μας μανούλα, μας λείπεις πολύ. Σε ευχαριστούμε πολύ για αυτά που μας είχες διδάξει και μας έμαθες να σκεφτόμαστε και να αν-

τιμετωπίζουμε καταστάσεις και πράγματα με βάση τη λογική. Μας δίδαξες να αντιμετωπίζουμε δυσκολίες με παρηρησία και με πίστη στο Θεό.

Η Παναγίτσα μας σε ήθελε κοντά της και κοντά στην αδερφούλα μας, ξέρουμε ότι η σκέψη σου θα είναι κοντά μας.

**Σε αγαπάμε πολύ,
οι κόρες σου Ιουλία-Μαρία**

* Στη μνήμη της η οικογένειά της προσφέρει στο περιοδικό μας 30 ευρώ.

† Νίκος Κατσαούνης

Στις 17 Σεπτέμβρη έφυγε από τη ζωή ο Νίκος Κατσαούνης σε ηλικία 95 ετών.

Ο Νίκος, αγωνιστής στον πόλεμο και στη ζωή, πάλεψε για μία δίκαιη και ανθρώπινη κοινωνία και ήταν από τους πιο ένθερμους και συνεπείς υποστηρικτές του περιοδικού μας. Με την αγαπημένη του γυναίκα Ευανθία περνούσαν τους καλοκαιρινούς μήνες στο Γαναδιό που το αγάπησε πολύ, αν και Ρουμελιώτης. Για την άψογη συμπεριφορά του, είχε την εκτίμηση όλων των χωριανών που τον θεωρούσαν δικό τους.

Ο θάνατός του λύπησε όλη τη μικρή κοινωνία του Γαναδιού και όλους, όσοι τον είχαν γνωρίσει.

Το περιοδικό μας θλίβεται για το χαμό του και συλλυπάται βαθιά την αξιότιμη σύζυγό του Ευανθία που του συμπαραστάθηκε στοργικά ως τις τελευταίες στιγμές της ζωής του.

Ευχόμαστε να είναι ελαφρύ το κόμμα της Απτικής γης που τον δέχτηκε στη φιλόξενη αγκαλιά της, στη δε Σεβαστή Ευανθία, να είναι περήφανη για τον αείμνηστο σύντροφο της ζωής της.

Αυτό να της δίνει κουράγιο και βάλλασαμο στον πόνο της.

Σ.Τ.

† Λίγα λόγια για τον Γιάννη Τζιομάκα**ΥΣΤΕΡΟΓΡΑΦΟ ΓΙΑ ΤΟΝ
ΓΙΑΝΝΗ ΤΖΙΟΜΑΚΑ**

Με κατοδύνη και βαρυπενθούσα η οικογένειά του, η Κόνιτσα και η ιδιαίτερη πατρίδα του, η Καστάνιανη, άξιο τέκνο της οποίας υπήρξε, συνεργά-

τες, φίλοι και γνωστοί, αλλά και ο επιστημονικός και νομικός κόσμος κατευόδωσε την 29η -10- 2018 σε πάνδημη κηδεία στον Άγιο Ελευθέριο Γκύζη τον μεταστάντα την 26η-10 -2018 από την πρόσκαιρη τούτη ζωή στην επέκεινα αιώνια γνωστό Συμπολίτη και Συνάδελφο, Δικηγόρο Αθηνών, Ιωάννη Τζιομάκα, που από την 30η-10-2018 αναπαύεται στον Άγιο Νικόλαο Κοπάνων Ιωαννίνων.

Ο Γιάννης Τζιομάκας γεννήθηκε την 11η-9-1942 στην Καστάνιανη Κόνιτσας. Παιδί, όπως τόσα άλλα με γνώριμες τις στερήσεις της κατοχής και του εμφυλίου, μετακόμισε το 1947 οικογενειακά στην Κόνιτσα έως την αποφοίτησή του από το Γυμνάσιο Κόνιτσας, οπότε κατέρχεται στην Αθήνα και μετά από προετοιμασία εισάγεται τον Οκτώβριο του 1960 στη Νομική Αθηνών, από την οποία αποφοίτησε ευδόκιμα. Από το 1972 άσκησε λαμπρή δικηγορία επί 40

συναπτά έτη με μεγάλη επιτυχία και με σθένος, που πάντα τον χαρακτήριζε, απήλθε δε σε σύνταξη από το επάγγελμα το 2012. Το 1975 παντρεύτηκε την επίσης εξαιρετη Συνάδελφο, Μαρίνα Γκοβόσδη-Τζιομάκα, με την οποία απέκτησε δύο παιδιά, τον Απόστολο και τον Νικόλαο, εργαζόμενους στον καλλιτεχνικό χώρο.

Η εξαιρετη δικηγορική και επιστημονική δράση του, οι προς την κοινωνία πολύτιμες υπηρεσίες του, χρηματίσας με επιτυχία Πρόεδρος της Αδελφότητας Καστανιανιτών Αθήνας και Μέλος του Δ.Σ. της Ομοσπονδίας Αδελφοτήτων Επαρχίας Κόνιτσας, η ακεραιότητα του χαρακτήρα του, η γνωστή κονιτσιώτικη ευθύτητα και το αδαμάντινο καθόλα ήθος του σε συνδυασμό με τη μεγάλη του ρητορική ευχέρεια και την ευπροσηγορία του στο δικανικό βήμα, στοιχεία με τα οποία διεξέλαμπε φωτεινός ο κόσμος των αρετών του, έχουν οξύνει τη λύπη για το μεγάλο κενό, που καταλείπει στην οικογένειά του, την κοινωνία και τον νομικό κόσμο, η μετάστασή του.

Ο Γιάννης, για όσους από εμάς τον γνωρίσαμε, αρέσκειτο και υπήρξε αυθεντικός στην τομή εξαιρετικών νομολογιακών θεμάτων, θα διατελεί πάντοτε στην καρδιά μας ζων, τιμώμενος ως αναπόσταστο επίλεκτο μέλος της Νομικής και Δικηγορικής μας Οικογένειας.

**ΓΙΩΡΓΟΣ Χ. ΒΩΤΤΗΣ -
ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ**

Αείμνηστε φίλε Γιάννη

Τέτοιοι αποχαιρετισμοί είναι δύσκολοι, θα προσπαθήσω όμως να πω δυο λόγια. Δυο λόγια περιεκτικά που θα χρειάζονταν τόνοι μελάνης αν αναλύονταν. Και θα μπορούσε κάποιος να γεμίσει πολλά βιβλία, αν αναφερόταν με λεπτομέρειες στη ζωή σου.

Ήσουν ένα σοβαρό και υπεύθυνο άτομο.

Έγκυρος και έγκριτος νομικός.

Εξαιρετικός οικογενειάρχης.

Ιδιαίτερα ευφυής, ειλικρινής και δίκαιος.

Δεν ισχύει για σένα το “οι νεκροί δεδικαίονται”, διότι ήσουν πάντα δίκαιος. Αγαπούσες πολύ την περιοχή της Κόνιτσας και εργάστηκες, απο διάφορα αξιώματα και με πολλαπλές δράσεις, για το καλό αυτών που κατάγονταν από αυτήν. Ήσουν πολύ αγαπητός σε όλους τους καταγόμενους από την περιοχή και όχι μόνο και είχες την εκτίμησή τους.

Πιστός και καλός φίλος, ευαίσθητος και μετρημένος στα λόγια σου. Πάνω από όλα όμως, ήσουν αξιοπρεπής άνθρωπος με οράματα και προσφορά. Ο άνθρωπος που του έτυχαν ευκαιρίες να γίνει πάμπλουτος, αλλά δεν του το επέτρεψε η αξιοπρέπειά του.

Όλα αυτά με έκαναν να σε νοιώθω από τους επιστήθιους φίλους μου.

Με λίγα λόγια, υπήρξες σπάνιο είδος ανθρώπου.

Με τον αδόκητο θάνατό σου, το κα-

λό λιγότεψε στον κόσμο μας.

Για εμάς που σε αγαπούσαμε, δεν πέθανες.

Ζεις και θα ζεις στη μνήμη μας μέχρι να συναντηθούμε εν θεώ.

Καλό ταξίδι φίλε μου

Σπύρος Νούτσας

Σημ. Στην μνήμη του αδελφού μας **ΓΙΑΝΝΗ ΤΖΙΟΜΑΚΑ** Δικηγόρου, που έφυγε από τη ζωή στις 25 10/18 στην Αθήνα, προσφέρουμε στο περιοδικό «Κόνιτσα» που αγαπούσε πολύ. 50 ευρώ.

Δημήτρης και Ναυσικά Στεφάνου

† Ευάγγελος Γαζώνας

Στις 4/11 του 2018 έφυγε από κοντά μας ο Ευάγγελος Γαζώνας του Θωμά.

Κεραυνός εν αιθρία το τηλεφώνημα πως έφυγες απ' τη ζωή τόσο ξαφνικά και αναπάντεχα, μας συντάραξε και μας βύθισε όλους σε θλίψη.

Πώς να το πιστέψουμε; πριν λίγες ώρες ήμασταν όλοι μαζί, χαρούμενοι στη βάφτιση του εγγονού μας.

Με τι λόγια να παρηγορήσω την αδερφή μου και τα ανίψια μου;

Κάνατε μία υπέροχη οικογένεια που συμπληρώθηκε με τον ερχομό των εγγονιών σας.

Υπηρέτησες την πατρίδα με ήθος και αξιοπρέπεια που πάντα σε διέκρινε.

Αποστρατεύτηκες με το βαθμό του αντισυνταγματάρχη και λαχταρούσες να έρχεσαι στην Κόνιτσα, να πηγαίνεις στο Στόμιο, να βλέπεις φίλους, γνωστούς παλιούς συμμαθητές.

Ο χαμός σου συγκλόνησε όλους, και αυτό το αποδεικνύει ο καταϊγισμός συλλυπητηρίων, τηλεφωνημάτων που δεχόμαστε και εμείς και η οικογένειά σου.

Σε αυτό το ταξίδι σε συνοδεύουν οι ευχές όλων μας για την ανάπαυση της ψυχής σου.

Ο άγιος Θεός ας σε κατατάξει εν σκηναίς δικαίων γιατί ήσουν δίκαιος και αγαπητός σε όλους.

Αιωνία σου η μνήμη. Με μεγάλο πόνο και αγάπη.

Γιάννης και Ρούλα Πολύζου

* Στη μνήμη του, η αδελφή του Γιαννούλα και ο γαμπρός του Χαρίσης Καραφλιάς, προσφέρουν χρηματικό ποσό στο περιοδικό μας.

† Ελένη Ζώτου

Στις 15/11/2018 έφυγε από τη ζωή σε ηλικία 89 ετών η αδερφή μου Ελένη (Ελενίτσα) στο χωριό μας Πηγή.

Η Ελένη ήταν καλή νοικοκυρά,

καλή σύζυγος και αγαπητή σε όλους. Καλή μητέρα που μεγάλωσε με αρχές τα παιδιά της.

Την Παρασκευή 16/11 -ονομαστική γιορτή του παιδιού της Μάνθου- την αποχαιρέτησαμε στην τελευταία της κατοικία στο κοιμητήριο του Αγ. Νικολάου Πηγής.

Καλό ταξίδι Ελενίτσα

Ο μικρός αδερφός σου Αθανάσιος Βουρδούκας

Σημ.: Στη μνήμη της προσφέρουμε 30 ευρώ στο περιοδικό "ΚΟΝΙΤΣΑ"

† Ελένη Α. Ζώτου ετών 89

Δεν άντεξε η Ελένη τον χαμό του συντρόφου της Λεωνίδα.

Έφυγε από τη ζωή στις 15 Οκτώβρη 2018. Γεννήθηκε στο Πεκλάρι το έτος 1929 κόρη του Πεκλαρίτη Ανδρέα Βουρδούκα και της Αλεξάνδρας.

Με τον Λεωνίδα άνοιξαν το δικό τους σπιτικό, δημιούργησαν αξιόλογη οικογένεια και ανάθρεψαν με αγάπη τα λατρεμένα τους παιδιά, τον Νίκο, τον Μάνθο και την Ευδοξία.

Ευτύχησε να κρατήσει στην αγκαλιά της τα εγγόνια της, τα παιδιά των παιδιών της, έφυγε ευχαριστημένη από τον μάταιο τούτον κόσμο.

Εκεί που οι δίκαιοι αναπαύονται, μαζί με τον σύντροφό της Λεωνίδα, θα ατενίζουν πλέον την αιωνιότητα.

Τα θερμά μας συλλυπητήρια στα

παιδιά της και τους οικείους της.
Καλό σου ταξίδι Ελένη
Αιωνία σου η μνήμη

Κ.Γ.Κ.

† **Επικήδειος Γιαγιάς Κυράτσως**

Αγαπημένη μας γιαγιά,

Μαζευτήκαμε όλοι εδώ, παιδιά, εγγόνια, αδέρφια, ξαδέρφια, ανίψια, συγγενείς, φίλοι και συγχωριανοί, για να σε συνοδεύσουμε στην τελευταία σου κατοικία, εδώ στον τόπο που γεννήθηκες, μεγάλωσες, δημιούργησες μία υπέροχη οικογένεια και έζησες τα περισσότερά σου χρόνια.

Επιθυμία σου ήταν ο κύκλος της ζωής σου να κλείσει εδώ, στο χωριό μας, για να συναντήσεις ξανά τον αγαπημένο σου σύντροφο και να πορευτείτε μαζί στην αιωνιότητα.

Θα θυμόμαστε πάντα ότι ήσουν για όλους μας μια τεράστια αγκαλιά. Βρίσκαμε κοντά σου συμβουλές, θαλπωρή, παρηγοριά, δύναμη και ελπίδα.

Υπήρξες για εμάς σύμβολο δικαιοσύνης, υπομονής, διακριτικότητας, ταπεινότητας και αυτάρκειας.

Η προσφορά σου ανιδιοτελής.

Η καλοσύνη σου απλόχερη.

Η ομορφιά της ψυχής σου απέραντη.

Γεννήθηκες πριν 93 χρόνια και μεγάλωσες σε μία εποχή που η φτώχεια και τα βάσανα μαστίγωναν ολόκληρο το χωριό. Σε θαύμαζα και πάντα θα σε θαυμάζω, γιατί από όλα όσα έζησες, δε σε λύγισε τίποτα.

Δεν έζησες παιδικά χρόνια.

Μεγάλωσε μεγαλώνοντας τα αδέρφια σου.

Και αμέσως μετά παντρεύτηκες, στα 16 σου.

Έμεινες μακριά από τον παππού για πολλά χρόνια και έχασες τον πατέρα σου λόγω πολέμων.

Οι δυσκολίες όμως δε σταμάτησαν εκεί.

Έχασες παιδιά.

Στερήθηκες ξανά τον άντρα σου λόγω φτώχειας. Ο παππούς ξενιτεύτηκε και εσύ δούλεψες επίσης τόσο σκληρά με μόνο σκοπό να μεγαλώσετε τα παιδιά σας και να τους προσφέρετε ένα καλύτερο μέλλον.

Τα καταφέρατε.

Κατεβήκατε στην Αθήνα, προκειμένου να στηρίξετε τα παιδιά σας και εκεί η ζωή σας χαμογέλασε.

Πάλι κάνατε θυσίες, πάλι τα πάντα για την οικογένεια.

Γεννήθηκαν τα εγγόνια σου, τα χάρηκες, έπαιξες μαζί τους και τα μεγάλωσες. Τα είδες και αυτά σπουδαγμένα.

Μετά επέστρεψες πάλι στο χωριό όπου ζήσατε κάμποσα χρόνια ήρεμα. Με πολλή αγάπη μας δεχόσασταν και δίνατε την ψυχή σας για όλους μας.

Ευτύχησες να δεις και δισέγγονα.

Για όλα αυτά μας έκανες περήφανους.

Τα εγγόνια σου

† Γεώργιος Π. Νικολόπουλος
(1930-2018)

Αείμνηστε και πολυαγαπημένε Γιώργο, γαμβρέ επ' αδελφή. Πέρασες στην αιωνιότητα ύστερα από ταξίδι ογδόντα οκτώ ετών στον θαυμάσιο τού-

τον κόσμο που εσφαλμένα πολλές φορές τον αποκαλούμε μάταιο. Ο κόσμος αυτός καθ' εαυτόν κόσμημα και υπέρτατη απόλαυση των οφθαλμών και αισθήσεών μας, δεν μας παγιδεύει σε καμμία ματαιότητα τουναντίον εμείς έργω η λόγω αυτοπαγιδευόμαστε σε δύσβατους ατραπούς και αδιέξοδα μονοπάτια.

Με την εκδημία σου έκλεισε το πολυσέλιδο βιβλίο της οικογένειας Παναγιώτη Κωνσταντίνου Νικολόπουλου.

Ήσουν ένα από τα πέντα παιδιά της οικογένειας αυτής. Πρώτος ο Σωτήρης, κατόπιν η Ερασμία, εσύ, η Μαρίκα και έσχατος ο Κώστας. Το ταξίδι σου πολυκύμαντο πότε σε ήρεμες και πότε σε φουρτουνιασμένες θάλασσες, πότε σε φιλόξενα και άλλοτε σε εχθρικά λιμάνια.

Η πολυμελής οικογένεια του πατέρα σου αντιπροσώπευε τις οικογένειες του μεσοπολέμου που δοκιμάστηκαν από φτώχεια, στερήσεις, κακουχίες, από πόλεμο ξένων εισβολέων αλλά και από τον αδελφοκτόνο πόλεμο που ακολού-

θησε ευθύς αμέσως.

Δεν λυγίσατε όμως στις τόσες αντιξοότητες και αναποδιές της ζωής. Μέσα σας κρύβατε αστείρευτες δυνάμεις και προπαντός μια θέληση και ένα σύνθημα "Πάντα εμπρός". Από τα καλάσματα της ξένης κατοχής και του εμφυλίου ξεφύτρωσαν παντοειδή πολύμορφα λουλούδια και μια αναγεννημένη Ελλάδα που ήταν πολύ υπερήφανη για τα τέκνα της και αυτά για την μητέρα Πατρίδα.

Από νωρίς ρίχτηκες στη βιοπάλη δίπλα στον πατέρα σου Παναγιώτη που ήταν άνθρωπος της αγοράς με καφεενείο.

Έκτοτε και εσύ θα γινόσουν ένα με την αγορά και με τους καταστηματαρχες της Κόνιτσας την οποία πολύ αγάπησες και δεν αποχωρίστηκες. Μαθήτευσες στο υποδηματοποιείο του Βαγγέλη Ευαγγέλου και όταν ο Σωτήρης μετανάστευσε στην Αμερική τον αντικατέστησες στο κουρείο από το οποίο σου έμεινε το προσωνύμιο "Μάστορας". Ακολούθως μεταπήδησες στο εμπόριο του καφέ και των πάσης φύσεως ζαχαρωδών. Όταν πλέον απέκτησες κάποια οικονομική επιφάνεια με συνέταιρο τον αρκούντως εργατικό και πλεονασματικά φιλότιμο Κώστα Λάκκα έκανες το μεγάλο άλμα στον κόσμο της εμπορίας τροφίμων.

Με ολοήμερη εργασία και περίσσα υπομονή η επιχείρηση στέριωσε και μακρομερεύει. Το μουσικό ήταν ένα και μοναδικό. Ο Γιώργος, αγάπησε, σεβάστηκε τον πελάτη, ήταν τίμιος στις δο-

σοληψίες μαζί του και εκείνος του το ανταπέδωσε στο πολλαπλάσιο. Οι εμπορικές του σχέσεις καλύπτονταν από εμπιστοσύνη. Είναι αυτό που σήμερα επικαίρως κυκλοφορεί “η εμπιστοσύνη των αγορών” η οποία υπάρχει τόσο στην κορυφή των διακρατικών δοσοληψιών μέχρι το μπακάλικο της γειτονιάς.

Αγαπητέ Γιώργο είχες μια ιδιόζουσα αρετή. Ήσουν ανοιχτός στον κοσμάκη. Οι πάντες έβρισκαν ανταπόκριση στα αιτήματά τους. “Αιτείσθαι και δοθήσεται” λέγει ένα χωρίο της Καινής Διαθήκης. Δεν είπες ποτέ όχι σε κάποιον που ήθελε την οικονομική σου στήριξη να ανοίξει ένα μαγαζί, να προβεί σε μια αγορά, να πληρώσει σε τράπεζα ένα χρέος ή να εγγυηθείς την λήψη δανείου, η δε πίστωση για αγορά τροφίμων ήταν σύνηθες φαινόμενο. Η παρουσία σου στην αγορά και τα κοινά της Κόνι-

τσας ήταν έντονη και χαρισματική. Από νωρίς δέθηκες με την δημοφιλή τοπική ποδοσφαιρική ομάδα “ΠΙΝΔΟΣ” η οποία τότε πρωταγωνιστούσε σε Πανεπειρωτικό επίπεδο. Έδειχνες ιδιαίτερη φιλία στους ποδοσφαιριστές που προέρχονταν από τα χωριά συνήθως μαθητές των μεγάλων στερήσεων. Πάντα έβρισκες τον τρόπο να τους προσφέρεις κάποια οικονομική βοήθεια, φυσικά πάντα από την τσέπη σου.

Ένα δείγμα της αγάπης σου προς την Κόνιτσα είναι πως τα πλεονάσματα της επιχείρησής δεν τα φυγάδευσες, αλλά έδωσες δουλειά στο ντόπιο εργατικό δυναμικό. Ο πρωτότοκός σου γιος Παναγιώτης πολύ νωρίς σε πλαισίωσε στην πεικείρηση και ακολούθησαν τα άλλα δυο ο Χρήστος και ο Αντώνης.

Αγαπητά ανήψια η κληρονομιά του πατέρα σας πέφτει επάνω σας πολύ βα-

Ποδοσφαιρική Ομάδα “ΠΙΝΔΟΣ” με το βέλος Γ. Νικολόπουλος

ριά και δεν εννοώ την υλική που αφορά την συνέχιση της επιχείρησης με πνεύμα αδελφικής αγάπης και συνοχής και μάλιστα σ' αυτούς τους δύσκολους καιρούς που η μικρή μας πόλη παραπαίει, αλλά εννοώ την άυλη κληρονομιά, το καλό όνομα, τον σεβασμό, την αγάπη, την εκτίμηση και την εντιμότητα που είχε εκείνος προς τους πελάτες και μη.

Αγαπητέ και αείμνηστε Γιώργο δεν θα λησμονήσω όσο ζω την φιλοξενία που προσέφερες στη μητέρα μου κατά την τελευταία του βίου της.

Κλείνοντας Γιώργο σου λέω πως η σύζυγός σου Χαρίκλεια και εγώ τα βράδια σε αναπολούμε λέγοντας πως υπήρξες ένας καλός γιός του Παναγιώτη Νικολόπουλου, ένας καλός σύζυγος και πατέρας, ένας τίμιος επιχειρηματίας και πάνω απ' όλα δίκαιος και καλός προς τους συνανθρώπους σου. Έφυγες γεμάτος αγάπη για όλους και για όλα. Σίγουρα η αιωνιότητα θα ανταμείψει την ψυχή σου.

ΗΛΙΑΣ ΑΝΔΡΕΟΥ

Μνήμες

Στη μνήμη .....

Ο αγαπητός μας φίλος και συνορειβάτης **Βασίλης Κισσόπουλος** από τη Χρυσοβίτσα Αργινίου, πρώην Γ. Γραμματέας της Σ.Ο.Σ.Δ.Ε.Η. (Συν/δίας Ορειβ. Συλλόγων Δυτ. Ελλάδας και Ηπείρου), στη μνήμη των εκλεκτών συνορειβατών που έφυγαν από τη ζωή: Κων. Μπαρμπούτη, Αδαμ. Τσιομίδα,

Δημ. (Κούλη) Χριστοδούλου, Θάνου Χριστοδούλου και Ανδρέα Αποστόλου, προσφέρει στο περιοδικό "ΚΟΝΙΤΣΑ" το ποσό των 50 ευρώ.

Σ.Ε. Ο Β.Κ. είναι λάτρης των βουνών και πολλές φορές έχει ανεβεί στα δικά μας βουνά Σμόλικα, Τύμφη και λαμβάνοντας μέρος σε όλες τις ορειβατικές συναντήσεις όπου συμμετείχε και ο δικός μας Ορειβ. Σύλλογος Κόνιτσας.

Σ.Τ

ΤΡΙΑΚΟΝΤΑ ΗΜΕΡΩΝ ΑΙΧΜΑΛΩΣΙΑ

& Συμβίωσις μετά των ληστών

ΥΠΟ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΒΕΚΙΑΡΗ

(ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ Κ. ΠΥΡΡΟΥ)

(συνέχεια από το προηγούμενο)

16 Ιουλίου

Από πρωίας, παρά το σύννηθες ήλθεν ο Ιβραήμ και μας ειδοποίησεν ότι τρεις εκ των συνοδευόντων τον καπετάνον έφθασαν ήδη και έτεροι τρεις επορεύθησαν προς ανεύρεσιν των άλλων συντρόφων, ως δε επληροφορήθη παρά των ελθόντων τα πράγματα έβαινον καλώς, η διαπραγματεύσεις περί εξαγοράς ετελείωσε. Εις φίλος του Νικολάκη, είπον, μπής ενέβαλεν εν αρχή πολλά προσκόμματα ελπίζων εις την άνευ λίτρων απελευθέρωσίν του, αλλ' ιδών επί τέλους το αδύνατον του να πραγματοποιηθώσιν αι ελπίδες του ενέδωκε και ούτος. Μόνον δε το ποσόν των λύτρων αγνοούσιν οι σύνδρομοι ούτοι τα δε λοιπά ως μοι τα παρέστησαν είναι γεγονότα πλέον, και αύριον ή την τρίτην έρχεται αυτός ο καπετάνος. Έξαλλοι υπό χαράς αυτοί τε και εγώ ηκούομεν διηγούμενου του Ιβραήμ Είδον ο δυστυχής δια μέσου του περικαλύπτοντός με αμαυρού της αιχμαλωσίας πέπλου τους φιλοστόργους γονείς μου, ποθητόν αδελφόν και αδελφάς, προσφιλεστάτην σύζυγον και τέκνον και αγαπητούς συγγενείς και φίλους τείνοντας τας αγκάλας των και δεν εστοχαζό-

μην πλέον άλλο τι, ή μη την στιγμήν καθ' ην θα απελάμβανον εν Κονίτση τα ποθεινά ταύτα πρόσωπα. Επειδή επλησίαζε το γεύμα ηρχίσασμεν να ρακίζωμεν συρράπτοντες έκαστος ορμαθούς ευχών και προσφωνήσεων. Μετά το ρακίον ο Ιβραήμ παρέθηκε το γεύμα (άρτον και ξυνόγαλον) και ενώ ετρώγαμε ο μεν Χασμπής διετεινέτο ότι εις 20ετές διάστημα καθ' ο μετέρχεται το επάγγελμά του ουδείς αιχμάλωτος συνέβη να λυτρωθεί τοσούτον ταχέως, οι δε λοιποί εκ συμφώνου επήνουν τον τρόπον μου πλέκοντάς μοι εγκώμια μυρία· ούτως ετελείωσε το γεύμα μας δια το εσπέρας δε διετάχθη ο Ιβραήμ να ετοιμάση ψητόν και απήλθε μεν ούτος ίνα προμηθευθή κριόν ημείς δε κατεκλίθημεν. Εκοιμήθην, ολίγον μεν αλλ' ήσυχον ύπνον, μετά τον οποίον προσεκλήθην καγώ όπως λάβω μέρος εις το παιγνίδιον, όπερ τους απησχόλησε μετά το μεσημέριον, υπό την οδηγίαν αυτών, μέχρις ου οικειωθώ δεν εθράδυνα δε να αντιληφθώ τα του παιγνίου τούτου, διότι ήτο απλούστατον, και διήλθομεν παίζοντες μέχρι της εσπέρας.

Ο Ήλιος είχεν ήδη κρυβή όπισθεν του ορίζοντος και οι αστέρες ήρξαντο ποικίλοντες το στερέωμα, ότε έφθασεν ο Ιβραήμ κομίζων το ψητόν έτοιμον. Μέχρι

της στιγμής ταύτης διεκείμην, βεβαίως, περιχαρής και ήσυχος, εντρυφών εις δικαίας ελπίδας, καθ' ας είχομεν αρυσθή πληροφορίας, αλλ' η έλευσις νυν του Ιβραήμ διεσκέδασεν ως ιστόν αράχνης παν προηγούμενον και με έπεισεν ίνα και αύθις υποκύψω εις σκότος και απελπισίαν. Έκουον αυτού ομιλούντος αλβανιστί ολίγον απωτέρω ότι είκοσι των οπαδών του καπετάνου ήλθον, εκτός αυτού του καπετάνου και των συναρχηγών έξων και γνωστοποιείται ότι περί τους είκοσιν άλλους των εταίρων φροντίζουν ίνα απελευθερώσωσιν άνευ λύτρων τον αιχμάλωτον, επί ιδίω, εννοείται, σκοπώ και μεγάλη περί τούτου υπήρξε φιλονεικία σήμερον, ως και τας ψυχράς παρατηρήσεις των φρουρών μου προς ταύτα, οίτινες εν περιπτώσει καθ' ην ελάμβανεν, άνευ εξαγοράς χώραν τοιούτόν τι προετίμων ίνα με αποκεφαλίσωσιν διό και επέστησαν την προσοχήν του Ιβραήμ, όπως μη τυχόν, αποκαλύψη την διαμονήν ημών τοις εναντίοις. Εννοεί ο αναγνώστης, οποίαν αίσθησιν μοι ενεποίησαν ταύτα και πόσον διάφορος υπήρξεν η εσπέρα της παρελθούσης ημέρας. Αφού ικανήν ώραν συνωμίλησαν ούτοι, προσποιούμενος πάντοτε παντελή άγνοιαν της Αλβανικής, ηρώτησα, τι τρέχει; ούτοι, δε απήντησαν ότι ουδεν σπουδαίον πλην τινών θρυλλημάτων παραδόξων, ότι δήθεν μερικοί φροντίζουν δια ποταπάς αντεκδικήσεις να σε φονεύσουν αλλ' ημείς εις ουδένα θα αποκαλυφθώμεν αν δεν έλθη ο καπετάνος. Μετά ταύτα απεσύρ-

θημεν ίνα κοιμηθώμεν αλλ' ως εκ της οικτροτάτης καταστάσεως, εις ην ευρισκόμην ηθικώς, καθ' όλην την νύκτα ταύτην διετέλεσα άϋπνος.

17 Ιουλίου

Λίαν πρωί μας επεσκέφθη ο Ιβραήμ έχων άλλα νέα εις ανακοίνωσιν. Μας διηγήθη λοιπόν ότι ο Μπεκτάσης συνεπλάκη μετά του Αχμέτ Λιάπη και επληρώθη, ο δε γαμβρός του Μπεκτάση εφονεύθη υπό του Καϊμακάμη. Όλοι εκάρησαν εις ταύτα, επομένως ηρώτησαν, αν η συντροφία ηνόησε την διαμονήν μας ουχί, απήντησεν ο Ιβραήμ, νομίζουσιν, ως τους διαβεβαίωσα, ότι ευρίσκεσθε εντός οικίας. Έχει καλώς είπον, και ήρξαντο παίζοντες και διασκεδάζοντες ησύχως μέχρις εσπέρας. Μετά το δείπνον διήλθομεν ησύχως την νύκτα.

18 Ιουλίου

Άμα εγερθέντες ηκούσαμεν πυροβολισμούς και μη γινώσκοντες την αληθή αιτίαν, κατέλαβε πάντας ημάς φόβος, ο δε Ιβραήμ όστις ηδύνατο να μας διαφωτίση δεν εφάινετο. Τέλος περί την 4ον ενεφανίσθη ούτος και κοινοποιεί την έλευσιν του καπετάνου, δεκτού γενομένου δια πυροβολισμών και την κυκλοφορούσαν φήμην περί εμού μεταξύ των ανθρώπων, θεωρούντων με προ πολλού τεθνεώτα, δι' όπερ και ο διαπραγματευόμενος τα της εξαγοράς μου προσενεγκών εις λύτρα πεντακοσίας λίρας δεν προτίθετο ίνα μετρήση ταύτας πριν με

ίδη και πεισθή ότι ζω. Ταύτα ανήγγειλεν ο Ιβραήμ προσκαλέσας συνάμα τον Χασμπήν ίνα έλθη εις συνάντησιν του καπετάνου και τούτου απελθόντος οι λοιποί εμείναμεν άναυδοι και ψυχροί κάπως διότι οι φρουροί μου εύρισκον πάνυ ανεπαρκή τα προσενεχθέντα λύτρα, εγώ δε συνεπώς διελογιζόμην την αβεβαιότητα του μέλλοντος.

Περί ώραν ενδεκάτην εσπερινήν επανήλθεν ο Χασμπής, όστις χωρίς να προσθέση τι πλέον επέταξεν, εις πάντας, ίνα τον ακολουθήσωμεν. Δεν παρήλθον ειμή λεπτά τινα και ιστάμθεα ενώπιον του καπετάνου, ον εκαιρετήσαμεν δεόντως, μετ' αυτόν δε και τους λοιπούς αρχηγούς και άνευ περαιτέρω συνδιαλέξεως εγώ ηρώτησα αμέσως αν η ώρα της απολυτρώσεώς μου εγγύζει· ίσως, μοι απήντησεν, ο καπετάνος, αλλ' ημείς τουλάχιστον δεν κομίζομεν τοιαύτας πληροφορίας, καθότι εκτός του ότι ο μεσίτης δυστροπεί ίνα έλθη εις συνεννόησιν, διότι κατά τιν φήμην, σε νομίζει αποθαμένον, αλλά και το ποσόν όπερ πρόκειται να χορηγήση είναι όλως ανεπαρκές. Ημείς, είπεν εθυσιάσαμεν χάριν σου ικανάς των απαιτήσεων, δεν ζητούμεν πλέον αργυρά όπλα ούτε ενδυμασίας, ούτε ολόκληρον το ποσόν των δύο χιλιάδων λιρών, συγκαταβάντες εις χιλίας πεντακοσίας λίρας μόνον, και εν τούτοις αυτοί μένουσιν άκαμποι, προσφέροντες μόνον πεντακοσίας λίρας και εις το ανάξιον μνείας ποσόν τούτο επιμένουν, ιδίως ο εκ του Βώλου επανακάμψας αδελφός σου. Δεν

εχορτάσθητε! απήντησα πικρώς, με κατεστρέψατε προηγουμένως, ήδη δε εκ του μη όντος σας προσφέρονται και πεντακόσiai λίραι τι έτι; Ο αδελφός μου, εξηκολούθησα, κήδεται εμού πλέον παντός άλλου και το παν θυσιάζει απέναντι της ζωής μου, αλλά δεν δύναται δια τούτο να κάμη δυνατά τα αδύνατα ιδού το αίτιον της επιμονής του. Όθεν είναι καιρός νομίζω, να πράξητε, ό,τι θα πράξητε την ταχίσην, επειδή απηύδησα, δεν αντέχω πλέον εις την αμφίβολον ταύτην κατάστασιν. Μοι απήντησαν δε εις ταύτα ότι χρέος μου είναι να υπακούω τα δε περαιτέρω είναι ιδιαίτερα αυτών φροντίς. Μετά τον διάλογον τούτον ηρώτησα περί του Σέλιου, ελπίζων, ίνα τουλάχιστον εύρω παρά τούτω παραμυθίαν τινά, ούτος εκοιμάτο. Άμα λοιπόν ηγέρθη τον επλησίασα και μετά της συνήθους οικειότητας ερευνώ τα κατ' αυτόν, αλλά, πράγμα παράδοξον αντί φιλικών λέξεων, αντί παραμυθιακών φράσεων, απαντώ δυσμένειαν και ψυχρότητα. “Δεν έχω ανάγκην να με ερωτήσης πως είμαι και πως απέρασα, μου είπε, ούτε να ομιλής έχεις δικαίωμα, ως σκλάβος όπου είσαι, παρά όταν σοι ομιλούν· πήγαινε και κάθου εις την θέσιν σου”. Η ψυχρά αύτη υποδοχή και η απότομος απάντησις του Σέλιου δεν ήτο μικρόν εις εμέ, δεν εσήμαινεν ολίγον· όσον εσκεπτόμην τούτο τοσούτον εξετεινέτο το χάος της απελπισίας ενώπιόν μου, και δικαίως διότι εξέλιπεν ο μόνος παρήγορος και αληθώς προστάτης μου, η δε θέσις μου καθίστατο πλέον

παρά ποτέ δεινή. Τέλος δε, οι λησται μέ-
τά τινας λόγους μεταξύ των, και τινας
ύβρις του Σέλιου και αράς κατά των δυ-
στυχών γονέων μου και του αδελφού
μου, απεχωρίσθησαν απ' εμού παρα-
δόντες με εις νέους φρουρούς, οίτινες
μετά τινα συζήτησιν απεφάσισαν ίνα με
δέσωσιν· όθεν ο Σερίφης μοι έσυρε τας
χείρας όπισθεν επειπών, ότι κατά τον νό-
μον των ληστών ανάγκη να δεθώ και
εξετέλεσε το έργον ουχί τόσον σκληρώς
το ομολογώ μετα δε τούτο επροχωρήσα-
μεν και μετά τρίωρον οδοιπορίαν έστη-

μεν εις μέρος ένθα τέσσαρες των ληστών
απεστάλησαν ίνα προσαγάσωσι τον
Μπεκτάσιν, όστις έφτασε μετ' ου πολύ,
και ούτως όλοι ομού εξηκολουθήσαμεν
την οδοιπορίαν. Πριν δε εξημερώση έτι,
είμεθα πλησίον Μοναστηρίου τινός όπου
τινές των ληστών απήλθον ίνα προμη-
θεύσωσιν ημίν τα χρειώδη, ημείς δε, οι
λοιποί, άμα υποφωσκούσης της ημέρας,
εισέδυμεν εις κατάφυτον μέρος ίνα διη-
μερεύσωμεν.

(Συνέχεια στο επόμενο)

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ 29ου ΤΟΜΟΥ (197-203 (2018))

- ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ ΚΩΝ.:** Ο Μάγειρας και το γιαούρτι, 47
ΑΝΔΡΕΟΥ ΗΛΙΑΣ: Παρουσίαση Εντοπίων Ευεργετών, 21-89-154. Χειμωνιάτικο δωμάτιο, 43-127-
184-243-261-299-323-379
ΒΕΚΙΑΡΗ ΝΙΚ.: Τριάκοντα ημερών αιχμαλωσία, 16-90-219-280-335-424
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΚΟΝΙΤΣΑΣ: Δελτία τύπου: 51-106-168-324
ΒΙΝΟΣ ΣΤΑΘΗΣ: Πανηγυρικός 28ης Οκτωβρίου, 379
ΓΕΡΑΣΗΣ ΓΕΩΡ.: Ο Ήρνας Γιάννης Μπαλντούμας, 312
ΓΙΑΝΝΑΚΟΣ ΧΡ. : Τοπωνύμια Αρμάτοβου, 58-139-206-283
ΓΚΟΥΤΟΣ ΧΑΡ.: Η Κόνιτσα και η ιστορία της το 1913, 5-Διακριθέντες παλαιοί Κονιτσιώτες, 84 -
Από την ιστορία της επαρχ. Κόνιτσας, 157 - Αναμνήσεις Αγ. Παΐσιου 239 -Διακριθέντες Κο-
νιτσιώτες, 303, - Αναμνήσεις Αγ. Παΐσιου, 369 - Αναμνήσεις του Κ. Μπούσμπουλα, 403
ΔΑΦΝΗΣ Ι.: Οι Μολυβδοσκεπαστινοί, 393
ΔΕΡΜΙΤΖΑΚΗΣ Γ.: Μια ξεχωριστή μέρα, 194 -Το καφενείο του χωριού, 343.
ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ Δ.: Η Γενιά μας, 121 - Κρίση επικρίσεων, 192 - Ελπίζοντας, 320 - Στη θέση του
φωτός, 387
ΔΗΜΟΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ: 55-59-167-234-237-310-408
ΕΞΑΡΧΟΥ ΝΙΚ. Για τον Κλεισθένη, 190
ΖΑΝΗΣ ΧΡΙΣΤΟΣ: Οι αθεμίτως πλουτίσαντες, 39 -Ο Ελληνοϊταλικός πόλεμος, 309 - Εν όψει εορτών,
374
ΖΙΑΚΟΠΟΥΛΟΣ Δ. Εκδήλωση για τους Απόδημους, 247
ΖΙΩΓΑΣ ΑΝΤ. Οι Ηπειρώτες, 68

- ΖΙΩΓΑΣ ΘΩΜΑΣ:** Η πέτρινη γέφυρα πουρνιάς, 9 - Άλλο Γράμμας κι άλλο Γράμος, 101 - Βιβλιοπαρουσίαση, 178 - Ποιοί έχτισαν την Αθήνα, 363
- ΘΕΟΔΩΡΟΥ Β.:** Κι όμως υπάρχουν άνθρωποι, 288
- ΚΑΝΑΤΣΗΣ Τ.:** Στης Άνοιξης τη γιορτή, 133 - Έναστρες θερινές νύχτες, 187 - Φθινοπωρινή περιπλάνηση, 138 - Χριστουγεννιάτικη αγορά, 361
- ΚΙΤΣΑΤΗΣ ΣΠ.:** Επιστολή, 396
- ΚΙΤΣΙΟΣ ΚΩΝ.:** Ο Αη Γιώργης, 65 - Λάζαρος, 132 - Το Πεκλάρι ζει..., 399
- ΚΟΥΚΕΣΗΣ ΒΑΣ.:** Ενδιαφέρουσα πληροφόρηση, 180 - Σύνδεσμος Γυμν. Κόνιτσας, 320
- ΜΑΡΡΑΙΗ ΓΕΩΡΓ.:** Εκτροπή Αώου, 93
- ΜΑΥΡΟΓΙΑΝΝΗΣ Γ.:** Χριστούγεννα (ποίημα) 34 - Αναγκαιότητα - καθήκον, 61 - Θύμηση και λησμονιά, 123 - Μιμητές - Ομοιότητες, 204 - Έμμετροι στίχοι, 271 - Φως και σκοτάδι, 341 - Νεότητα ή Νιότη.
- ΜΠΡΟΥΜΑ ΠΑΡ.:** Οδοιπορικό στην Πυρσόγιαννη, 267
- ΝΟΥΤΣΗΣ ΣΤΕΦ.:** Εκδήλωση Ασημοχωριτών, 201
- ΞΕΙΝΟΣ ΣΠΥΡΟΣ:** Στ' αχνάρια των προγόνων, 209
- ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ ΣΩΚ.:** Κωστής Παλαμάς, 33 - Διπλή γιορτή, 109 - Μια παλιά ιστορία, από το Γοργοπόταμο, 197 - Το γεφύρι της Πλάκας, 250 - Μαρδοχαίος Φριζής, 311 - Τρόπαια - Μνημεία ....
- ΠΑΓΑΝΙΑΣ ΚΩΝ.:** Βιβλιοπαρουσίαση, 274 - Βλάχικες φορεσιές, 349
- ΠΑΝΤΟΥΛΑΣ Μ.:** Ιστορική διαχρονία Επισκοπής Βελλάς, 111
- ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΙΩΑΝ.:** Η γιορτή του Αγ. Δημητρίου, 394
- ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΠΟΥΛΟΣ ΣΤ.:** Μετανάστευσης συνέχεια, 126
- ΠΑΠΑΧΡΗΣΤΟΥ ΑΡ.:** Ο ταξιδευτής και το παραμύθι, 119 - Μ' ένα γράμμα, 269
- ΠΑΣΧΑΛΗΣ ΜΑΝ.:** Μνημεία Λαγκαδιωτών, 35 - 116 - 213 - Εδώ η τρανή η Βούρμπιανη, 254-331 - Λαγκάδα, 401
- ΠΕΤΡΟΝΩΤΗΣ ΑΡΓ.:** Για να θυμούνται οι παλιοί, 315
- ΠΟΛΙΤΗΣ ΑΓ.:** Μακεδονία Γη, 40 - Το πρώτο μου ταξίδι στην Κόνιτσα, 199 - Στην Παναγιά του Καίσαρη, 346
- ΡΕΜΠΕΛΗΣ ΧΑΡ.:** Η τζαμάρα του Βλάχου, 159
- ΣΙΟΥΤΗ ΜΑΡΙΑ:** Του νεκρού αδερφού, 339
- ΣΤΑΜΟΣ ΔΗΜ.:** Βιβλιοπαρουσίαση, 404 - Τα χρώματα στα υφαντά, 405
- ΤΑΤΣΗ ΣΩΣ.:** Άρθρο, 188
- ΤΟΥΦΙΔΗΣ ΣΩΤ.:** Η μάνα με τους εννιά γιούς, 32 - Άνθρωποι και κτηνάνθρωποι, 42 - Το θεογέφυρο, 54 - Η γυναίκα στην Αντίσταση, 110 - Βιβλιοπαρουσίαση, 130 - Ο Λίας οπραματευτής, 135 - Πλημμύρες και φωτιές, 233 - Εφιάλτες και δωσίλογοι, 263 - Βιβλιοπαρουσίαση, 274 - Χρέος και χρέος, 297 - Η αρπαγή του μουλαριού μας, 375 - Η ακρίδα, 377 - Ένα νοσταλγικό βιβλίο, 406
- ΤΣΑΓΚΑ ΒΙΚΤ.:** Όταν αγαπάς (ποίημα) 34 - 273 - Στον πατέρα μου, 381
- ΤΣΑΝΟΥ ΦΩΤ.:** Καθαροδευτέρα στη Στράτσιανη, 45
- ΤΣΙΑΓΚΗΣ ΙΚ.** Βιβλιοπαρουσίαση, 27
- ΧΑΤΖΗΣ ΠΑΝ.:** Η φωνή του μετανάστη, 347

Συνδρομές

	€	Κοντοζήσης Κων. Γιάννινα	20	Κήτας Γεωργ. Κόνιτσα	15
		Ζιάκος Κων. Γιάννινα	15	Κορτσινόγλου Ερμιόνη Κόνιτσα	15
Μπλιθικιώτη Κυράτσω Αθήνα	20	Ντάκουλα Θεοδώρα Γιάννινα	15	Ζδράβου Ερμ. Κόνιτσα	15
Τζιμινάδης Κων/νος Αθήνα	30	Κανελοπούλου Αγλαΐα Γιάννινα	20	Ζδράβου Γεωργία Κόνιτσα	15
Γιαννόπουλος Γεώργ. Αθήνα	15	Παπαζήσης Ζήσης Γιάννινα	20	Κίτσιος Αθαν. Κόνιτσα	30
Χολέβας Χριστοδ. Αθήνα	50	Ματσή Ολυμπία Γιάννινα	15	Ευαγγελίδης Ευάγγελος Κόνιτσα	15
Σταματάκη Ειρήνη Αθήνα	30	Κωστάκης Νικ. Γιάννινα	15	Κορτσινόγλου Απόστολος Κόνιτσα	15
Γκαραβέλα Ειρήνη Αθήνα	20	Μαυρογιάννης Γεωργ. Μέτσοβο	20	Κορτσινόγλου Γαβριήλ Κόνιτσα	15
Κίτσιος Χριστοφ. Αθήνα	15	Κατσώτας Κων. Αγρίνιο	60	Λασπονίκος Χρήστος Καβάσιλα	20
Νούτσης Κων. Αθήνα	50	Μικρογιαννάκη Βασιλική Πειραιάς	15	Λάκκας Σωτ. Μάζι	20
Δάφνης Ιωάννης Αθήνα	10	Μαρτσέκης Λουκάς Πάτρα	20	Μησιακούλη Ανθή Μάζι	40
Κίτσιος Γ. Κων. Αθήνα	30	Κολοκυθά Αικατ. Καλαμάτα	20	Τσίμας Νίκος Οξυά	15
Καραγιάννη Αλεξάνδρα Αθήνα	15	Ζδράβου Λουίζα Άργο;	15	Μπόλη Μαγδαληνή Μολυβδοσκ.	15
Ευαγγελίδη Σοφία Αθήνα	15	Ζούκης Αθαν. Κόνιτσα	15	Σκορζια Δήμητρα Μάζι	15
Λώλου Ουρανία Θεσ/νίκη	60	Παπαμιχαήλ Αθαν. Κόνιτσα	15	Δάσκαλος Χρ. Καβάσιλα	30
Τράντας Ιωάν. Θεσ/νίκη	20	Δεμερτζίδης Ευαγγ. Κόνιτσα	20	Πασσιάς Χρ. Ηλιόρραχη	20
Δάλλα Παναγιώτα Θεσ/νίκη	15	Νικολάου Κοσμάς Κόνιτσα	45	Παπαδημητρίου Ιωαν. Ζέρμα	20
Φαρμάκη Ειρήνη Θεσ/νίκη	20	Τέλλης Γεωργ. Κόνιτσα	30	Βουρδούκας Ευθ. Πηγή	15
Μπετζούνης Σταύρος Θεσ/νίκη	20	Κίτσιος Σταύρος Κόνιτσα	20	Μάνης Μιχ. Μολυβδοσκεπάστη	20
Γώγος Κων. Θεσ/νίκη	20	Πρ. Τάτσης Διον. Κόνιτσα	50	Τσιρώνης Αθαν. Ελεύθερο	25
Γώγος Γεωργ. Θεσ/νίκη	20	Τζιάλλα Ιωάννα Κόνιτσα	15	Ματσή Γεωργ. Ελεύθερο	15
Σταυρίδης Βασ. Θεσ/νίκη	15	Κιτσάτη Μαργαρίτα Κόνιτσα	20	Ξεριάς Κώστας Φούρκα	20
Καραγιάννης Βασ. Γιάννινα	15	Μπέτσης Νικ. Κόνιτσα	15	Κεφάλας Θεοδ. Ηλιόρραχη	20
Πούλιος Παν. Γιάννινα	20	Τσινώλης Σπύρος Κόνιτσα	15	Βουρδούκας Αθαν. Πηγή	20
Ξάνθου Αικατ. Γιάννινα	50				

Η ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Με τον ερχομό του Νέου Χρόνου εύχεται σε όλους τους
Συνεργάτες, φίλους και Συνδρομητές του περιοδικού μας
ΥΓΕΙΑ και ΠΡΟΚΟΠΗ.

Υπενθυμίζουμε ότι για τη συνέχιση της έκδοσής του χρειάζεται
την ταπεινή συνδρομή όλων· μ' αυτήν και μόνο κρατήθηκε ζωντανό
μέχρι σήμερα (34 χρόνια!)

ΥΠΟΔ.1031 ΚΑΥ.25.90.09.0010
ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ / RETOUR

Άγνωστος	☐	Inconnu
Διεύθυνση ανεπαρκής	☐	Adresse insuffisante
Απαράδεκτο	☐	Refusé
Απεβίωσε	☐	Décédé
Συνωνυμία	☐	Synonymie
Δ/ση δυσανάγνωστη	☐	Adresse illisible
Αζήτητο	☐	Non réclamé
Έφυγε χωρίς να αφήσει διεύθυνση	☐	Parti sans laisser d' adresse

ΔΙΜΗΝΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
Κόνιτσα 441 00
Τηλ. 26550 22-464
22.212

ΠΛΗΡΩΜΕΝΟ
ΤΕΛΟΣ
Ταχ. Γραφείο
ΚΟΝΙΤΣΑΣ
Αρ. Αδείας
2573

